ఆంధ్రమహిళ

OCTOBER '54 ANDHRA MAHILA ANNAS 8

చిన్న మొత్తములలో నిల్వ సేకరణ-

ఆంధ్ర మహిళా సభలో కార్యాలయము.

చిన్న మొత్తముల నిల్వలు ప్రోత్సాహించి, ప్రభుత్వమువారి పంచవర్ష ప్రణాళికకు తోడ్పడు స్త్రీల ఉద్యమములో ఆంధ్రమహిళాసభ సభ్యురాండ్రు ఎక్కువగా తోడ్పడవలెనని నిశ్చయింపబడినది. ఇందు కొరకై, ఆంధ్రమహిళా సభ ఆవరణలో ఒక ప్రత్యేకమైన కార్యాలయము ఏర్పరుపబడును. ఇందు దైనిక కార్యక్రమాన్ని నిర్ణయించి, స్త్రీ సామాన్యములో యీ ఉద్యమాన్ని గూర్చి ప్రచారం చేయుటకు, నిల్వచేయదలచినవారికి తగు సలహానిచ్చుటకు, సభ తరపున కొందఱు యువతులు నియమింపబడుదురు. ఈ ఉద్యమంలో ఒక ప్రత్యేక ప్రతినిధిగా వ్యవహరించి, ధనము వసూలు చేయుటకు భారత ప్రభుత్వమువారు, ఆంధ్ర మహిళాసభకు అధికారమిచ్చియున్నారు. సభకు వచ్చిగాని, పోస్టు ద్వారాగాని అన్ని వివరములు తెలిసికొనవచ్చును.

ఇంకొక విషయము— మీరు కొనదలచిన సేవింగ్సు సర్టిఫికెట్లు సభ ద్వారా కొన్నయెడల సభకు 1¼% కమీషను వచ్చును. ఈ కమీషను సభయొక్క కార్యకలాపాలకై వినియోగించుకోవచ్చును. అందువల్ల మీరు నిల్వ చేయదలచిన మొత్తమునకు సభద్వారా సర్టిఫికెట్లు కొన్నచో, సభకు కూడా సహాయము చేసినవారగుదురు.

ఉత్సాహ వంతులైన సోదరీమణులు, యింత వరకూ సభద్వారా నిల్వ సర్టిఫికెట్లు తీసుకున్న మొత్తము రమారమి రూ. 33800/- ఇందు మూలముగా సభకు వచ్చిన కమీషను రూ. 423/- ఇంకా పెక్కుమంది సోదరీమణులు యీవిధముగా సభద్వారా సర్టిఫికెట్లుకొని సహాయ పడవలెనని కోరుచున్నాము.

టి. జి. హైమవతి,
ఆర్. లక్ష్మి.

గమనిక

'ఆంధ్ర మహిళ' స్త్రీల సచిత్ర మాస పత్రిక. ఆంధ్ర లోకంతో సన్నిహితానుబంధం ఏర్పరచుకొని, మహిళా సంఘంలో నూతన ప్రబోధం కలిగించే ఆశయంతో ఆంధ్ర మహిళా సభ తరపున "ఆంధ్ర మహిళ" పత్రిక 11 సం॥రములనుండి ప్రకాశితమగుచున్నది.

దీనియందు స్త్రీల మనోవికాసానికి తోడ్పడే వ్యాసములు, కథలు, నాటికలు, పిల్లలకు బాలానందం మొదలగు గద్య పద్యాత్మకములైన పలురకముల రచనలున్నవి. సాంఘిక రాజకీయ విషయములు, ప్రభుత్వము వారు దేశాభివృద్ధికై జరుపుచున్న సంక్షేమ కార్యక్రమాలు, స్త్రీలకుపయుక్తమైన గృహ పరిశ్రమలు మున్నగు వానిని గూర్చి మాసామాసము యిందు ప్రకటింపబడును.

వార్షిక సంచిక, తపాలా ఖర్చులతోసహా

సంవత్సర చందా 6-0-0

సేవాసంస్థలకు, గ్రంథాలయములకు, కళాశాల, పాఠశాలలకు,
సంవత్సర చందా రూ. 4-8-0 మాత్రమే.

వివరములకు:

మేనేజరు
'ఆంధ్ర మహిళ'

ఆంధ్ర మహిళా సభ,
24-ఎ. లజ్ చర్చిరోడ్డు, మైలాపూర్, మద్రాసు 4.

నమస్తే

ఆంధ్రమహిళాసభా ప్రాంగణములో కలదు ప్రమదా వనము. నాటిన ఉన్నతాశయములు నేటికి కన్నుల పండుగ నుండు ఒక చిన్న పుష్పవనముగ తయారైనది. ఆంధ్ర మహిళ ఇప్పటికి పదునొకండు ఏళ్ళ మొక్కయే. తరుఛ్ఛాయల బాటసారులకు నీడనిచ్చు వృక్షము కాలేదు. సుగంధ పుష్ప గుచ్ఛములతో మనోరంజకమగు మొక్కయుకాదు. అట్లు కావలయుననియే ఆంధ్రమహిళా సభవారి అభీష్టము. కాని అది నేటికి భగవదానుగ్రహముతో ఆంధ్ర సోదర సోదరీమణుల ఆదరముతో బాలారిష్టపు గడ్డుదినములు దాటి ఇప్పుడే ఏపుగా కోపుగా పెరుగు చున్నది.

ఈ మొక్కను నాటినది శ్రీమతి దుర్గాబాయిదేశ్‌ముఖ్ గారు. దాని సంపాదకత్వము వహించి అయిదారేండ్లు దీనిని అతి జాగ్రత్తతో పెంచిరి. వీరు ఉన్నత పదవుల నలంకరించు నిమిత్తము ఢిల్లీ వెళ్ళ వలసి వచ్చినప్పుడు శ్రీమతి చెన్నఘంటమ్మగారికి ఆ బాధ్యత వదలి వెళ్ళిరి. తిరిగి శ్రీమతి చన్నఘంటమ్మగారును ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘసంక్షేమ బోర్డు చైర్మన్‌గా నియమింప బడుటచేత ఈ 'ఆంధ్రమహిళ' నిర్వహణ వేరొక్కరికి ఒప్పగించ వలసిన పరిస్థితులేర్పడినవి. శ్రీమతి దుర్గాబాయిదేశ్‌ముఖ్‌గారి అభిమతానుసారము నేను ఈ పత్రికా సంపాదకత్వభారము వహించుటకు సమ్మతించితిని.

సాహసించితినేమో ? మహిళాభ్యుదయమునకై చేతనైనంత సేవ ఈ పత్రికా ముఖమున నిర్వహింప నుత్సాహముతో నిట్టి బాధ్యత వహించుటకు నుద్యుక్తురాలనైతిని. ఆంధ్ర సోదర సోదరీమణుల ఆదర అభిమానములను, వారి సుహృద్భావము నపేక్షించుచూ ఇట్టి బాధ్యతాయుక్తమగు కార్యము సక్రమముగా నిర్వహింపగలనని నమ్ము చున్నాను.

ఆంధ్ర దేశమంతటా ఇంటింటా ఈ 'ఆంధ్రమహిళ' మనోవికాసములు వెదజల్లగల ఒక చిన్న దివ్వెగా చదువరులకు అందివ్వవలయునని నా ఆశయము, అనతికాలములో సఫలీకృతమయ్యేనని ధన్యురాలను.

లక్ష్మీరఘురామ్.

"ఆంధ్ర మహిళ"

సంపాదకురాలు :
లక్ష్మీ రఘురామ్

ప్రచురణ :
ఆంధ్ర మహిళాసభ
మైలాపూరు, మద్రాసు-4

సంయుక్త సంపాదకురాలు :
కె. సుగుణమణి

ఆంధ్రమహిళ

సంపుటి 11 :: అక్టోబరు '54 :: సంచిక 6

సంవత్సర చందా :: :: ఆరు రూపాయలు.

విజ్ఞప్తి

ఆంధ్రుల ఆదరాభిమానములనందుచు, అల్లారు ముద్దు బిడ్డగా పెరుగుచు 11 ఏళ్ళ ప్రాయమునకు వచ్చిన 'ఆంధ్ర మహిళ' డిశంబరు నెలలో ప్రత్యేక జన్మదిన సంచిక ప్రకటింప నుద్యమించినది. నవంబరు నెలాఖరుకే పత్రిక వెలువడును.

చందా దారులు—పాఠకులు, రచయితా— రచయితలు, పెద్దలు-పిన్నలు చక్కటి వ్యాసములు, పద్యములు, కథలు, నాటికలు, టుమ్రీలు, చిత్రములు, వగైరాలు- స్త్రీలకు, పిల్లలకు విజ్ఞాన- ఆనందదాయకములగునవి ఏ శీర్షికతోనైనను వ్రాసి వీలైనంత త్వరలో పంపగలరని ప్రార్థన.

వేరు వేరుగా అందరిని కోరుట సాధ్యము కానందున యీవిజ్ఞప్తి గావించుచుంటిమి.

సంపుటి 11 :: అక్టోబరు '54 :: సంచిక 6

పర్వదినములు

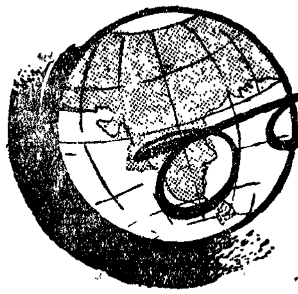
ఈ మాసములోనే అనేక పర్వదినములు సంఘటితపడుట చిత్రము. హిందూ సాంప్రదాయాల ననుసరించి నవరాత్రిళ్ళు దీపావళి పండుగలు మన పండుగలలోకెల్ల ముఖ్యమైనవి. యావద్భారత దేశము ఈ పండుగలను చేసికొనుట పరిపాటే. భక్ష్యముల క్రొత్తబట్టల ఆనందమేగాక అల్లుళ్ళరాకలు, బొమ్మల కొలువులు, దీపాలవేడుక, టపాకాయలు వినోదము ఈ పండుగల ప్రత్యేకత. ఒక్కొక్క గృహము పచ్చని తోరణముతో మన అపూర్వ సంస్కృతిని ప్రదర్శించు చిన్న ప్రదర్శనశాలై అలరారగలదు. ఆబాలగోపాలము తమ తమ సంసార బాధలు మరచి, కష్టములు, దుఃఖములు తాత్కాలికముగానైన మరపునకు ద్రోసి ఈ పర్వదినములతో ఆనందోత్సాహములతో పండుగలను జరపుకొనుదురు.

పూర్వమునుండి జరపుకొను ఈ రెండు పండుగలేగాక ఈ మాసము మొదటతారీకు రెండవతారీకు మనకు రాజకీయముగా సాంఘికముగా ఏర్పడ్డ పండుగలు.

అక్టోబరు ఒకటవ తేది మనకు చిరవాంఛితమైన ఆంధ్ర రాష్ట్రము ఏర్పడిన సుదినము. ఏడాదినాడు మన వాంఛలు సఫలీకృతమై ప్రత్యేక రాష్ట్రము ఏర్పడినది. ఆనాడు ఆంధ్రదేశమంతటా, వాడ వాడల ఆనందము పొంగి గట్లుతెగిన గోదావరివలె ప్రవహించినది. ఆంధ్ర రాష్ట్రకన్య తా స్వయంవరమున వరించిన వరునితో వివాహము మహావైభవమున జరిగి ఏడాదైనది. ఆమె దీర్ఘసుమంగళియై, ఆమె దాంపత్య జీవితము అతి మధురమై, ఆమె అనేక సుపుత్ర పుత్రికాసంతానవతై, ధనకనక వస్తువాహనాదులతో, సంపూర్ణ ఆరోగ్య సకలైశ్వర్యములతో సుఖముగా నుండవలయుననియే ఆంధ్ర ప్రజానీకము అనుదినము చేయు దైవప్రార్థన.

అక్టోబరు రెండవ తేది పూజ్య మహాత్మాగాంధి జన్మదినము. దేశమంతటా ఆయన జన్మదిన మహోత్సవము అత్యంతోత్సాహముతో జరుపబడును. నిష్కామ దేశ సేవ ఏ కార్యక్రమమున రూపొందినను ఆ మహాత్ముని ఆత్మశాంతి కలిగించుటకు తోడ్పడును. ఈ సంవత్సరము ఆయన జన్మ మహోత్సవ సందర్భమున ఎన్నియో మాతా శిశుసంరక్షణశాలలు నెలకొల్పబడుట ప్రత్యేకముగా మహిళలకు సంతోషము కలిగించు విషయము.

ఈ అపూర్వ పర్వదినములో ఆంధ్ర మహిళలకు చేతినిండుగా పని. దైవము వీరికి తోడ్పడి అనుగ్రహించుగాక.

రాజకీయాలు

*** శ్రీ జొన్నలగడ్డ రాధాకృష్ణ ***

గతనాలుగు వారాలలోను అంతర్జాతీయంగా నేమి, జాతీయంగా నేమి పెక్కు సంఘటనలు జరిగాయి.

మనిలాలో ఆగ్నేయ ఆసియా రక్షణసంధికి ఒడంబడిక, యూరప్‌రక్షణ సంధి వైఫల్యం, రష్యా, చైనాలకు బ్రిటిష్ కార్మికపక్షంనాయకుల సందర్శన, క్వెమోయి దీవివద్ద చైనీస్ నేషనలిస్టులకు, కమ్యూనిస్టులకు మధ్య యుద్ధ ప్రజ్వలన, బీహార్, అస్సాంలలో వరదల బీభత్సం, లంకప్రధాని బెదరింపులు, ఢిల్లీకి ఇండోనీసియా ప్రధానిరాక, కరివెన సత్యాగ్రహం విరమణ, తిరుపతిలో వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపన మున్నగునవి.

బ్రిటిష్ కార్మికపక్ష నాయకుడు మిస్టర్ అట్లీ నాయకత్వంలో కొందరు కార్మిక నాయకులు రష్యా చైనాలను సందర్శించారు. కొన్ని రాజ్యాలు అనుకొంటున్నట్లు అవి ప్రపంచంలో యితర రాజ్యాలతో స్నేహాన్ని వాంఛించకపోవడం లేదని కనుగొన్నారు. వీరి పర్యటన రెండు దేశాలను పాశ్చాత్య రాజ్యాలకు మరింత సన్నిహితం చేసిందని అనూరిన్ బెవాన్ అన్నాడు. ఇదినిజం.

యూరప్‌లో రష్యాతో, ఆసియాలో చైనాతో వ్యతిరేకాకంగా సైనికంగా కూటాలను ఏర్పాటు చెయ్యడానికి అమెరికా పెద్ద ప్రయత్నం చేస్తున్నది. పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యాల సైన్యాలతో పశ్చిమ జర్మనీ సైనాల్యను కూడా చేర్చడానికి యూరప్‌రక్షణ ఒడంబడికను సాధించడానికి యత్నించింది. అయితే చివరిక్షణంలో ఫ్రాన్సు దీనికి నిరాకరించింది. ఇప్పుడు మరో కొత్త ఏర్పాటు చెయ్యడానికి తొమ్మిది రాజ్యాల సమావేశం లండన్‌లో జరగబోతుంది.

ఇటు ఆసియాలోని రాజ్యాలతో ఒడంబడి కను అమెరికా సంకల్పించింది. కాని ప్రధానమైన రాజ్యాలు ఇండియా, బర్మా, సిలోన్, ఇండోనీసియాలు దానిలో చేర నిరాకరించాయి. పాకిస్తాన్. ఫిలిప్పిన్స్, బ్రిటన్, అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండ్, థాయ్‌లెండ్, ఫ్రాన్సులు మాత్రమే చేరాయి. ఈ ఒడంబడికను చైనా తీవ్రంగా విమర్శించింది.

సెప్టెంబర్ మాసారంభంలో సైబీరియా వద్ద ఒక అమెరికన్ విమానాన్ని రష్యన్ విమానాలు కూల్చివేశాయి. అమెరికన్ విమానాలు మా భూభాగంలోకి ఎగిరి రావడమే గాక, కాల్పులు జరిపింది కనక మేము ప్రతీకారానికి తల పడ్డాము అని రష్యాఅంది. అమెరికాదీనిని భద్రతాసంఘంలో ఫిర్యాదు చెయ్యడం వరకు వెళ్ళింది. అక్కడ తీవ్ర పరిణామాలు ఏమీలేకుండా చర్చతోనే నిలచి పోవడం మేలే.

ఫార్మోజా తమది అని చైనీస్ కమ్యూనిస్టుల వాదం, దాని విమోచనకు పూనుకొంటాం అంటూనే క్వెమోయ్ దీవిపై దాడి జరిపారు చైనీస్ కమ్యూనిస్టులు. అప్పటినుంచి నేషనలిస్టుల విమానాలు, నౌకలు కమ్యూనిస్టుల అధీనంలోని చైనా నడిగడ్డపై దాడులు జరుపుతూనే వున్నాయి. కమ్యూనిస్టుల విమాన విధ్వంసక శతఘ్నులు వాటిని కూల్చుతూనూ వున్నాయి.

*   *   *

ఇండో-చైనాలో యుద్ధ విరమణ పర్యవేక్షణకు జెనివా ఒడంబడిక ప్రకారం నియమించబడిన మూడు సంఘాలలోను ఇండియా అధ్యక్ష పదవిని నిర్వహిస్తూవుంది. భారత ప్రతినిధులు సిబ్బంది సహా అక్కడకు చేరుకొని అప్పుడే శాంతి సాధన కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించారు.

కొన్ని సంవత్సరాలుగా తీరని పెట్రోలు వివాదం పరిష్కారమై పెట్రోలు పరిశ్రమ తిరిగితలఎత్తడానికి సిద్ధంగా వున్న పర్షియాలో ఉన్నట్లుండి 500 మందికిపైగా ప్రభు

తోద్యోగులు అరెస్టయినారు, వీరిలో కొందరు పర్షియా రాజ బంధువులట కూడా. వీరు రష్యా తరఫున గూఢచారులుగా వ్యవహరిస్తున్నారని ఆరోపించ బడింది. త్వరలోనే సైనిక న్యాయస్థానాలలో వీరిని విచారణ చేస్తారు.

గోవా పరిస్థితిలో మార్పులేదు. గోవన్ సత్యాగ్రహులు విమోచనం సాధించిన గ్రామాల పునరాక్రమణకు బుడేత కీచులు సైన్యాలను గొనివస్తున్నారని వినికిడి. కాని ఆ గ్రామాలకు ఇండియా భూభాగం నుంచి వెళ్ళడానికి ఏవిధమైన అవకాశంయివ్వమని ఇండియాప్రభుత్వం స్పష్టంచేసింది.

సిలోన్ - ఇండియాలపేచీ చివికి చివికి గాలివానగా మారేట్లు వినిపిస్తోంది. ఢిల్లి ఒడంబడిక ప్రకారం ఇండియాకు తిరిగి రాగోరే భారతీయులను ఇండియా పౌరులుగా నమోదు చేసి, స్వదేశానికి వారు రావడానికి అంగీకరిస్తే, ఉద్యోగాలు, వృత్తులు లేకుండాచేసి, మొత్తం అక్కడవున్న భారతీయులందరిని పంపివేసే ఎత్తులోవున్న సిలోన్ ప్రభుత్వం అవసరమైతే ఐక్యరాజ్య సమితివరకు వెడతామని బెదిరిస్తోంది.

ఎందుకైనా మంచిదని సింహళ ప్రధాని ముందు ఇండియా ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూతో మాట్లాడి, ఆపైనే సమితి వరకు వెడతాడట. ఈయన ధోరణి యువతల వెర్రి తలలు వేస్తోంది. ఆ మధ్య నెహ్రూ అధికారానికి పిమ్మట దక్షిణ ఇండియాలోని కమ్యూనిస్టులు లంకపై దండయాత్ర జరపకుండా జాగ్రత్త పడాలని ప్రకటించాడు కూడా.

సెప్టెంబర్ మాసారంభంలో ఆంధ్రులకు మరొక శుభ సంఘటన - తిరుపతిలో శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపన, ప్రెసిడెంటు రాజేంద్రప్రసాద్, పండిట్ నెహ్రూల శుభాశీస్సులతో విభిన్న సంస్కృతుల విశిష్టసమన్వయం జరగదగు ఈ విజ్ఞాన పీఠానికి ఆంధ్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ప్రకాశంగారు ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

హైస్కూలు తరగతులలో హిందీవిద్యా బోధనకు, యూనివర్సిటీ కోర్సుకు విద్యార్థి యోగ్యతల పరిశీలనలలో హిందీలో వచ్చిన మార్కులను కూడా గణించాలని ఆంధ్ర ప్రభుత్వం ఉత్తరువు చేసింది.

ఈనాంకాలు దార్ల రక్షణ ఆర్డినెన్స్ పట్ల ఆక్షేపణగా ప్రజాసోషలిస్టులు కరివెనలో ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహం, సత్యాగ్రహుల కోర్కెలు త్వరలో తీర్చటానికి చర్య తీసుకొంటామని ప్రభుత్వం వాగ్దానం చెయ్యడంతో విరమించబడ్డది. ఈ సందర్భంలో అరెస్టయిన శ్రీ పి. వి. జి. రాజుగారు, తదితరులు విడుదల చెయ్యబడ్డారు.

ఈ సమయంలోనే గీత సత్యాగ్రహులు కూడా విడిచి పెట్టబడ్డారు.

రాష్ట్రి ప్లానింగ్ కమీషన్‌ను రద్దుచేసి ఒకటి మంత్రులతోను, మరొకటి ప్రభుత్వకార్య దర్శులతోను కొత్తగా ఏర్పాటు చెయ్యడానికి ఆంధ్రమంత్రి వర్గం నిర్ణయించింది.

విజయవాడలో ఆంధ్ర ప్రదేశకాంగ్రెస్ సర్వసభ్య సమావేశం సెప్టెంబరు 17 వ తేదీని జరిగినపుడు తుంగభద్ర ఎగువ కాల్వ, నందికొండ, వంశధార ప్రాజెక్టులను తొలి పంచవర్ష ప్రణాళికలోనే చేర్చాలని తీర్మానించ బడింది.

బ్యాంకి ఉద్యోగుల వేతనాల విషయాలలో ట్రిబ్యునల్ అవార్డుపై ప్రభుత్వం తలపెట్టిన సవరణలపై కేంద్ర మంత్రి వర్గంలో ఏర్పడ్డ విభేదాల ఫలితంగా కార్మికమంత్రి శ్రీ వి. వి. గిరిగారు తమ పదవికి రాజీనామా యిచ్చారు.

ఈ సమస్యను సమగ్రంగా పరిశీలించడానికి శ్రీ రాజాధ్యక్షుడు నియుక్తులైనారు.

బీహార్, అస్సాం రాష్ట్రాలలో మరొక ప్రకృతి విపర్యయం సంభవించింది. ఈసారి వరదలవల్ల కొన్ని కోట్లరూపాయల ఆస్థి, పాడి పంటలు, నష్టమై పోయాయి. 1,87,987 కుటుంబాలు నాశనమైనాయి. ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ, 22 మంది పార్లమెంటు సభ్యులతో ఆ ప్రాంతాన్ని చూసి వచ్చారు. వరద బాధితుల సహాయానికై విరాళాలు సేకరించ బడుతున్నాయి. నేపాల్ కూడా దెబ్బతింది.

వివాహాలబిల్లును లోక్‌సభ ఆమోదించింది. రాజ్యసభ కూడా ఆలస్యంలేకుండా ఆమోదించాలని ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ సూచించారు.

యు పి. ప్రభుత్వం 301 హయ్యర్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకు, 2046 జూనియర్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకు పాఠ్య గ్రంధాలు ఉచితంగా యివ్వడానికి నిర్ణయించింది. వ్యవసాయంలో శిక్షణకు 24,000 యకరాలు ప్రత్యేకించి, దానిపై వచ్చే రాబడిని ఈ విధంగా వినియోగిస్తుందట.

త్రాగుడు

- యునైటెడ్ స్టేట్సు :—1840 - 48 సం.రాల్లో త్రాగుడు కేసుల సంఖ్య నూటికి 29 పాళ్ళు హెచ్చింది. స్త్రీలలో ఈ సంఖ్య మరీ హెచ్చింది.
- కెనడా :—మాంట్రీల్లో సారాయిదుకాణాలు 2,143 ; అంటే చర్చిలు, స్కూళ్ళు, లైబ్రరీలు, సోషల్ సెంటర్ల సంఖ్యకు రెట్టింపుకు పైగానన్నమాట.
- ఇండియా :—$8\frac{1}{2}$ కోట్ల జనాభాగల సుమారు నాల్గోవంతు భాగం యిప్పుడు మద్యపాన నిషేధం క్రింద ఉంది.
- దక్షిణ ఆఫ్రికా :—ఒక ఏడాదిలో ఇక్కడ ప్రజలు త్రాగింది 5 కోట్ల గేలన్ల సారా. వీరు వారానికి ఇందుకు ఖర్చుపెట్టేది 5 లక్షల పౌన్లు.
- వాషింగ్టన్, డి.సి. :—బీర్, వైన్‌గాక త్రాగిన త్రాగుడు $41\frac{1}{2}$ లక్షల గేలన్లపై చిలుకు ; అంటే – ఈ జాతీయ ముఖ్య పట్టణంలో వాడబడే పాలకంటె ఎక్కువన్నమాట.

టొరాంటో యూనివర్సిటీ మెడికో : – లీగల్ ప్రవీణుడైన జోస్లిన్ రోగర్సుగారు అంటారుగదా : కెనడాలోని అంటారియోలో సంఘటించిన ఖూనీల్లో నూటికి 95 పాళ్ళు, రహదారి ప్రమాదాల్లో నూటికి 20 పాళ్ళు 'తప్ప త్రాగడం' వల్ల జరిగేవే. ఖూనీ కేసులన్నీ దాదాపు త్రాగుబోతులదుండాగాలే.

వరదలు

ఇటీవల మన ప్రజలలో 80 లక్షలకు పైగా కొంపా గోడూ, పిల్లలనూ, పశువులనూ, పంటలనూ పోగొట్టు కొని, నిరాధారులై పోయారు అన్న హృదయ విదార కాలైన వార్తలను విన్నాం. ఈ దురదృష్టవంతులకు, మన యధాశక్తి డబ్బు తిండి, గింజలు, బట్టలు, మం దులు వగైరాలిచ్చి తోడ్పడి-- అంటు జాడ్యాలు వగైరాలు ప్రబలకుండా చూడ్డం మనవిధి.

ఇలా మనకు ఏటేటా దేశంలో ప్రకృతి తెచ్చి పెట్టే అతివృష్టి, అనావృష్టి బాధలు మామూలై పోవడం చాలా శోచనీయాంశం. వీటిని శాశ్వతంగా అరికట్టే విధానాలు యోచింపబడి, తగుచర్యలు, తీసు కోబడతాయని, ఆశిద్దాం; కాని ప్రస్తుతంలో మన ప్రధాన కర్తవ్యం ఏమిటంటే సహాయ సంస్థలు ఏర్పడి భారత ప్రధాని రిలీఫ్ ఫండుకు వీలైనంత మొత్తాల్ని చేకూర్చడం. ఇందుకు అఖిల భారత హిందూస్త్రీల సంఘానికి ఉపసంస్థయైన-- విమెన్సు ఇండియన్ ఎసోషియేషన్ కార్య నిర్వాహక కమిటీవారు, శ్రీమతి ముత్తు లక్ష్మిరెడ్డిగారి అధ్వర్యాన్న, బీహారు-- అస్సాం రాష్ట్రాల వరద బాధితులకు విరాళాలు పోగు చేస్తున్నారు. దయార్ద్ర హృదయులందరూ విస్తారమైన ఉదార బుద్ధితో పంపించే విరాళాలు-- ఏరూపంలోని వైనా సరే-- శ్రీమతి సుశీల ఇందరసెన్, కన్వీనరు, ఫడ్ రిలీఫ్ ఫండ్, 17, రాయపేట హైరోడ్డు, మద్రాసు-14 అన్న చిరునామాకు అందజేయగలరని మనవి.

అక్టోబర్

6 వ తేదీ

విడుదల

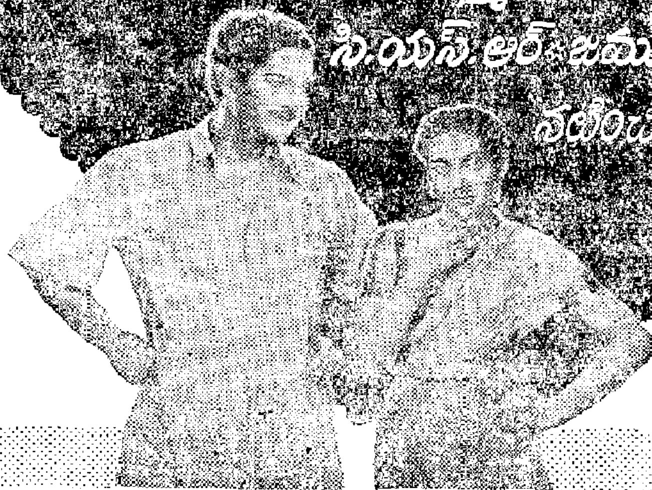
నాగూర్ సినీ ప్రొడక్షన్స్ వారి

ఇద్దరు పెళ్లాలు

యం.వి. రాజమ్మ * యన్.టి. రామారావు *

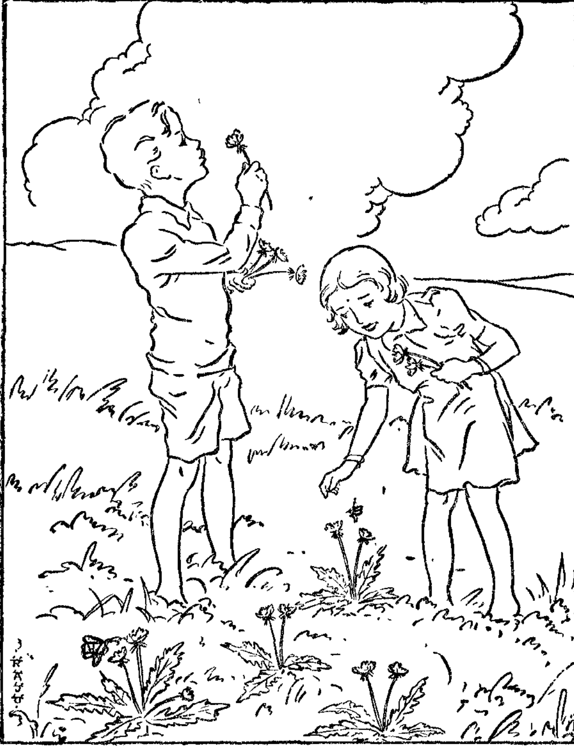
సి.యస్.ఆర్ * జమున * శివరావు

నటించినది...

డైరెక్టర్ :
నాగూర్

*

అబ్బాయి జిజ్ఞాస - అమ్మాయి అన్వేషణ !

(ఇద్దరికీ స-రి-గ్గా సరిపోయింది ! !)

అబ్బాయి : "పూవు నీరీతి నలరించు ప్రౌఢ యెవరొ ?
అమ్మాయి : సరస మకరంద మిటనిల్పు చతురు డెవడొ ?
అబ్బాయి : కమ్మతావుల నిటఁజిమ్ము ఘనుడెవండొ ?
అమ్మాయి : ఎందునుండునొ, కనుపింపదేలనొక్కొ ?"

లోకులు — కాకులు

శ్రీ చదలవాడ నిర్మల - నాగరత్నము.

"లోకులు — కాకులు" సామెత
వాకొందు రిదేమి ? యం దబద్ధము లేదా ?
కాకుల యైక్యత యున్నన్
లోకులు దుష్కృత్యములకు లోనగుదురొకో !

ఒకరు పచ్చంగ నున్నఁ దా నోర్వలేక
గుంట చిక్కుల నన్నింటి నంటఁ గట్టి
త్రాఁచు పగ పట్టి, పరిమార్పఁ దలఁచునట్టి
వారు లోకొలో ! కాకులో ! వ్రాయఁగలమె ?

ఒక్క కాకికి నాపద యొదవె నేని
కావు కావు మటంచు లోకమ్ము నెంచు
కాక లోకమ్మె యాదర్శకమ్ము సుమ్ము
సుజన సంఘమ్మునకు ; నిద్ది సూనృతమ్ము.

శాస్త్ర పాండిత్య జన్య విజ్ఞాన మహిమ
మారకాస్త్ర నిర్మాణ సంపాదనమున
వ్యయ మొనర్చుటయే న్యాయమా ? యిదేమి
ధర్మమో ! గోచరింపని మర్మమేమొ !

లోక కళ్యాణమంత చీకాకు పఱచి
ప్రాముకొనఁబోవు నామహాభాగ్యమేమి ?
అందుఁగల చిదంబర రహస్యంబుఁ దెల్పు
మానవా : కావ ? దానవా ! మానవోయి !

"ఎవ్వని శాంతమూర్తి యని యెల్ల రనారతమున్ భజియింతురు,
ఎవ్వఁడధర్మ మార్గమున నించుక యేని గాల్మెట్టఁడు,
ఎవ్వఁడు లోకమంతకు నహింసయె యుత్తమమంచు జాటుఁ-
నట్టిఘనమూర్తిఁ, మనోబలశాలిఁ, గాంధిఁ, జేమోడ్చి నమస్కరింతు...."

గాంధీజీ ఏమంటారు?

(గ్రామ స్వపరిపాలన)

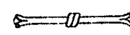
గ్రామ స్వరాజ్యం అంటే నా వుద్దేశంలో తన ముఖ్యావసరాలకు ప్రక్కవారిపై ఆధారపడకుండా పూర్తి స్వపరిపాలన. అందుచేత ప్రతీగ్రామం యొక్క ప్రధమ కర్తవ్యం తన ఆహారానికి కావలసిన పంటలు, గుడ్డకు కావలసిన ప్రత్తీ పండించు కోవడం. ప్రతీగ్రామానికి పశువులు తిరగడానికి, మెయ్యడానికి తగినంత స్థలం, పెద్దలు పిల్లలు విరామానికీ, ఆటకీ, తగినంత స్థలంపుండాలి. ఇంకా ఎక్కువ స్థలముంటే (గంజాయి, పుగాకు, నల్లమందు, వంటివిగాక) డబ్బుతెచ్చే పంటలు పండించొచ్చు. ఒక గ్రామ నాటక రంగస్థలం, స్కూలు. గ్రామచావడి ఆ గ్రామం పోషించాలి. గ్రామస్థులకు పరిశుభ్రమైన నీరు సప్లయి చేయడానికి తన సొంత నీటి సప్లయిఏర్పాట్లు చేసుకోవాలి. దీనికి ప్రత్యేక సంరక్షణగల నూతులు, చెరువులు వుండాలి. ప్రాథమిక విద్య పూర్తి అయ్యేవరకు నిర్బంధ విద్యావిధానం వుంటుంది. వీలైనంతవరకు ప్రతీ ఉద్యమంకూడా సహకార పద్ధతుల ప్రకారం నడుస్తుంది, ఇప్పటిలాగ ఇంతో అంతో అస్పృశ్యతతో కూడిన వర్ణ విభేదం వుండదు. అహింసా, దానికి క్రియా రూపాలైన సత్యాగ్రహం, సహాయ నిరాకరణా, గ్రామ సమాజానికి సొంత హక్కులు, గ్రామం తయారు చేసిన పేర్ల పట్టీనుంచి ప్రతీవారు ఎప్పుడో ఒకప్పుడు గ్రామ రక్షకులుగా కొంతమంది తర్వాత కొంతమంది నియమింపబడుతుంటారు. కొన్ని నిర్ణీత అర్హతలు గలవార్ని ఐదుగురిని, ఏటేటా, గ్రామంలో మైనారిటీ దాటిన స్త్రీ పురుషులంతా కలిసి. ఎన్నుకుంటుంటారు; వీరు పంచాయితీ సభ్యులైన గ్రామ పరిపాలనా విషయాలన్నీ చూస్తుంటారు. వీరు న్యాయం చెప్పడంలోను, పరిపాలించడంలోను, పరిపూర్ణ హక్కులు కలిగి యుంటారు. ఇప్పటి మాదిరిగా శిక్ష విధించే పద్ధతులు వుండవు గనుక ఈ పంచాయితీ సభ్యులే తాముండే ఏడాదిపాటు శాసన కర్తలూ, న్యాయసభ్యులు, పరిపాలకులుగా వ్యవహరిస్తుంటారు. ఇతరుల ఆటంకాలు లేకుండా ఈరోజున ఏగ్రామమైనా యీ మాదిరి స్వపరి పాలనా విధానాన్ని అవలంబించవచ్చు.

నా ఉద్దేశం ఏమిటంటే గ్రామ పరిపాలనా విధానానికి ముఖ్య సూత్రాల్ని సూచించడం. ఈ పద్ధతిలో వ్యక్తి స్వాతంత్రం ప్రాధాన్యంగాగల పూర్తి స్వపరిపాలన ఏర్పడుతుంది. తన ప్రభుత్వాన్ని తానే నిర్ణయించే హక్కు ప్రతీ వ్యక్తికీ ఉంటుంది. అహింసా విధానం అతన్నీ, అతని ప్రభుత్వాన్నీ నడిపిస్తూ వుంటుంది.

అస్పృశ్యులు: యుగయుగాలుగా మనకు చుట్టుకున్న పాప విమోచనానికి మార్గం ఏమిటంటే - హరిజనులతో కలసి మెలసి వుండడం. వారి ఇళ్ళకువెళ్ళి, వారి బిడ్డలను నీ బిడ్డల మాదిరి ఆదరించాలి. వారి కష్టసుఖాలు తెలుసుకోవాలి. వారు కూడా మనమాదిరిగా పరిశుభ్రమైన గాలి, వెల్తురూ అనుభ విస్తున్నారా అని విచారించాలి.

"నన్ను ముట్టుకోకు" మన్న దృక్పధం, హిందూ మతానికొక కొయ్యగండ. ఇది మానసిక కాఠిన్యాన్ని వ్యక్త పరుస్తుంది. మనగుడ్డినమ్మకాన్ని వెల్లడి చేయడానికి మాత్రమే పనికొస్తుంది. ఇది మతతత్వానికీ, నైతిక జీవనానికీ కూడా జుగుప్సకరం.

హిందూదేశ జనాభాలో ఐదోవంతు ఐన అస్పృశ్యుల్ని దాస్యంలో వుంచేస్తూ వారి సర్వతో ముఖాభివృద్ధికి దోహదం కల్పించనంత వరకూ మనకు స్వరాజ్యం వచ్చిందనుకోవడం అర్థంలేని ప్రలాపం.

ఆంధ్ర దేశంలో
సంఘ సంక్షేమ విస్తరణ కార్యక్రమం

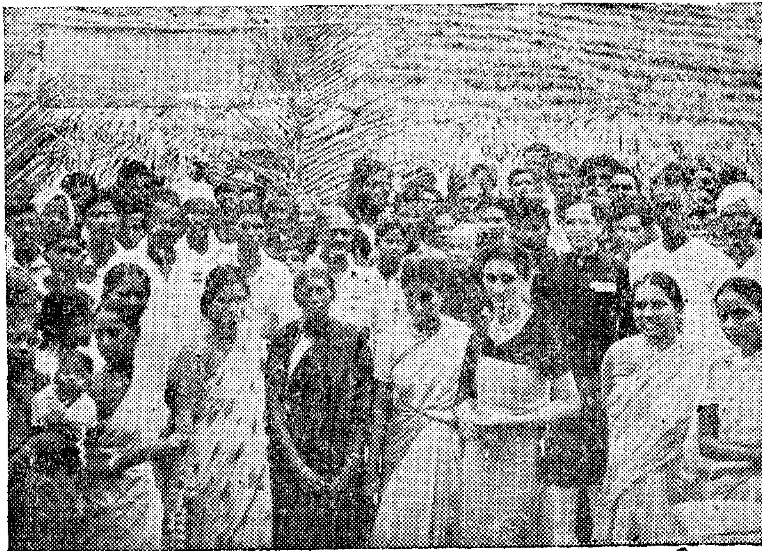
—————: o :—————

కర్నూలుజిల్లా : బ్రాహ్మణకొట్కూరు గ్రామంలో ఆగస్టు 15-వ తేదీన శ్రీ టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులు గారు, స్త్రీ సంక్షేమ ప్రసూతి చికిత్సాలయం ప్రారంభించ టంతో ఈ జిల్లాలో సంక్షేమ విస్తరణ ప్రణాళికా కార్య క్రమములు ప్రారంభమైనవి. బ్రాహ్మణకొట్కూరు గ్రామ జనాభా 3,000. ఆనాడు గ్రామప్రజలు యావన్మంది సంక్షేమ కేంద్ర కార్యక్రమంలో పాల్గొనటానికి అత్యంత ఉత్సాహంతో ముందుకు వచ్చారు. కేంద్ర స్థాపనకు అవసరమయే గృహాన్ని ఉచితంగా ఇస్తామని వాగ్దానం చేశారు.

అభివృద్ధి శాఖా కమీషనరు శ్రీ నటరాజన్, ప్రొఫెసర్ డి. జి. కార్వే, జిల్లా కలెక్టరు, ప్రకాశంగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శి మొదలైన వారందరు కేంద్ర ప్రారంభోత్స వంలో పాల్గొన్నారు. సభాధ్యక్షులైన శ్రీ ప్రకాశంగారిని పుష్పమాలాంకృతులను చేసి గ్రామమంతా ఊరేగించారు. జిల్లా కలెక్టరు శ్రీ సయ్యద్ అహమ్మద్ పతాకావిష్కరణ చేశారు. ప్రొఫెసరు డి. జి. కార్వే, డాక్టరు నటరాజన్, శ్రీ జి. నారాయణరావు మున్నగువారు, ఇటువంటి సంక్షేమ కార్యక్రమాలలో ప్రజలు సముచితోత్సాహంతో పాల్గొనవలెననీ, ఈ ప్రణాళికలు జయప్రద మయేటట్లు స్వచ్ఛంద కృషి చేయవలెననీ హెచ్చరించారు. శ్రీ ప్రకాశం పంతులు గారు, అనారోగ్యంగా ఉండి కూడా, జిల్లా సంక్షేమ సంఘంవారు నిర్వహిస్తున్న కార్య క్రమమును ప్రశంసిస్తూ ఉపన్యసించారు. జాతీయగీతం పాడటంతో సభ దిగ్విజయంగా ముగిసింది. సభకు అయిదువేలకు పైగా ప్రజలు హాజరయ్యారు.

శ్రీ మద్దూరి సుబ్బారెడ్డిగారి నాయకత్వాన, బ్రాహ్మణ కొట్కూరు గ్రామప్రజలు, సంక్షేమ కార్య క్రమానికిగాను, ఒక గృహమును విరాళముగా నిచ్చుటయేగాక, ఆ కేంద్ర నిర్వహణకు అవసరమయే యావత్తు సహాయాన్ని తప్పక చేయగలమని వాగ్దానం చేశారు. ఈ కేంద్రమును వృద్ధిలోనికి తీసుకువచ్చుటకు కారణభూతులైన శ్రీ కె. బి. నరసప్ప, శ్రీ నారాయణచెట్టి గారలు ప్రశంసనీయులు.

అనంతపురం జిల్లా : కూడేరు గ్రామం, అనంతపురానికి పదమూడు మైళ్ళలో, అనంతపురం - బళ్ళారి ట్రంకు

శ్రీకాకుళం జిల్లా పాత్రుని వలసలో సాంఘిక సంక్షేమ విస్తరణ ప్రణాళిక అధ్వర్యమున పార్కుకు ప్రారంభోత్సవం జరిగినపుడు తీయబడిన చిత్రము. జిల్లా ప్రణాళికా నిర్వాహణ సంఘసభ్యులను ఈ చిత్రంలో చూడవచ్చును.

సంక్షేమ విస్తరణ కార్యక్రమం

విశాఖపట్టణం జిల్లా బాల చెరువు గ్రామంలో సంక్షేమ కేంద్రం స్థాపించినపుడు తీయబడిన చిత్రం. శ్రీమతి వి. ఎస్ కృష్ణ. ఎ. రుక్మణమ్మ. కనక దుర్గమ్మ. డి. జానకీబాయి. దిగుమర్తి రామస్వామి గార్లను ఈ చిత్రంలో చూడవచ్చును.

రోడ్డుమీద ఉన్నది. ఆ గ్రామమును ఆనుకొని అయిదారు మైళ్ళ పరిధిలో ఇంచుమించు పద్నాలుగు గ్రామాలు ఉన్నవి. గ్రామంలో ప్రతినెల ఇంచుమించు నలుగురు పిల్లలు జన్మిస్తున్నారు. కూడేరు గ్రామస్త్రీలు ముఖ్యంగా పొలాలలో పనిచేసుకు జీవించే కష్టజీవులు. అందువలన వారిపిల్లలకు ఏ విధమైన సంరక్షణ లేక అల్లరి చిల్లరగా తిరుగుతు ఉంటారు. అనంతపురం జిల్లా సాంఘిక సంక్షేమ విస్తరణ కేంద్రమును స్థాపించటానికి నిశ్చయించారు.

ఆగస్టు 15, భారతదినోత్సవం నాడు ప్రజల ఆనందోత్సవాలతో కూడేరు గ్రామసంక్షేమ కేంద్రం తెరువబడింది. జిల్లా కలెక్టరు శ్రీ భగవాన్‌దాస్ సభకు అధ్యక్షతవహిస్తూ స్వయం సహాయాన్ని అలవర్చుకోవాలని, సంక్షేమ కార్యక్రమమువంటి అత్యుత్తమ కార్యమును తలపెట్టిన దానితో పూర్తిగ సహకరించ వలెననీ సలహాలిచ్చారు. జిల్లా మెడికలు ఆఫీసరు, జిల్లా ప్లానింగు ఆఫీసరు, శ్రీ పప్పూరి రామాచార్యులు, శ్రీ బి. రంగనాధము గారలుకూడ సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమ ఆవశ్యకతను గురించి ఉపన్యసించారు, గ్రామ పంచాయితీ అద్యక్షులైన శ్రీ బి. వేణుగోపాలరావుగారు సభికులకు, అద్యక్షులకు వందనములు తెలియజేస్తూ, ఆ కేంద్ర నిర్వహణకు అయే వ్యయంలో సగం తామే భరిస్తామనీ వాగ్దానం చేశారు.

కూడేరు కేంద్ర ప్రారంభోత్సవం నాడే ప్రణాళికానిర్వహణ సంఘసభ్యురాలు, డాక్టరు, శ్రీమతి నాయక్ రెండు ప్రసూతికేసులు, కళ్ళకలక, విషకురుపులు. మలేరియా మొదలైన చిల్లరరోగాలకు చికిత్స చేశారు. ప్రసూతి కేసులు చూచుటకై ఒక మంత్రసానిని, ఒక దాదిని ఆ కేంద్రంలో నియమించారు. అనంతపురం రెడ్‌క్రాసువారు ఒక మంచమును, శ్రీ జిల్లాకలెక్టరుగారు రెండుమంచములను ఆ కేంద్రానికి బహూకరించారు. రెడ్‌క్రాసు వారు ప్రసూతికి, ఇతర్ల జబ్బులకు అవసరమయే ఇతర మందులను, పాలడబ్బాల పెట్టెను కూడ ఇచ్చారు, గ్రామ పంచాయతీ వాగ్దానం చేసిన విరాళమునుండి కొన్నిమందులు కొనవలసి వుంటుందని, గ్రామపంచాయితీ అధ్యక్షుణ్ణి ఆదేశించారు.

స్వయంసహాయంలో పాఠం నేర్పుటకుగాను, ఆ గ్రామస్త్రీలు మరుగు దొడ్డిలేక బాధపడుతున్నామని చెప్పగా, తామే దానిని స్వయం కృషివల్ల కట్టుకుంటే ఆ కొరత నివారణ అయ్యేదని ప్రణాళికా సంఘం సలహా నిచ్చింది. ఆ సలహా ననుసరించి. సభకు హాజరయిన స్త్రీ సభ్యులు, ప్రభుత్వోద్యోగుల సహాయంతో మరుగుదొడ్డి ఏర్పర్చుకున్నారు, సేవాసమాజంవారు ఆరు చీరెలను, పిల్లలకు బట్టలను పంచి పెట్టారు. ప్రజలలో ఉత్సాహం పట్టుదల ఉన్ననాడు, సంక్షేమ విస్తరణ ప్రణాళికలద్వారా జీవితమును ఎంత జయప్రదంగా నిర్వహించు కోవచ్చునో, చూపుటకు కూడేరు గ్రామము చక్కని ఉదాహరణ.

సెప్టెంబరు 3 వ తేదీన కూడేరు గ్రామమును నిర్వహణ సంఘమువారు తిరిగి దర్శించినపుడు అక్కడిమంత్రసాని రెండు పురుళ్ళను పోసిందనీ, 27 మంది గర్భవతులకు, వారి ఆరోగ్యమును గురించి తగిన సలహాలనిస్తూందని విశదమవుతోంది. అనంతపురం రెడ్‌క్రాస్ సంఘం వారి సంచారదళం వారమున కొకసారి ఆ గ్రామమును

దర్శించి, మందులు, మల్టి విటమిన్ మాత్రలు, మొదలైనవి ప్రజలకు అందజేస్తుంది. గ్రామంలో ప్రతిదినం 30 మంది పిల్లలకు పాలిస్తున్నారు. నూనె, సబ్బు, షీకాయ, దువ్వెనలు మొదలైనవి శిశు సంరక్షణాలయమునకు ఇచ్చుటకు ప్రయత్నాలు సాగుతున్నవి

శ్రీమతి డాక్టర్ నాయక్ బలహీనులైన పిల్లలను, మలేరియాతో బాధపడుతున్న గర్భవతిని చూచి వారిరోగ ఉపశమనానికి కృషిచేసింది.

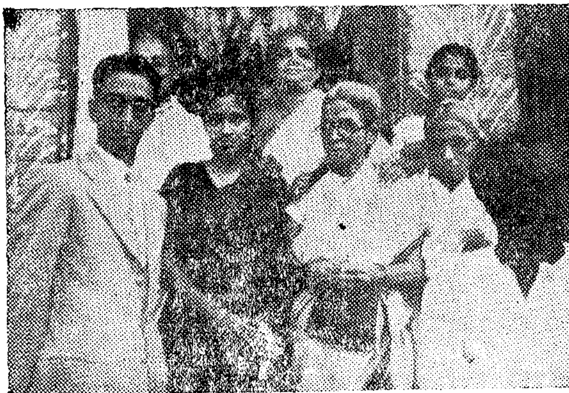
సెప్టెంబరు 15 వ తేదీన మారూరు గ్రామములో మరియొక ప్రసూతి, శిశు కేంద్రమును జిల్లాసంక్షేమ విస్తరణ సంఘంవారు స్థాపించారు. మారూరు, అనంతపురంనుండి బెంగుళూరు వెళ్ళేదారిలో అనంతపురానికి 15 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్నది. మారూరు, శివారు గ్రామాల జనాభాతో కలసి మొత్తం 2634 మంది. ఇందులో చిన్న పిల్లలు 229 మంది. 12 మైళ్ళలోపల మందు కావాలన్న దొరకదు. అందువలన గ్రామపంచాయితీ దారులుకూడ తమబాధ్యతను గుర్తించి, కేంద్రానికి అయే ఖర్చులో సగం భరించటానికి పూనుకున్నారు. ఈ కేంద్రమునకు ప్రారంభోత్సవంచేస్తూ. జిల్లా కలెక్టరు శ్రీ భగవాన్‌దాస్ ఐ. ఎ. ఎస్ గారు సంక్షేమ కేంద్రాల వలన ప్రజలకు చేకూరే లాభాలను వివరిస్తూ, ప్రజలు అత్యంతోత్సాహంతో ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన వలెనని హెచ్చరించారు. శ్రీ ఎమ్. లక్ష్మీనరసప్ప, పప్పూరి రామాచార్యులు, డి. రామనాద్, శ్రీమతి నాయక, తదితరులు వివిధ అంశములను గురించి వివరించారు.

ఆ తేదీ నుండి ఆ కేంద్రములో ఒక మంత్రసాని, దాది పని చేస్తున్నారు. పరిసర గ్రామాలకు కూడ వెళ్ళి అక్కడ గర్భిణీ స్త్రీలకు వలసిన సలహాలను, ఆరోగ్య విధులను బోధపరుస్తున్నారు, ఇతర ప్రజల ఆరోగ్య కార్యక్రమమును గురించి ఉద్బోధ చేస్తున్నారు.

జిల్లా రెడ్‌క్రాస్ సంస్థవారు కొన్ని మందులను, పాల డబ్బాలను, పాలపొడిని ఈ కేంద్రానికి విరాళంగా ఇచ్చారు, మరికొన్ని మందులుకూడ కొనబడినవి. జిల్లా కలెక్టరు రెండు పరుపులను, గ్రామ ప్రజలు రెండు మంచాలను పై కేంద్రానికి బహూకరించారు.

సెప్టెంబరు 29 తేదీన గుగుడు గ్రామంలో ప్రసూతి కేంద్రాన్ని, మాతాశిశు రక్షణాలయమును ఏర్పరచుటకు సత్వర ఏర్పాట్లు సాగుతున్నవి.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా: కాళ్ళకూరు గ్రామంలో 15-8-54 న స్థాపింప బడిన ప్రసూతి కేంద్రాన్ని గురించి ఇదివరలో తెలియజేశాము. సెప్టెంబరు 15 తేదీన రాయలం గ్రామంలో మరియొక ప్రసూతికేంద్రం స్థాపింపబడినది. ఆంధ్రరాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ సలహాసంస్థ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి చన్నఘంటమ్మగారు దీనికి ప్రారంభోత్సవం జరిపారు. ఈ గ్రామం భీమవరానికి మూడు మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న క్షత్రియ గ్రామం. ఇచ్చటస్త్రీలు విద్యాభ్యాసమైనా లేకుండా, ఘోషా ఈనాటికి పాటిస్తూ, వెనుక పడివున్నారు. ఈ గ్రామవాస్తవ్యులు, చుట్టుపక్కల ఇతర గ్రామాలను చెందినవారు కూడ, ప్రసూతి సౌకర్యాలు ఏమి అవసరమైనా, ఎంత ప్రమాదస్థితిలోనైనా బండిమీద భీమవరం వెళ్ళవలసినదే. ఇతర మార్గములేదు, అందువలన రాయలంలో ఒక ప్రసూతికేంద్రం ఏర్పాటు చేయవలసిందని ప్రజలు కోరగా, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా సంక్షేమ సంఘంవారు ఈ కేంద్రాన్ని స్థాపించారు. దీనికి గానువసతిగృహాన్ని ఇచ్చుటకుగ్రామస్థులు అంగీకరించారు.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కాళ్ళకూరు గ్రామంలో ప్రసూతి కేంద్రం ప్రారంభోత్సవం జరిగినప్పటి చిత్రము. శ్రీ బి. ఎన్. జయసింహా, శ్రీమతి మూల్పూరి చుక్కమ్మ, రమారాజ గోపాల్, పి. అనసూయ, డి. లక్ష్మీ బాయమ్మ (కన్వీనరు) డి. సత్యవతమ్మ, ఎ. ఎస్. సెట్టి గార్లను ఈ చిత్రంలో వరుసగా చూడవచ్చును.

సంక్షేమ విస్తరణ కార్యక్రమం

గాంధీ చౌకలో జరిగిన ఆనాటి సభకు శ్రీ దండు పెద రామ జోగిగారు అధ్యక్షత వహించారు. భీమవరం మహిళా సమాజ కార్యదర్శిని, శ్రీమతి రమాదేవి రాజ గోపాలన్ పతాకా విష్కరణ చేశారు.

శ్రీమతి చన్నఘంటమ్మగారు ఉపన్యసిస్తూ, సంక్షేమ విస్తరణ ప్రణాళికా కార్య క్రమమును వివరించి, స్త్రీల యొక్క, పిల్లల యొక్క సంక్షేమానికై జరుగుతున్న ఈ కార్య క్రమాన్ని ప్రజలందరూ ప్రోత్సాహించాలనీ; ఆ ప్రాంతపు స్త్రీలే ముఖ్యంగా కదిలి ఈ కార్య క్రమమును దిగ్విజయంగా కొనసాగించాలని విజ్ఞప్తి చేశారు.

కేంద్ర నిర్వాహణకు విరాళాలను అభ్యర్ధించగా, సభా ధ్యక్షులు రు 116 లు శ్రీ పాలూరు కోదండరామయ్యాగారు రు 50 లు, శ్రీ ఆలూరి పల్లం రాజుగారు (పంచాయతీ బోర్డు అధ్యక్షులు) రు25 లు ఈ విధముగా ఎవరికి తోచి నది వారు విరాళాల నిచ్చారు. ★

కుటీర పరిశ్రమల ఆశయం

శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ సిన్హా, శాంతినికేతనం.

హిందూ దేశంలో ప్రతి వృత్తిలోను ఉన్న సున్ని తమూ రక రకాలునైన చేతి పనులు మరేదేశంలోనూ ఉండవు. పాశ్చాత్త ప్రభుత్వం ఎంత నిర్లక్ష్యత చూపి, ఎంత నశింపు చేవామని ప్రయత్నించినా, పూర్తిగా నశించి పోకుండా, కుటీర పరిశ్రమలు ఎలాగో సాగు కొస్తున్నాయి అన్నది కొంత తృప్తికరమైన విషయం. ప్రస్తుత కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కూడ వీటిని సముద్ధరించాలని పూనుకోవడం చాల ఆశా జనకంగా ఉంది. గ్రామాభ్యుదయం, సంఘ క్షేమం మొదలైన కార్య క్రమాలలో, గ్రామ పరిశ్రమాభి వృద్ధికి మన ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళిక, ప్రముఖస్థానా న్నిచ్చింది. కుటీర పరిశ్రమలకు సంబంధించిన ఏర్పాట్లు, విధానం, పరిశోధన, తర్ఫీదు, పెట్టుబడి, విక్రయం వగై రాల్నిగూర్చి ఆయా ప్రభుత్వ శాఖలు ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహిస్తున్నాయి.

మన ముందు ఇలా ఆశాజనకమైన చిత్రాన్నుంచుకొని, జాగ్రత్తసుమండి అని హెచ్చరించడం వింతగా తోచ వచ్చు. నా ఉద్దేశం— సంఘ సంక్షేమంలో కుటీర పరిశ్రమ లకున్న స్థానం కేవలం ఆర్థిక విషయానికి సంబంధించింది మాత్రమే కాదని గృహ పరిశ్రమలు, కుటీర పరిశ్రమలు గాను, చిన్న పరిమాణాల్లోని పరిశ్రమలుగానూ ఎలా పరిమాణంచెందేయో ఎరుగుదుం గనక, కుటీర పరి శ్రమలను ప్రోత్సహించాలి అన్న ఉత్సాహంలో ఈ క్రింది హంశాల్ని గమనించకపోతే— నైతికంగా తప్పు చేసిన వారమౌతామని మనవి చేస్తున్నాను:—

(I) కుటీర పరిశ్రమల ప్రథమాశయం ఏమైయుండాలి అంటే గ్రామాలకు కావలసిన ముఖ్యావసరాల్ని తీర్చాలి అన్నదే. వీటిని వేరు పరచి, పోటీలు పెంచే పొదుపు అన్న వ్యామోహంనుంచి సంరక్షించాలి.

(II) కళాకారుడు తనకు అలవాటైన వాతావరణం లోనే ఉండి, కృషి చేసుకునేటట్లు చూడాలిగాని, కృత్రిమ కర్మాగార పరిస్థితుల్లోకి తేబడకూడదు.

(III) కళాకారుడియొక్క ఉత్పత్తిశక్తికీ సృష్టించే శక్తికీ కూడ ఏకరీతిగా దోహదం కల్పించేవిగానుండాలి— కుటీర పరిశ్రమలంటేను.

కుటీర పరిశ్రమల వస్తూత్పత్తిని హెచ్చరించడానికీ, నాణ్యాన్నీ నమోనాల్నీ స్థిరపరచడానికీ, విక్రయ సౌక ర్యాలు కల్పించడానికీ మీరు ఏ ఏ పద్ధతుల నవలంభించినా సరే— పైన ఉదాహరించిన హంశాలు గమనింపబడి నంతవరకూ— మన కుటీర పరిశ్రమలు న్యాయ సమ్మతమైనవి, మోసంలేనివి, గౌరవ జీవితాన్ని నిల బెట్టేవిగాను ఉంటున్నంతవరకూ— ఒకరికొకరు అన్యాయం చేసుకోనటువంటివిగాను, కులంతో ప్రమేయం లేనటువంటివిగాను, చక్కటి సహకార సంస్థలు గాను ఉంటూ, ఏ భయమూ లోటూ లేకుండా వృద్ధిపొందేవిగాను ఉన్నంత వరకూ— నాకు ఏ విధ మైనటువంటి అభ్యంతరమూ ఉండదు.

(సోషల్ వెల్‌ఫేర్ పత్రికనుండి)

కమలా నెహ్రూ

శ్రీమతి కె. రామలక్ష్మి.

కమలా నెహ్రూ జీవితం పరిశీలిస్తే, గాలిలో పెట్టిన చిన్న దీప కళిక జ్ఞాపకం వస్తుంది. ఆ వింత శోభతో వెలిగే దీప కళిక గాలికి కదలాడుతుంది. స్తబ్ధతలో నిశ్చలంగా నిలుస్తుంది. కొద్ది క్షణాలు శక్తివంతంగా వెల్గుతుంది. ప్రమిదలో నూనెనుండి శక్తిని ఆస్వాదిస్తూ దాన్ని తక్షణమే కర్చుచేసేస్తూ కాలక్షేపం చేస్తుంది. దీప కళికకి విద్యుద్దీపానికుండే తళతళలు లేవు. హరికెను దీపపు సాధారణతా లేదు. అది ఏ బంధాలూ లేని స్వేచ్ఛా

జీవి. ఒకనాడు ఆ ప్రమిదలోని నూనె పూర్తిగా అయిపోతే ఏమవుతుంది? ఆ దీప కళిక రెపరెపలాడి కళ్ళు మూస్తుంది. ఈ ప్రపంచంలో అది తన జ్ఞాపక చిహ్నంగా విడిచే దేమిటి? సంతోషమనేదే లేని ముసురు రాత్రిలాంటి ఒక భావం. కమలా నెహ్రూ జీవితం కూడా యిలాగే నడిచింది. తొలినుండీ శరీరం అనారోగ్యంగా లేకపోయినా, కొన్నాళ్ళకే అనారోగ్య పూరితం అయింది, ఎక్కడనుంచి వచ్చేదో ఆ శక్తి ఆమెకు! కొద్ది రోజులపాటు గాలిలో రెపరెప లాడే దీప కళిక లాగే, బయలుదేరి తన శక్తికి మించిన పనులు చేసేసేది. ఆ క్షణంలో ఆమెలోని శక్తి దివ్య కాంతితో వెలిగేదన్నమాట. తిరిగి యథాప్రకారం అనారోగ్యమే. అలాగే తన జీవితాన్నంతా గడిపి కన్ను మూసింది కమలా నెహ్రూ.

కమలా నెహ్రూ జీవితాన్ని గురించి యిదమిద్ధంగా చెప్పడం కష్టం. కార్ణణం, ఆమె పూర్ణాయుద్దాయంలో సగమేనా జీవించలేదు. ఆమెను గురించి ఎక్కువగా ఎక్కడా గ్రంథస్తం కాలేదు. దానికి కారణం, ఆమె జీవితంలో అతిముఖ్యమైన ఘట్టాలు అతి చైతన్యవంత మైన భాగం, మనదేశ చరిత్రలో ఆందోళనా పూరిత దశలో గడిచాయి. ఆరోజులలో ప్రపంచ దృష్టిని అరి కట్టిన మహాపురుషులు — మహాత్మాగాంధీ, మోతిలాల్ నెహ్రూ, జవ్హార్‌లాల్ నెహ్రూ, సి, ఆర్, దాస్ మొదలైన వాళ్ళు. ఆ ఆందోళనా పూరిత దినాలలో, కొంచం వ్యవధి కాని కొంచం శక్తిగాని కమల వంటి వారిని కనిపెట్టేటందుకు వినియోగించే అవకాశం లేకపోయింది. దీనివల్ల కలిగిన నష్టం మనదే. ఆరోజులలో మహిళలని ఉత్తేజ పరచి ముందుకు నడిపించిన ఒక ఉత్సాహాన్ని గురించి ఎక్కువగా తెలుసుకొనే అవకాశం మనకి లేకుండా పోయింది. ఆ ఉద్యమపు ఆత్మలో లీలమైన ఆమె వ్యక్తిత్వం ఆమెకే అంత ప్రాముఖ్యం వహించలేదు ఆ రోజులలో. కాని ఆమెని గురించిన చిన్న చిన్న విషయాలు— ఆమె శక్తీ, ఆమె బలహీనతా— ఏమీ అందరికీ తెలియకుండానే వుండిపోయాయి. అవీ తెలిసి వుంటే అందరూ కమలా నెహ్రూను ప్రత్యేకించి అభిమా నించే అవకాశం కలేది. నెహ్రూ భార్యగా దేశంలో ఆమె పేరు చిరస్థాయిగానే వుంటుంది. కాని ఆమె చేసిన సేవ,

జీవిత చిత్రణ

ఆమె చైతన్యమూ తెలుసుకోలేక పోయాము మనం. కమలా నెహ్రూ వ్యక్తిత్వం గల ఒక మహిళ. అయినా కూడా యీరోజువరకూ ఆమె జవహర్ భార్యగానే మనం దరికీ జ్ఞాపకం వుంటుంది అంత మాత్రం చేత ఆమె కించ పడిందనికాదు నా భావం. నెహ్రూకి భార్యగానూ అతని వుద్దేశాలే తన వుద్దేశాలుగాను కమల జీవించలేదు. అనేక విషయాలమీద ఆమెకు ప్రత్యేకాభిప్రాయాలుండేవి. కాని ప్రతి విషయాల ఫండమెంటల్సులోనూ వారు ఏకీభవించే వారు ఎదుటి వారిని యిట్టే సమ్మోహన పరిచే వ్యక్తిత్వం గల నెహ్రూని కమల గెలిచింది, ఎందుకంటే, అతని ప్రేమనేగాకుండా, అతని గౌరవానికికూడా పాత్రురాల యింది. తమ కుమార్తె ఇందిరకి లేఖ వ్రాస్తూ, నెహ్రూ "నిజంగా నువ్వు అదృష్టవంతురాలివి. అలాంటి ధైర్య స్థైర్యాలుగల మహిళ నీ తల్లి. నీకేమాత్రం సందేహం వచ్చినా, కష్టాలొచ్చినా ఆమెను మించిన స్నేహితురాలు దొరకదు" ఏ భార్య మట్టుకు యింతకంటె ఎక్కువ కోరుతుంది? ఇందులో ఎంత గౌరవం, ఎంత ఆత్మ విశ్వాసం, ఎంత ప్రేమ యిమిడి వున్నాయి!

కమలా నెహ్రూ జీవితాన్ని గురించి మనం తెలుసు కోవడం మొదలు పెట్టిన దగ్గరనుంచీ ఆమె అనారోగ్య విషయమే ప్రస్ఫుటంగా కన్పిస్తుంది. దీనిని బట్టి ఆమె నాజూకుగా బలహీనంగా వుంటుందని ఊహించుకోవచ్చు. కాని నిజం అదికాదు. నెహ్రూకి పెండ్లి కూతుర్ని చూచే సందర్భంలోనే అతని తండ్రి మోతీలాల్, తన కోడలు ఆరోగ్యవంతురాలూ, పుష్టివంతురాలూ అయి వుండాలని చూశాడు. కారణం నెహ్రూతల్లి ఎప్పుడూ అనారోగ్యంగా వుండేదట. తన కొడుక్కి కూడా అలాంటి భార్య రాకూడదని మోతీలాల్ ఉద్దేశం. కాశ్మీరు ఉత్తమ వంశంలో జన్మించిన కమల పదిహేడవ యేట, అందరు యువతుల లాగే చాలా ఆరోగ్యంగా వుండేది.

అన్ని విషయాలలోనూ పాశ్చాత్య పోకడలు అనుస రించినా నెహ్రూ వివాహం హిందూ సాంప్రదాయ సిద్ధం గానే జరిగింది. తలి దండ్రులు చూసిన కన్యని కాదనే అవకాశం నెహ్రూకి కలగలేదు. కారణం: ఆ సమ యంలో మనదేశ చరిత్ర ఒక ప్రముఖ ఘట్టాన ప్రవేశి స్తూంది. నెహ్రూ తల మునకలుగా రాజకీయాలలో వుండి వివాహం పట్ల అంత శ్రద్ధా, ఆశక్తీ చూపలేదేమో అని పిస్తుంది. అతనికి తెలియకుండానే దేశ పరిస్థితులు అతన్ని పూర్తిగా స్వాధీనం చేసుకుంటున్నాయి. భార్య పట్ల విముఖుడు కాకపోయినా వారిద్దరికీ మధ్య అతని రాజకీయ జీవితం అడ్డు వస్తూనేవుంది. ఒకరి నొకరు ఎప్పుడూ అర్థం చేసుకుందుకి ప్రయత్నించలేదు. సరికదా యిద్దరికీ ముక్కోపం: ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడు కోడం నిప్పు రాజేయడంలా వుండేది. జీవితారంభంలోని యీ భేదా లన్నీ తరువాత జీవితంలో వారి మధ్య సన్నిహిత్వాన్ని పెంపొంద చేశాయి.

కానీ దురదృష్ట వశాత్తూ వివాహమైన కొద్ది సంవత్స రాలలోనే కమల ఆరోగ్యం చెడింది. ఇదే సమయం నెహ్రూ జీవితంలో కూడా ప్రముఖమైనది. జైలు కట కటాలలో లేకుండా వుంటే అతను రాత్రింబవళ్ళు రాజకీ యాలలో సతమత మయేవాడు. ఇలా వున్న యీ సమ యంలోనే వీరిద్దరి మధ్యా సన్నిహితత్వం పెంపొందింది. దీనికి కారణం శక్తి వున్నంతవరకూ కమలకూడా దేశ ఉద్యమాలకి చేయూతనిచ్చేది. నేషనల్ సంరంభాలన్నిటా తన శక్తి హీనతని అవతలనెట్టి, వాటిలో ఆ క్షణాన ఐక్యమయ్యేది. ఒక విధమైన వింత ఉద్రేకంతో కమల సమస్యల్ని పరిష్కరించేది. జీవితం పొడుగునా వ్యాప్తిత మైన సమస్యలనీ, సరదాలనీ కొన్ని ఘడియలలోనే యిమడ్చాలనే ఉద్రేకం ఆవిడ చేతలలో గోచరించేది. ఎంతో కాలం బ్రతకననేది తెలిసినట్లే ఎప్పుడూ ప్రవర్తిం చేది. జీవిత ఘడియలు పరిపూర్ణం అవుతున్నకొద్దీ ఆవిడలో ఉద్రేకం హెచ్చేది; దానిలో, శారీరకంగా ఎంత వరకూ శ్రమని ఓర్చకలదో అంతదాకా ఆమె శ్రమించేది. ఆవిడ ఆదర్శ సూత్రం "చేయగలిగిన శక్తి వున్నప్పుడే చేయ గలిగినంతా చేయి" అన్నట్లు వుండేది. దేశం మొత్తంమీద జాతీయోద్యమం ప్రజలందరినీ ఆకర్షి స్తూంది. ఆ జాతియోద్యమంలో పురుషుల దుస్తులు ధరించి కమల సత్యాగ్రహోద్యమానికి యువతులను వాలంటీర్లగా తరిఫీదు చేసేది ఎక్కడెక్కడ పని ఎక్కువ కష్టమో అక్కడంతా తానేవుంటూ, స్త్రీలని ఉత్తేజపరుస్తూ, సహా యంచేస్తూ, తనని తనే మరచిపోయిన కమలను చూసి, ఆమెలో అణిగివున్న శక్తికి నెహ్రూ ఆశ్చర్య పడేవాడు. తను వెచ్చిస్తున్న శక్తి తన జీవిత ఘడియల ప్రమాణాన్నే తగ్గించేస్తూందని తెలుసుకొన్నా కమల లెఖ్ఖ చేసేది కాదేమో? నెహ్రూకి కమల మీద ఎక్కువ కోపం రావ డానికి కారణాలలో యిదొకటి — ఆరోగ్య విషయంలో

కమల శ్రద్ధ చేయకపోవడం. ఈ విషయంలోనే ఆమెని చూసి విసుక్కొనేవాడు. అతనికి ఒకటే భయం : తను యింతగా ప్రేమిస్తున్న యీ స్త్రీని కోల్పోవలసిన సమయం వస్తుందేమోనని. యౌవనంలో ఒకరి నొకరు బాగా అర్థం చేసుకోకపోయినా వయస్సులో ఒకరి నొకరు బాగా అర్థం చేసుకొన్నారు. కమల, తన అతి బలహీన మైన ఆరోగ్యంతోటీ, పనిలో ఏకాగ్రతతోటీ, నెహ్రూకి అమూల్యం అయింది. తన కుటుంబ విషయంలో తన సంసార విషయంలో, తన జీవిత లక్ష్యం విషయంలో అతి అదృష్టవంతుడైన నెహ్రూ- తన భార్య విషయంలో ఎంతో మానసిక ఆరాటన పడేవాడు. తనని గురించి ఆమెకి ఎంతో చెప్పవలసింది వుండిపోయింది. తను తొలి రోజు లలో కోల్పోయిన అమూల్యమైన సన్నిహితత్వం, తరువాత కాలంలో దానికోసం, తను పడ్డ మానసికారాటం, ఎన్నో చెప్పవలసినవి వున్నాయి. చేయగల్గినంత చేశాడు- కాని చెప్పవలసింది చెప్పేందుకు ఎక్కువ అవకాశం లేకుండానే కమలా నెహ్రూ యిహలోక యాత్ర చాలించింది.

శ్రీమతి కమల ఆరోగ్యం చెడి శానిటోరియంలో వున్నప్పుడు నెహ్రూ జైలులో వున్నాడు. కలిసివుండే అవకాశాలు చాలా తక్కువ. అలాంటి అవకాశం ఎప్పుడు దొరికినా కలిసి వుండేందుకు ప్రయత్నించారు. అమూల్య మైన కలయికలు గాఢాంధ కారంలో వెలుగుచుక్కలలా వుండే, ఒకరి నుండి యింకొకరు శక్తినీ, ధైర్యాన్నీ అందుకునేవారు. 1920 లో తొలిసారిగా చాలా కాలం కలిసివుండే అవకాశం కల్గింది. ఆరోజులలో శ్రీమతి కమలా నెహ్రూ వైద్యసలహా లందుకొంటూ విశ్రాంతి తీసుకొనేది. స్విజర్లెండులో ఎక్కువకాలం గడిపినా, పారిస్, బెర్లిన్, మాస్కోలు కూడా తిరిగి చూశారు. డిసెంబరు 1927 లో మాతృదేశానికి తిరిగి వచ్చినప్పుడు కమల చాలా మట్టుకు కోలు కొంది.

జవ్హార్‌లాల్‌కి ఆరాధకులకి లోటులేదు. అతని కుటుంబంలోనే తలి దండ్రులు అతి ముద్దు చేసేవారు. అక్క చెల్లెళ్ళ అభిమానానికీ ఆరాధనకీ అంతేలేదు. కాని కమల మట్టుకు ఎప్పుడూ గుడ్డిగా అతన్ని ఆరాధించలేదు. అతన్ని చూసి గర్వపడేది. అతడు చేసిన యే ఘనకార్య మైనా ఆమెకి అతి సహజంగా తోచేది. జవ్హార్లాల్ అంత కంటె తక్కువగాగాని, సామాన్యంగాగాని ఎలా చేస్తాడు- అని ఆమె వుద్దేశం. అంటే అతని లోటుపాటులు అంతగా మధించకల్గింది ఆమె. అందుకే, అతను ఏంచేసినా, దానిలో ఆమెకి వింతగాని ఆశ్చర్యంగాని గోచరించేది కాదు. సన్మాన పత్రాలలో నెహ్రూను పొగుడుతూ "Jewel of India" అనీ Embodiment of Sacrifice" అని అంటూంటే యింటి దగ్గర కమల అతన్ని ఆమాటల తోనే వేళాకోళం చేస్తూండేదట.

కమల చాలా విషయాలలో ఫెమినిస్టు. స్త్రీకి వ్యక్తిత్వం లేదు. ఆమె అసంపూర్ణ, అసహాయ, అంటే వప్పుకొనేదికాదు. అయినా కమల తత్వంలో విరుద్ధ సిద్ధాంతాల కలయిక కన్పిస్తుంది. 1931 లో తనని జైలుకి పంపిస్తుంటే, తన భర్త అడుగు జాడలని తనూ అనుసరిస్తున్నందుకు సంతోషంగా వుందని అన్నదట. ఈ మాటలు విని "ఆమాటల పూర్తి భావం ముందుగానే గోచరిస్తే కమల ఫెమినిస్టు తత్వం అలా అననిచ్చేది కాద'ని పండిట్ నెహ్రూ అన్నాడట. ఇంకోసారి భర్తతో పాటు హైదరాబాదు వచ్చి శ్రీమతి నెహ్రూ వరదాస్త్రీల సభలో ప్రసంగించింది. ఆ స్త్రీలని యీమె ఉపన్యాసం ఎంతగా ఉత్తేజపరిచిందో చెప్పలేముగాని, కమలా నెహ్రూ మాట్లాడిన తరువాత తమ భార్యల దృక్పథం చాలా మారిపోతూందని చాలా మంది భర్తలు ఫిర్యాదు చేశారట!

ఆమెలో స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ ఎక్కువ. తన శారీరక దౌర్బల్యాన్ని మానసిక శక్తితో గెలుస్తూ కాలం గడి పింది. శరీరం ముందుకు నడవనంటున్నా ఆమె ఆత్మ బలం ముందుకు నెట్టేది. ఇదే, ఆమె ఆరోగ్యం తిరిగి చెడిపోడానికి ముఖ్య కారణం. తను పాల్గొన్న ఉద్యమం చూసి గర్వపడేది; దానిలో తన భర్త పాత్రకి తాను గర్వపడేది: తనలో శక్తివున్నంతవరకూ అతని ప్రక్క నిలువగల్గినందుకు గర్వపడేది. ఆమె ఆరోగ్య విషయం అందరినీ ఆందోళన పరుస్తున్నప్పుడు, పెరోల్ మీద నెహ్రూని విడుద్దామనుకొంటున్న సందర్భంలో నెహ్రూని జైలు అధికారులు కమలను చూడ్డం కోసం, తీసుకు వచ్చారు. జ్వరపీడితమైన తన ముఖాన్ని పైకెత్తి, కృశించిన తన చేతిలోకి అతని చేయి తీసుకొంటూ, "మీరు పెరోల్ మీద రావడం ఏమిటి? అలా చెయ్యవద్దు" అం దిట. ఆమె స్వాభిమానం అటువంటిది. ఒక ఆదర్శం కోసం, తన సుఖాన్నీ కోరికలనీ, చిరునవ్వు నవ్వుతూ

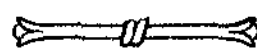
బలిపెట్టకల్గిన శక్తివుంది ఆమెకి. లేకుంటే, జబ్బుతో జీవితపుతుది ఘట్టంలో ఉన్నప్పుడు ఏ స్త్రీ తన భర్త సామీప్యాన్ని కోరదు? కోరి వదులుకోకలదు?

కమలా నెహ్రూ ప్రసక్తి వచ్చినప్పుడు ఇందిర సంగతి రాకతప్పదు. ఇందిర జీవితం ఎంత మంది మధ్యనున్నా ఏకాంతంగానే గడిచింది. తలి తండ్రులకి దూరంగా కాలం గడిపినా వారే ఆమెకి అతిసన్నిహితులు. 1931లో జైలునుండి ఇందిరకి ఉత్తరం వ్రాస్తూ. నెహ్రూ "ఒంటరిగా నీకేం తోచడం లేదుకదూ! పదిహేను రోజులకి ఒకసారి నన్ను అమ్మనీ చూడవచ్చు. మా మాటలు ఒకరివి ఒకరికి చెప్తూవుందువు గాని" అని వ్రాస్తాడు. ఇందిర జీవితంలో ప్రస్ఫుటంగా కన్పించేది యిదే: వారిద్దరిమధ్య సందేశాలు తీసుకొని పోవడమే. ఇంకొకసారి వ్రాస్తూ "మలక్కా గోల్‌లో అమ్మా, నైనిటల్ జైల్లో నేనూ' అక్కడ ఆనందభవన్‌లో నువ్వూ ముగ్గురం ముగ్గురినీ పోకొట్టు కొన్నట్లువుంది. అవునా?" అంటాడు. తన చుట్టూ ఆప్యాయిత కురిపించే బంధు కోటివున్నా తన జీవితానికి అతిసన్నిహితులైన తల్లి తండ్రులను గురించి ఏకాంతంలో దీర్ఘాలోచనలో మునిగి పోయేదేమో ఇందిర.

1934 లో శ్రీమతి నెహ్రూ ఆరోగ్యం తిరిగి దిగ జారడం మొదలైంది. నెహ్రూని తాత్కాలికంగా విడుదల చేశారు. కాని, పదకొండు రోజుల తరువాత తిరిగి అతను జైలుకు వెళ్ళిపోయాడు. కమల, కూతురు ఇందిరతో యూరపు వైద్యచికిత్సకోసం వెళ్ళింది. కాని, 1939 లో చనిపోయింది. ఆమె మృతికి కొన్నినెలల ముందే నెహ్రూను విడుదల చేశారు. కమల చనిపోయింది. కాని యీ ప్రపంచంలో శాశ్వతంగా ఏకాంత జీవుల్ని ఇద్దరిని వదిలి మరీ చనిపోయింది: అంత పని ఒత్తిడి మధ్యాకూడా ఏదో వెలితిగా బాధపడే వ్యక్తి నెహ్రూని - తల్లి ఎక్కువగా ఆదరించవలసిన కాలంలో ఆమెని కోల్పోయిన ఇందిరని.

కమలా నెహ్రూ జీవితాన్ని గురించి తెలుసుకోడానికి ఆమె భర్త రచనలే ఆధారం. వాటిలోకూడా ఎక్కువగా వ్యక్తిగత జీవిత విశేషాలు దొరకవు. దానికి కారణం, యిద్దరూకూడా, వ్యక్తిత్వాలని మరచి, దేశంకోసం పాటు పడ్డవాళ్ళే. కాని అతనెంత ప్రయత్నించినా, కట్టువడని మనోభావాలు, అతని కట్టుబాట్లను తెంచుకొని బైటపడ్డాయి కొన్ని సందర్భాలలో. ఆ సందర్భాలలో ఒకటి అతని జీవిత చరిత్ర అంకితం. అతని 'జీవిత చరిత్ర'ని **(Autobiography)** అంకితం చేస్తూ, **To Kamala, who is no more**" అంటాడు. ఆ ఒక్క వాక్యం చాలు: ఆమె ఎడల అతనికి వున్న ప్రేమా వాత్సల్యం విశదమవడానికి; ఆమె అతనిని ఎంతగా ఉత్తేజపరిచిందో తెలుసుకోడానికి.

కమలా నెహ్రూ జీవిత చరిత్ర, గాలిలో (అందులోనూ పెనుగాలిలో) తన శక్తి వంచన లేకుండా నిల్చికొనిన దీపకళిక జీవితచరిత్రని స్ఫురింపచేస్తుంది. "ఈ శరీరానికి ఆరోగ్యం లేకపోతేనేం? ఆత్మ బలం వుంటే ఏమైన చేయొచ్చు" అన్న తత్వం కమల నిరూపించింది. అదే ఆత్మ విశ్వాసాన్ని అందరు వనితలూ అలవరచుకొంటే, దేశం అంతా మొక్కవోని ధైర్యస్థైర్యాలు పెనవేసు కొంటాయి అనుకోడం సత్యదూరం కాదు.

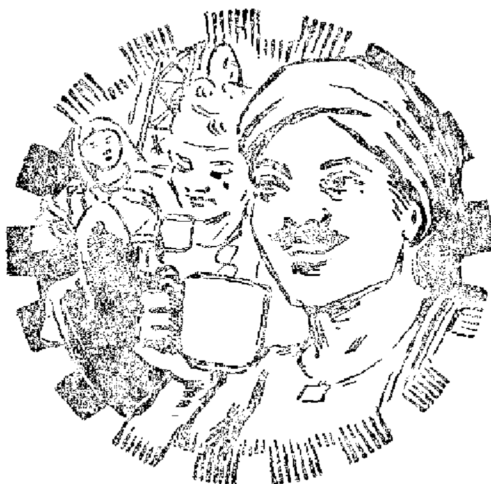
కృతజ్ఞత

శ్రీ. వి. శ్రీనివాసంగారు ఆంధ్ర మహిళా సభ నిర్మలాదేవి గ్రంథాలయమునకు కొన్ని పుస్తకములు విరాళముగా నిచ్చిరి. వారికి మా కృతజ్ఞత.

కార్యదర్శులు.

అలసట మానవుని జయిస్తుంది

తేనీరు

ఆ అలసటను

జయిస్తుంది

శ్రీ కస్తూరిదేవి పారిశ్రామిక విద్యాలయము

నెల్లూరు.

కార్యవర్గము :—అధ్యక్షులు : శ్రీ పొణకా కనకమ్మ గారు ; కార్యదర్శులు : శ్రీ డి. లక్ష్మీబాయమ్మగారు, శ్రీ డాక్టరు (Mrs) మాథ్యూస్ ; కార్యవర్గము : శ్రీ బెజవాడ లక్ష్మీకాంతమ్మగారు, శ్రీ రేబాల సుజాతమ్మగారు, శ్రీ డాక్టర్ ఎస్. లక్ష్మిగారు, శ్రీ పోకూరి రాఘవమ్మగారు, శ్రీ పైడా సుశీలమ్మగారు, శ్రీ మేరి జ్ఞానయ్యనాయుడు గారు, శ్రీ సి. వి. లక్ష్మి రెడ్డిగారు, శ్రీ మ. హేమ లతగారు. శ్రీ సి. వసుంధరగారు.

ప్రకాశిక:—దేశాభ్యుదయమునకు, జాతీయోన్నతికి విద్యతోపాటు కళలు, పరిశ్రమలు అత్యంత ప్రధానములు. కళాకలితములు, పారిశ్రామిక సంపన్నములునైన విద్యా విజ్ఞానములు తేజస్వంతములై విరాజిల్లగలవు. దేశము సర్వశక్తి సంపన్నమై, జాతి సర్వతో ముఖాభ్యుదయముతో పెంపొందుటకు సామాన్య ప్రజానీకానికి అన్నవస్త్రాలు చేకూర్చగల స్వయం పోషకమైన విద్యావిధానము, విజ్ఞానసంపత్తి నేడు విధిగా కావలసియున్నది. కేవలము కాలేజీ, హైస్కూలు విద్యావిధానములు మాత్రమే గాక, స్త్రీలకు అత్యావశ్యకములైన గృహపరిశ్రమలు, లలితకళలు నెలకొల్పుట ముఖ్యముగా మా ఉద్దేశ్యములలో నొకటి. ఈ ఆశయముతో శ్రీ కస్తూరిదేవి పారిశ్రామిక విద్యాలయము స్థాపించినాము.

శ్రీమతి పొణకా కనకమ్మగారు

ఈ పారిశ్రామిక సంస్థ ముఖ్యముగా వయోజనులైన యువతుల కొరకు ఉద్దేశింపబడియున్నది. ఆయా కళల యందు అభిరుచిగల యువతులకందరకును ఇందు ప్రవేశము కలదు. మరియును అనేక కారణాలచే ఆర్థిక దుస్థితికిలోనై జీవనోపాధికి ఆర్జించుకోవలసియున్న యువతులకును, స్కూలు ఫైనలు వరకైనను చదువులు కొనసాగించుకొన లేని విద్యార్థినులకును, ఇది అత్యంత ప్రయోజనకారి కాగలదు. స్వయంశక్తి మీద ఆధారపడిగౌరవంగా జీవయాత్ర గడుపుకొన గలశక్తిసామర్థ్యాలు అలవడి బ్రతుకు తెరువు కల్పింపగలదు.

ఈ విద్యాలయములో ప్రభుత్వ పారిశ్రామిక శాఖ వారి ఆమోదముతో వారి నియమావళి, విధానాలు ఆధారంగా బోధనగరప బడుతూ గవర్నమెంటు పరీక్షలకు శిక్షణ చేయ బడును. కృతార్థులకు గవర్నమెంటు సర్టిఫికెట్లు లభింపగలవు. ఈ ట్రైనింగులో ఉత్తీర్ణులైనవారు ఆయా పాఠశాలలలో ఉద్యోగార్హులగుటయే గాక స్వయంశక్తిసమన్వితులు, స్వతంత్ర సంపాదనా పరులు కాగలరు. పరీక్షలకు పోయేవారినేగాక వర్కర్లను కూడా తయారు చేయగలము. ఇతరశాఖలు, లలితకళలు క్రమేపి ప్రారంభింపబడును.

ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ ప్రోఛాన్సలరు శ్రీయుత బి. గోపాలరెడ్డిగారి ఆధ్వర్యమున, విద్యామంత్రి శ్రీ డాక్టరు

శ్రీ కస్తూరిదేవి పారిశ్రామిక విద్యాలయము

ఎం. వి. కృష్ణరావుగారు ప్రారంభకులుగా శ్రీకస్తూరిదేవి విద్యాలయ సంస్థాపకులు శ్రీ పొణకా కనకమ్మగారిచే, ఈ ఇండస్ట్రియల్ స్కూలు 16-8-1952 తేది స్థాపింపబడి, ఆ సంవత్సరమే ప్రభుత్వమువారిచే రికగ్నయిజు కాబడినది. ఇది ప్రత్యేకం స్త్రీల కమిటీచే నిర్వహింపబడుచున్నది. ఇది చిరకాలాశయము.

ఇందు గత 2 సం॥ నుండి వయోజనులైన యువతులు సుమారు 150 మంది చదివినారు. ఈ సంవత్సరము 80 మంది చదువుచున్నారు. పరీక్షలకు హాజరైనవారిలో 80% కృతార్థులైనారు.

మేము ఇక్కడ ఉత్పత్తి కేంద్రముకూడా నెలకొల్పినాము. స్త్రీలకు, పిల్లలకు వారివారి అభిరుచులకు తగిన రకరకాల కలంకారీ అద్దకాలు, ఎంబ్రాయిడరీకుట్లు క్రొత్త క్రొత్త ఫ్యాషన్సుతో ముచ్చటగా నాణ్యంగా అన్నిరకాల ఉడుపులు తయారుచేసి సప్లయిచేయగలము. లాభం స్కూలుకే చెందుతుంది.

ప్రతి పరిశ్రమలోను సుశిక్షితులైన సమర్థులగు ఉపాధ్యాయినులచే గవర్నమెంటు పరీక్షలకు శిక్షణ ఈయబడును. గవర్నమెంటు పరీక్షలకు హాజరగు విద్యార్థినులకు కనీస విద్యార్హత కుట్టుశాఖకు 5 వ తరగతి. అద్దకంశాఖకు 3 వఫారము. పరీక్షలకు హాజరుగాకుండా పనులుమాత్రమే నేర్చుకొనువారికి యీ నియమము అవసరములేదు.

ఆయా శాఖల ననుసరించి ఒకటి, రెండు సంవత్సరములు ఈ శిక్షణ (ట్రైనింగు కోర్సు) ఉండును. జీతములు నెలకు మొదటి సంవత్సరం రు 2/- రెండవ సంవత్సరం రు 3/లు చొప్పున విద్యార్థినులవద్ద వసూలు చేయబడును. బీద పిల్లలైనచో శిక్షణ ఉచితము,

పొరుగూళ్లనుండి వచ్చు విద్యార్థినుల సౌకర్యార్థము ఈ ఇండిస్ట్రియలు స్కూలు పక్షమున ప్రత్యేకముగ వేరే హాస్టలుగూడ నడుపబడుచున్నది. సదరు హాస్టలు ఛార్జీలు నెలకు రు 18/-లు మాత్రమే.

శ్రీ కస్తూరిదేవి పారిశ్రామిక విద్యాలయము అచిర కాలములోనే ఇట్టి అభివృద్ధితో వర్థిల్లుతున్నదని తెల్పుటకు మిక్కిలి సంతోషిస్తున్నాము. ఇందుకు సర్వవిధాల తోడ్పడిన అభిమానులందరకు మా కృతజ్ఞతాపూర్వక ధన్యవాదములు.

ఇంకను ఎంతో కృషికావలసియున్నది. ఉదార హృదయులు సర్వదా మాకు ఇతోధిక ప్రోత్సాహముతో చేయూత నివ్వగలరని అభ్యర్థిస్తున్నాము.

భారత ఆర్థిక మంత్రి శ్రీ చింతామణి దేశ్‌ముఖ్, కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి దుర్గాబాయిగార్ల ఆంధ్రదేశ పర్యటనములో, 20-6-54 తేది ఇండస్ట్రియల్ టీచర్సు ట్రైనింగు కోర్సుకున్ను, నేత శాఖకున్ను శ్రీ దేశ్‌ముఖ్ దంపతులచే ప్రారంభోత్సవము గావింపబడినది. మాకృషికి కేంద్ర సంక్షేమ బోర్డువారు ఈసంస్థకు రు. 15వేలు సాలీనాగ్రాంటుమంజూరు చేసిరని తెల్పుటకు ఆనందిస్తున్నాము: స్టేటు గవర్నమెంటు గ్రాంట్లు ఇంకను రాలేదు. ఇదిగాక ఉదారంగా స్థానిక, జిల్లా ప్రముఖులనుండియు. నృత్య, నాటక సమాజాలూ సినిమా నటీనటుల ఉచిత ప్రదర్శనాల మూలంగాను సుమారు 20 వేలు విరాళాలు లభించినవి.

ఇందు ప్రస్తుతమున్న శాఖలు :-

1. కుట్టుశాఖ : కత్తిరింపులు, కుట్టు, ఎంబ్రాయిడరి, ఉడుపులు తయారుచేయుట, చమ్కీ జరీకుట్టుపనులు. మేజోళ్లు, బనియన్లు, ఊలు, లేసు అల్లికలు. (2సం॥శిక్షణ)

2. అద్దకంశాఖ: వస్త్రములపై వివిధరకాల అద్దకాలు, ప్రింటింగులు, బ్లీచింగు సహా శాస్త్రయుక్తంగా, [సైంటిఫిక్.] (1 సం॥ కోర్సు.)

3. నేతశాఖ : వివిధరకాల డిజైన్లలో చక్కని జరీ సాదా 60, 80, 100 నెం. చీరలు, జంఖానాలు, దుప్పట్లు, తువాళ్లు మరియు నవారు నేత : - (1 సం॥కోర్సు)

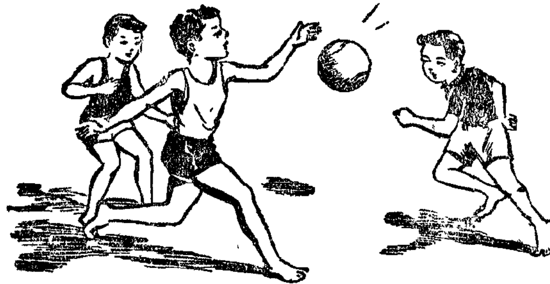
4. ఇండస్ట్రియల్ టీచర్సు ట్రైనింగు కోర్సు: కుట్టుశాఖలో ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థినులకు టీచర్సు ట్రైనింగు: (1 సం॥ ట్రైనింగు)

5. తదితరములు : పేముపని, ఫ్రెట్‌వర్కు, చేతి సంచులూ, మనీపర్సులు, నవారునేత, నేత, బుక్‌బైండింగు, చాపలు, అల్లిక వగైరా చేతిపనులు.

మిగిలిన శాఖలన్నియు క్రమేణా ప్రవేశపెట్టబడును.

6. హైస్కూలు : శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయము గరల్సు హైస్కూల్ స్థాపించి 9 సం. అయినది. 1 ఫారం మొదలు స్కూలుఫైనలువరకు ఉన్నది. సుమారు నాలుగువందలు విద్యార్థినులు చదువుచున్నారు. హాస్టలులో ఏబదిమందికలరు. ఇందు కాలేజి విద్యార్థినులకుకూడ వసతి ఈయబడుచున్నది.

ఈ హైస్కూలులో సంస్కృతము హిందీకూడ ప్రత్యేకముగా బోధింపబడుచున్నది. అసలు మాతృసంస్థ అయిన శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయము 30 సం. క్రితము తొలుత జాతీయవిద్యాపీఠముగ స్థాపింపబడి పూజ్యబాపూజీ మన్ననలు పొందినది.

పిచ్చి పట్టు

(జర్మను ఏకాంకిక)

రచయిత : రోడరిక్ బెన్‌టిక్స్. అనువాదం : డాక్టర్ వి. ఎన్. శర్మ.

ఈ ప్రహసనాన్ని చిత్రించిన రోడెరిక్ బెన్‌డిక్స్ (Roderick Benedix), 1811 సం॥లో జనించాడు. వ్యంగ్యోక్తిక ప్రహసనాలను రాయటంలో ఈయనదే జర్మను నాటక సాహిత్యంలో సిద్ధహస్తం. కళోపాసకుడు. తాను రాసిన నాటికలలోని ముఖ్య పాత్రలను తానే ధరించి ప్రజాలోకాన్ని ఆనందింపజేసేవాడు. ఈయన రాసిన నాటికలను లెక్కపెట్టదలచుకొంటే నూటికి పైగానే వున్నాయి.

సామాన్యంగా జర్మను రచయితలు హాస్యానికి తమ రచనల్లో అంత ప్రధాన స్థానాన్ని యియ్యరు. వారి రచనలు విషాదపరిస్థితులను చిత్రించటానికే పూనుకొంటాయి. కాని బెన్‌డిక్స్ తన వ్యంగ్యోక్తిక రచనలద్వారా జర్మను సాహిత్యంలో నూతన పంథాల ననుసరించి తరువాత రచయితలకు ఆచార్య పదవి నలంకరించాడు.

జర్మను జాతికి సహనం ఎక్కువ. ఎట్టి విషాద ఘట్టాలనూ ఈ సహనంతోనే ఎదుర్కొని తమ అనాది సాంప్రదాయాలను శాశ్వతంగా నిలువబెట్టుకొంటుంది. పెద్దలపైని భక్తి విశ్వాసాలు జర్మనులకెక్కువ. బహునాయకత్వం వాళ్ళ కేమాత్రం రుచించదు. పెద్దలకు అనుభవమెంతో వుంటుంది. వారేసలహా యిచ్చిన అదంతా మన పురోభివృద్ధి కోసమే. వాళ్ళ ఆజ్ఞలను ఏ అడ్డు ప్రశ్నలనూ వేయక మక్కికి మక్కిగా వాటి ననుసరించటం వీళ్ళకు పెట్టినదే పేరు. జర్మను రచనలు యీ పంథాలోనే నడుస్తాయి. ఆకాలపు జర్మను సాహిత్యానికి చక్రవర్తి గొథే (Goethe) మహాకవి. బెన్‌డిక్సు ఆయన మార్గాన్నే అనుసరించాడు. బెన్‌డిక్సు ఆయన తరువాతి కవి కుమారులూ—"జీవిత యాత్రలో ఎన్ని విషాద ఘట్టాలున్నా వాటి నావలకు త్రోచివైచి అందలి ఆనందావస్థల్నే చూచుతూ వచ్చిన మన పురోభివృద్ధి చక్కగా వికాసించును" అనే దృక్పథాన్నే మనస్సులో నుంచుకొని కవిత్వాన్ని చిత్రించటానికి ప్రయత్నించారు.

ఈ నాటికకు జర్మను భాషలో రచయిత "అయ్‌గన్ సిన్" (పిచ్చి పట్టు) అని పేరు పెట్టాడు. ఇట్టి పిచ్చి పట్టుదలతో ఇరుగు పొరుగు వాళ్ళ జీవిత సౌఖ్యాన్ని అయోమయంలో దింపే వాళ్ళూ మనలో చాలా మంది వున్నారు. వాళ్ళకీ రచన అంత రుచించక పోవచ్చు. కాని మనం జీవిత రహస్యాన్ని కొంచం వోపికతో తెలుసుకోవాలి. అలాతెలుసుకొన్నామా మనల నప్పుడప్పుడు కలవరబెట్టుతూవున్న ఘట్టాలు తాత్కాలికములని గ్రహించవచ్చు. తద్వారా మన జీవితాన్నే సవ్యంగా సంతోషంగా నడుపుకోవచ్చు. ఈ నాటిక ద్వారా బెన్‌డిక్సు మనకిచ్చే సందేశమూ యిదే.

అనువాదము చేసేటప్పుడు జర్మను వాతావరణాన్ని ఏమాత్రమూ మార్చలేదు. జర్మను పేర్లనూ మార్చలేదు. ప్రారంభానా యీ జర్మను పేర్లు మనకు క్రొత్తగా వున్నా క్రమేణా వాటినీ మనం చక్కగా అర్థం చేసుకోగలం.

———:o:———

ఇందు వచ్చే పాత్రలు

అవుస్‌డోర్ఫు : భాగ్యవంతుడు. (పెద్ద వ్యాపారి.)

కాతరీనా : అవుస్‌డోర్ఫ భార్య.

ఎమ్మా : వాళ్ళ కూతురు.

ఆల్‌ఫ్రెడ్ : ఎమ్మా భర్త.

హైన్‌రిచ్, లీసబెత్ } ఆల్‌ఫ్రెడ్ నౌకర్లు.

పిచ్చి పట్టు

కాలం — కథ.

కథ నూరేండ్ల క్రిందట ఆల్‌ఫ్రెడ్ ఇంట్లో జరుగుతుంది. ఆల్‌ఫ్రెడ్ ఈమధ్యనే ఎమ్మాను పెళ్ళిచేసుకొన్నాడు. అల్లుడ్నీ కూతుర్నీ చూస్తానికి అవుస్‌డోర్ఫ్ కాతరీనా, వాళ్ళ ఇంటికే వస్తారు.

జర్మనులు, ఏపనినైనా చేసిముగిస్తే "దైవకటాక్షం వల్ల అంతా ముగించాం" అని చెప్పేస్తారు. నిద్రలేచినప్పుడూ, దీన్నే అనేస్తారు. భోజనసమయాన దీన్నే పాడ్తారు... ఈవాక్యాన్నే రచయిత ఆధారంగా దీసుకొని, దానిమీదే కథనంతా సాగిస్తాడు.

---

1 వ రంగం

(ఒక మధ్యతరగతి కుటుంబపు ఇల్లు. భోజనాలగదిలో మధ్య పెద్ద బల్ల. తలుపు మూయబడివుంటుంది. ఎడమ ప్రక్క గోడదగ్గిరే మరొక చిన్న బల్ల పాత్ర సామగ్రి వుంచటానికి అమర్చబడ్డది. కుడివైపు అల్మారా. దాన్లో కప్పులూ, ప్లేట్లూ, స్పూనులూ, గ్లాసులూ, వగైరాలు వుంటాయి. ఇంటి నౌకర్లు, హైన్‌రిచ్, లిజబెత్, అల్మారాను తెరిచి కప్పులూ, ప్లేట్లూ, స్పూనులూ తీసి చిన్న బల్లమీద వుంచుతారు. బల్లమీద టేబిలుక్లాత్‌ను పరుస్తారు. సామాన్లను సర్దుతూ వుంటారు. ప్రాతఃకాలం. యజమాని వచ్చేలోపుగ కాఫీసామాన్లను అమర్చాలి)

హైన్‌రిచ్ : (కూనిరాగాలు తీస్తూ బల్లమీద సామాన్లను సర్దుతూ వుంటాడు.)

లిజబెత్ : (వెలుపలినుంచే) హైన్‌రిచ్! అలా రాగాలు తీస్తూవుంటే పని జరుగుతుందనుకొన్నావా? వాటిని కట్టిపెట్టి పనిచెయ్యాలి!

హైన్ : (గది తలుపు తెరుస్తాడు ఆకూనిరాగాలతోనే)

లిజ : (ట్రేలో టోస్టూ, వెన్నా, జాం, పారిడ్జి వగైరాలను తెస్తుంది)

హైన్ : అంత బరువును మోసుకొని వస్తున్నావే? సుకుమారివి, ఎంత కష్టపడ్డావో దీన్ని తెచ్చేటందుకు? సహాయం చెయ్యనామరి?

(ట్రేను లిజబెత్ చేతినుంచి తీసి చిన్న బల్లమీద వుంచుతాడు. పెద్దబల్లను ఇద్దరూ సర్దుతుంటారు. ఆపని మధ్యనే హైన్‌రిచ్ లిజబెత్‌ను ముద్దుపెట్టుకోబోతాడు......)

లిజ : (సిగ్గుతో) హైన్‌రిచ్! ఏమిటా సరసం?... ఎవరైనా చూస్తేనో?...

హైన్ : ఎవరు చూస్తారు?... చూచినా ఫరవా లేదులే.

లిజ : యజమాని వచ్చే వేళయింది?... ఆయన దీన్ని చూస్తేనో?

హైన్ . ఆలోపునే దీన్ని పూర్తి చేస్తానులే... ఆముద్దు ఎంతో రుచిగావుంది... అది చాలుతుందనుకొన్నావా? ఇంకో ముద్దునియ్యాలిమరి?... దాన్నే ఇస్తివా! ఇక నాకేం కావాలి...

లిజ : ఈపిచ్చి చేష్టలు నాకేం నచ్చవు... పైన సందడి అవుతున్నది. ఇక వచ్చేస్తాడు.

హైన్ : వస్తేరానియ్యి. ఆయనా మన సంతోషాన్ని చూచి తప్పక ఆనందిస్తాడు...

లిజ : బాగానేవుంది నీ సరసం?... కాని నాకు అవమానం కాదూ ఆయన దీన్నే చూస్తే!

హైన్ : అవమానం లేదూ గివమానంలేదూ... ఆయనో?... భార్యను ముద్దుపెట్టుకోటం లేదామరి?... ఎంతకాలమయింది వాళ్ళు పెళ్ళిచేసుకొని... మూడునెలలయినా కాలేదే...

లిజ : ఔను. ఆవిడ ఆయన భార్య! ఇక మనమో... పెళ్ళి అయ్యాక...

హైన్ : (లాలనతో) మనకా ...ఆపనీ తొందరగానే అయిపోతుందిలే...

లిజ : (నిట్టూర్పువిడుస్తూ) అంత అదృష్టమా...ఏమో?

హైన్ : (గట్టిగా కౌగలించుకొని) నిన్నే ప్రేమించాను. అంతవరకూ తప్పక వోపిక పట్టుకొనే వుంటానులే.

లిజ : (తప్పించుకొంటూ) ఈ వుపన్యాసమంతా ఎందుకు వచ్చింది? అదీ ఇప్పుడేనా?... ఈపని ముందుగా సర్దుకోవాలి.

(ఇద్దరూ అంతా సిద్ధం చేస్తారు. ఆల్‌ఫ్రెడ్ ఏమాత్రం చప్పుడు చేయకుండా వచ్చి బయట నిలుస్తాడు. వీళ్ళ సంభాషణను వింటుంటాడు)

2 వ రంగం

(గదిలోపల హైన్‌రిచ్ లిజబెత్‌లుంటారు. బయట ఆల్‌ఫ్రెడ్ తలుపురంధ్రంలోనుంచి లోపలి దృశ్యాన్ని చూస్తూవుంటాడు)

లిజ : అత్తమామలూ వీళ్ళతో కాఫీ పుచ్చుకోటానికి వస్తున్నారు.

హైన్ : ఔ. వచ్చి వీళ్ళ సంసారాన్ని కన్నులార చూచి తప్పక ఆనందిస్తారు...హూ! ఇక మనసంగతో?...మా నాన్నా, అమ్మా మనల్నీ ఈలా చూస్తేనో...

లిజ : మా వాళ్ళ మర్యాదా ?...ఆ సంగతే వచ్చిందా మరి ?

హైన్ : కాక ? మన ప్రేమను చూస్తేనా వాళ్ళూ తప్పక ఆనందిస్తారు. ఆ సంగతి నాకు తెలియదను కొన్నావా, లిజబెత్ ? (చేసిన పనినంతా చక్కగా వున్నదో లేదో చూస్తూవుంటాడు) అమ్మా, అంతా చక్కగా అమర్చాం.

లిజ : హూ...

హైన్ : ఏమిటూ "హూ ? "

లిజ : ఇంకేం అనాలి ?

హైన్ : దాంతో సరిపోదు, ... నీవూ చెప్పాలి ?

లిజ : ఏమని ?

హైన్ : "హూ బహుచక్కగా అమర్చాం" అని.

లిజ : ఎందుకు ?

హైన్ : మర్యాద, మర్యాద

లిజ : మర్యాదా, మట్టి గడ్డలా !

హైన్ : లిజబెత్ ! నీవూ చేస్కోవాలి పని పూర్తి అయ్యాక దైవకటాక్షాన అంతా పూర్తి చేసామని. అది కాకపోతే అంతా దేవునిపనే. దాన్ని పూర్తి చేసాము అని చెప్పాలి. ఇది మర్యాద దాన్నే చెప్పక పోతిమా-

లిజ : నీకూ ఆ వెర్రేనా ? మగవాళ్ళంతా ఇంతేనా ?

హైన్ : అది వెర్రికాదూ, పిచ్చికాదూ. ఆలా అనడం మర్యాద. అనాది నుంచీ వచ్చిన సాంప్రదాయం. దాన్లో తప్పేముంది?

లిజ : ఈ వుపన్యాస మంతా ఎందుకోసం? వెళ్ళు, వెళ్ళు, నీ పనేదో దాన్నే చూచుకోవాలి ?

హైన్ : (అట్టహాసంతో) ఇందేం తప్పువుందని ఆ రభసను చేస్తావు ? (వినయంగా) లిజబెత్ ! నాదగ్గిరికేరా దైవ కటాక్షం వల్ల అంతా అమర్చాం అని ఒకసారి చెప్పాలి ?

లిజ : నేను చెప్పను.

హైన్ : నన్ను మర్యాద చేస్తానికైనా......

లిజ : నేను ఎప్పటికీ అనను.

హైన్ : (కోపాన్ని నటిస్తూ) చెప్పే, చెప్పే ......

లజ : నేను చెప్పను. ఏమాత్రం చెప్పను.

హైన్ : గయ్యాలి గంగవు...... కాని ప్రార్థిస్తాను. దాన్ని ఒక్కసారి చెప్పాలి ?

లిజ : నీవు ఎంత ప్రార్థించినా చెప్పను. నూరుసార్లు అడుగు. నా జవాబూ ఇదే.

హైన్ : అది నీ స్వభావం. దాన్ని మార్చటానికి నా తరమూ .... ఈలా చేస్తే ...

లిజ : ఏంచేస్తావో చూస్తాను కాదూ ? తప్పంతా నాదేనా ? నీ వీలా అంటానికి ప్రారంభిస్తివా ?

హైన్ : ఎందుకు వచ్చిందీ రభస ? అది మర్యాద. దాన్ని గంగలో తోసివేస్తావామరి ? ఒక్కసారే అను. దాన్లో తప్పేమీలేదు !

లిజ : ఎందుకలా బలవంతం చేస్తావు ? నేను చెప్పను అంతే ...

హైన్ : (తిరస్కారంగా) లిజబెత్ ?

లిజ : (ఆలాగే) హైన్‌రిచ్ ?

హైన్ : (గంభీరంగా) ఆ మర్యాదను నిలుపవాలి ?

లిజ : (నవ్వుతూ) అనాలా మరి?

హైన్ : (తిరిగీ గంభీరంగా) ఔా! దీన్నే కోరుతున్నాను.

లిజ : (నవ్వుతూ) ఏమిటే అవస్థంతా? కలగంటున్నావా? లేక ప్రొద్దున్నే ఎడమ కాల్ని క్రింద బెట్టుతూ నిద్రలేచావా?

హైన్ : (కోపంతో) ఆహాస్యానంతా చాలించాలి? నేను మనమర్యాదకోసం అడుగుతున్నాను. నీవూ తప్పని సరిగా చెప్పాలి "దైవసహాయాన అంతా ఆమర్చాం" అని.

లిజ : (కోపంతో) నేనే చెప్పాల్నా?

హైన్ : ఔాఁ ....

లిజ : (ఎగాదిగా చూస్తూ) చెప్పాలా? తప్పక చెప్పాల్నా?

హైన్ : ఊఁ ...... తప్పక.

లిజ : దీన్నే చెప్పను.

హైన్ : (వచ్చేకోపాన్ని అణచుకోలేక) లిజబెత్! ... నిన్నే అడుగుతున్నాను.

లిజ : చెప్పను. చెప్పను అంతే.

హైన్ : ఇదే కడపటిసారి ...

లిజ : (నవ్వుతూ) ఎందుకొచ్చిందీ పిచ్చిపట్టు? నేను చెప్పను. ముమ్మాటికీ చెప్పను.

హైన్ : (కోపంతో) నాదిపిచ్చి పట్టో, మరేదో చూస్తాం గాదూ?

లిజ : (చేతులను కట్టుకుని అట్టహాసంతో) చూస్తాం కాదూ?

హైన్ : (గంభీరంతో లిజబెత్ చేతినిగట్టిగా నొక్కుతూ) నామాట ససేమిరా వినవే? ఎందుకీ గట్టిపట్టు?

లిజ : ఎవరిది పట్టో చూస్తాం కాదూ?

హైన్ : ఆడవాళ్ళకు ఎందుకు వచ్చింది ఈ పిచ్చిపట్టు? దాన్ని తెగనరికి వెయ్యాలి. ఆపనిని నేనే చేస్తాను చూడు!

లిజ : దాన్ని చేస్తానికి నీచేత అవుతుందనుకొన్నావా?

హైన్ : ఎందుకుకాదూ? ... (తిరిగీ చేతిని గట్టిగా నొక్కుతాడు)

లిజ : (కోపంతో) నా చేతి నెందుకు నొక్కుతావు? విడు! విడు! ఇప్పుడేవిడిచి వెయ్యక పోతివా?

హైన్ : ఈ రాద్ధాంత మంతా వాళ్ళు విన్నారా ...... ఒక్కొసారి చెప్పివేసేయి. లేకపోతేనా?... వొళ్ళు మండిపోతున్నది

(తిరిగీ చేతిని నొక్కుతాడు)

లిజ : ఎందుకాలా నొక్కుతావు? ... నొప్పి, నొప్పి, అఁ నొప్పి ...

(ఏడుస్తుంది)

హైన్ : (వేడుతూ) లిజబెత్, ఆ పిచ్చిపట్టుదలను వదిలెయ్యాలి. నాకోసంవొక్కసారి చెప్పివెయ్యి దేవునిదయ వల్ల అంతా సిద్ధం చేశాం అని.

లిజ : (తప్పించుకొని ఒకమూలకు వెళ్ళుతుంది) నీ చేష్టలేం బాగాలేవు. నీవు ఎంత వేడుకొన్నా ఆ మాటను మాత్రం అనను.

హైన్ : ఎందుకు వచ్చింది ఈ రభసంతా. మనకేమాత్రం ఇదివద్దు ...

లిజ : ఆ మాట ......

హైన్ : ఎంతధైర్యంతో అంటున్నావు? నా మీద నీకింత......

లిజ : నీకింత పట్టువుంటే మరేంచేయ మన్నావు?

హైన్ : (లాలనతో) నీ వింత గడుసుదానివని ఎప్పుడూ అనుకోలేదు ...... ఆ మాటను అనటానికి అంత కష్టమా మరి?

లిజ : ఏమన్నా అను. నేను మాత్రం ఆ మాటను అనను అంతే ...

హైన్ : వాళ్ళు వచ్చేవేళ అయింది. ఈ నాటకాన్ని చూస్తే వాళ్ళు నవ్విపోతారు. సరేలే ...

(బయటి నుంచి సందడి అవుతుంది)

లిజ : (గాభరాతో) వాళ్ళే వస్తున్నారు ఇకమన పని

చూచుకోవాలి (బల్లకు కుడిపక్కను నిలుచుంటుంది)

హైన్ : (లిజబెత్ చేతినిపట్టుకొని) లిజబెత్ ! నీవుఎంతో మంచిదానివి. ఒక్కసారి దాన్ని అని వెయ్యి. ...

లిజ : (నేలను తన్నుతూ) అనను. అనను.

(అమాంతంగా వున్నస్థలానుంచి బయటికి పోతుంది)

హైన్ : వీళ్ళ పట్టు పట్టే! దాన్ని మార్చుతానికి ఎవరితరం? (తనలో) ఈ రభసంతా నాకేం ఎంత మాత్రం నచ్చదు. వేడుకొన్నా, కోపపడినా వింటుందా నా మాటను ?

(ఆల్ఫ్రెడ్ తలుపు తెరుస్తాడు. లోపలికి వస్తూ...)

ఆల్ఫ్రెడ్ : ఎందుకు చేస్తావోయి ఈ రాద్ధాంతానంతా? ఆ మాటను చెప్పకుంటేనేం ?

హైన్ : (సిగ్గుతో) మా మాటలను వింటున్నారా మరి ?

ఆల్ : (చిరునవ్వుతో) కొంత విన్నాను ... ఔను, అది పట్టుదలమనిషి.

హైనె : (నవ్వుతూ) లిజబెత్ మంచి మనిషేకాని ...... నాకేం తెలియటంలేదు, దానికింత పట్టుదల ఎందుకో ?

ఆల్ : స్త్రీలకు ఈలాంటి పిచ్చి పట్టు లేకపోతేనా ? .... జరిగినదేమో జరిగిపోయింది. దానికోసం... ఈ సంగతి నెందుకు ప్రస్తావించాలి ? ... మామయ్యా, అత్తయ్యా భోజనానికి వస్తున్నారు, ఆయన పానీయాలంటే చచ్చిపోతాడు. వాటిని తీసుక రావాలి ? ఆ అల్మారాలోనే వున్నవి కాదూ? ......

హైన్ : (అల్మారాదగ్గిరకు వెళ్ళుతూ తనలో) ఫరవాలేదు. లిజబెత్ నా మాట తప్పకుండా వింటుంది, నేనంటే దానికెంతో ప్రాణంగాదూ ! తప్పక ఆ మాటను చెప్పి వేస్తుంది, ఇప్పుడింత భీష్మించుతూ వున్నా ......

ఆల్ : (తలుపు వైపు చూస్తూ) ఇంకా రాలేదేమి చెప్పుమా ? ఆ ముస్తాబు ఇంకా పూర్తికాలేదు కాబోలు ! ఆఁ బయట సందడి అవుతున్నది. ఆఁ ... వస్తున్నది.

(ఎమ్మా ప్రవేశించుతుంది. ఆయన ప్రక్కనే నిలుచుంటుంది)

3 వ రంగం

(అదేరంగం. ఆల్ఫ్రెడ్, ఎమ్మా గదిలో వుంటారు)

ఎమ్మా : గూడెన్ మోర్గెన్ (గుడ్ మార్నింగ్) ఆల్ఫ్రెడ్ !

ఆల్ : (ఎమ్మాను కౌగలించుకొని) ఎమ్మా, నా ఎమ్మా !

ఎమ్మా : (చిరునవ్వుతో) బాగా మంచికలలను కన్నావా మరి ?

ఆల్ : నాకేం తెలుస్తాయి. హాయిగా నిద్ర పట్టింది అంతే !

ఎమ్మా : ఈ క్రొత్త జీవితం ఏలావుంది మరి ?

ఆల్ : అట్టి ప్రశ్న నేలా ఇప్పుడు అడగటం? నాభార్యవయ్యావు. అదే నాకు కావలసింది. తక్కిన విషయాలు మనకెందుకు చెప్పు, ఎమ్మా ?

ఎమ్మా : గడుసువాడివి. నే నడిగినదానికి అట్టి జవాబు నేనా ఇయ్యవలసింది ? (కోపాన్ని నటిస్తూ) మనకు పెండ్లయి చాలాకాలమయింది కాదూ ? భర్త ఇట్టి జవాబు నేనా ఇయ్యటం ? ఈ బెట్టుసరి నాకేం నచ్చటంలేదు.

ఆల్ : నిన్ను గాఢంగా ప్రేమిస్తున్నాననే చెప్పటానికి !..

ఎమ్మా : నీ వింకా అమాయకుడివనే అనుకొన్నాను. పెండ్లి అయ్యాక మగవాళ్ళు ఈలా మారిపోతారని కలలో కూడా అనుకోలేదు. నీవలా అంటే నాకే ఎంతో బాధగా వుంటుంది.

(ఆల్ఫ్రెడ్ను కౌగలించు కొంటుంది)

ఆల్ : (ఆనందంతో) నేనెప్పటికీ మారిపొయ్యేవాణ్ణిగాను అప్పటికీ, ఇప్పటికీ నాలో ఏమార్పూలేదు.

ఎమ్మా : మగవాళ్ళెప్పుడూ అలాగే అంటారు. అదీవాళ్ళ స్వభావమే ! మార్పు వున్నదో లేదో తెలుసు కొంటానికి నేను అవకాశాన్ని ఇచ్చి వుంటేగాదూ మరి ?

ఆల్ ; నీ సంగతీ నాకు బాగా తెలుసు. నా ప్రేమ లక్ష్మివి నీవే. ఆ సంగతిని మరి చెప్పాలా ? నా కోర్కెలన్నీ నీవే తప్పక తీరుస్తావు. అదినీకు చక్కగ తెలుసు:

పిచ్చి పట్టు

ఎమ్మా : ఆల్‌ఫ్రెడ్ ! నీవా ? నా కోర్కెలను నీవూ తీర్చటంలేదా మరి ?

ఆల్ : మనం నిజంగా అదృష్ట వంతులం. నీ ఆనందాన్ని ఆ కళ్ళలోనే చూస్తున్నాను కాదూ ? ఇక ఒక ముద్దు యియ్యాలి (ముద్దు పెట్టుకోబోతాడు).

ఎమ్మా : (తప్పుకొంటుంది కొంత చిలిపితనంగా) మెల్లగా! అంత గట్టిగా కాదు ! ఎన్ని గండాలు వచ్చినా ఇవే మనలను రక్షించుతాయి

ఆల్ : గండాలు ఎందుకు వస్తాయి ? ఆలా గాభరా పడవద్దు. నేనున్నాను కాదూ ! ......

ఎమ్మా : (కౌగలించుకొంటూ) మంచివాడివి. చాలా మంచి వాడివి.

ఆల్ : ఎమ్మా ! నా ప్రాణలక్ష్మి ....

ఎమ్మా : (బల్లదగ్గిర కూర్చుంటుంది. ఆల్‌ఫ్రెడ్ ప్రక్కనే కూర్చుంటాడు) అమ్మా నాయనా ఇంకా రాలేదే ? వాళ్ళు ముందే వచ్చారను కొన్నాను.

ఆల్ : (ఎమ్మా చేతిరుమాలను తీసుకొంటూ) వాళ్ళూ ఇప్పుడే వస్తారులే ... కాని ఎందుకు వచ్చింది ఈ బెంగ ? ......

ఎమ్మా : (అతనివైపు చూస్తూ) అటువంటి ప్రశ్నలను మాత్రం అడుగకు.

ఆల్ : అవు, అవు, నాదేతప్పు. ఇంక అడగనులే...... కాని ఏంచెయ్యాలి. (ఏదో ఆలోచించుతాడు ...... పకపక నవ్వుతాడు)ఇప్పుడే... నేను దాన్ని ఇప్పుడే... (ఇంకా నవ్వుతాడు)

ఎమ్మా : ఏమిటూ ఇప్పుడే ఇప్పుడే ? ఎందుకలా నవ్వుతావు ?

ఆల్ : (తిరిగినవ్వుతూ) ఒక నాటకాన్ని చూచాను ... దానికోసమే......

ఎమ్మా : ఏమిటదీ ? చెప్పివెయ్యాలి.

ఆల్ : (ఇంకా నవ్వుతూ) ఏమిటా ? ...... నాగదిలో నుంచి వచ్చి కొంచెంసేపు బయట నిలబడ్డాను. వాళ్ళ రాద్ధాంతానంతా విన్నాను ...... తలుపు రంధ్రంలో నుండేవాళ్ళు చేస్తున్నదీ కన్నులారా చూచాను. ఇద్దరూ బల్లను అమర్చుతూ వున్నారు. హైనిరిచ్ లిజబెత్ అంటే చచ్చిపోతాడు. తన ఆనందాన్ని అపుకోలేక "దైవసహాయం వల్ల బల్లనంతా అమర్చేసాం" అన్నాడు. దాన్నే చెప్పమని లిజబెత్‌ను అడిగాడు. అది వాడి మాట వింటేకాదూ ?

ఎమ్మా : కొంటెతనం కాక మరేమిటి? ఎందుకు దాన్ని బలవంత పెట్టాలి ?

ఆల్ : లిజబెత్ బొత్తిగా వొప్పుకోలేదు. హైన్‌రిచ్ కాలాంతకుడు. తన పిచ్చి పట్టును వదలడే మరి ? కేకలు వేస్తాడు. కాని లిజబెత్ లిజబెత్తే ...... అదీ క్రిందికి ఏమాత్రం దిగలేదు.

ఎమ్మా : (లిజబెత్తునే సమర్థించుతూ) వాడికీ పిచ్చి పట్టు ఎందుకు ? ఇందులో తప్పెవరిది ? హైన్‌రిచ్‌దా లేక లిజబెత్‌దా ?

ఆల్ : వాడి తప్పేమీకాదు. అలా అడుగ కూడదా మరి ?

ఎమ్మా : వాడిదే తప్పు. అలా అడుగ వచ్చునా ?

ఆల్ : దాన్ని వొప్పుకొంటాను. కాని ...... అది వాడి మర్యాదను నిలుపవాలి. దాని పట్టు నాకేం నచ్చటం లేదు.

ఎమ్మా : (కోపంతో) వాడిపట్టు నాకేం నచ్చలేదు. లిజబెత్ మార్గమే న్యాయ మయింది.

ఆల్ : (నవ్వుతూ) ఆ పనిమనుషుల రాద్ధాంతానికి మన మెందుకు తగవు లాడుకోవాలి ? అట్టి విషమస్థితి మన కెన్నటికీరాదు. ఏమంటావు ?

ఎమ్మా : (అతనివంకే చూస్తుంది కాని మాట్లాడదు)

ఆల్ : నీ మనస్సులోని భావాలు నాకూ తెలును నీవు జవాబు చెప్పక పోయినా! నీ వెంతో మంచిదానివి. నేనేది అడిగితే దాన్ని తెచ్చి యిస్తావు.

ఎమ్మా : (మందహాసంతో) అలాగా ! అలాగా !

పిచ్చి పట్టు

ఆల్ : (గంభీరంతో) అందుకు సందేహమా! నీవు నా కోరికను నెరవేరుస్తావు. ఆ సంగతి చెప్పాలా?

ఎమ్మా : నీ కోరికను నేరవేర్చకుంటే?

ఆల్ : నీవా, ఎమ్మా? నీవు తప్పక దాన్ని నెరవేరుస్తావు కావలసి వస్తే పందెం వేసుకొందామా?

ఎమ్మా : దీనికా పందెం?

ఆల్ : ఒక్కసారి చూస్తామా?

ఎమ్మా : (తొందరతో) వద్దు, వద్దు, అట్టివి మనకే మాత్రం వద్దు!

ఆల్ : ఒక్కసారి చూస్తాం. నిన్నే అడిగా ననుకో దాన్ని చెప్పాలి? "దైవ ప్రసాదంవల్ల మేజా మీద అంతా సర్దాం" అని చెప్పు?

ఎమ్మా : ఈ చిలిపితనం నాకేం ఇష్టంలేదు. ఇవన్నీ మన కెందుకూ?

ఆల్ : (వేడుకొంటూ) ఒక్కసారి, ఒక్కసారే నా కోరిక చెల్లించాలి?

ఎమ్మా : ఆల్ఫ్రెడ్! ఏమిటీ పిచ్చిపట్టు?

ఆల్ : నా ముద్దు చెల్లించాలి. అలా అంటే తప్పేం లేదులే?

ఎమ్మా : (కోపంతో) నే చెప్పను. ఎన్నటికీ అలా చెప్పను.

ఆల్ : ఒక్కసారే ......

ఎమ్మా : (గంభీరంతో) అనను అనను.

ఆల్ : చెప్పే?......

ఎమ్మా : చెప్పను.

ఆల్ : (లేస్తూ) నా కోరికనా నిరాకరించేది?

ఎమ్మా : ఎందుకు వచ్చింది ఈరభసంతా. ఈ పిచ్చి పట్టు నాకేం నచ్చటంలేదు.

ఆల్ : (నిలుచుంటాడు. గంభీర గాత్రంతో) దీన్ని పట్టు దలే అను. లేదా కాదనేఅను ...... కాని నాక్కావలసింది నీవు నా కోరికని ఒక్కసారి చెల్లించటమే.

ఎమ్మా : (కోపంతో) ఇట్టికోరకల్తో నన్నెందుకు బాధ పెడతావు?

ఆల్ : కాని నువ్వు నా కోరిక నెరవేర్చకుండటం న్యాయంకాదు. ఒక్కసారి...... ఒక్కసారి చెప్పు?

ఎమ్మా : (కోపంతో - తోకతొక్కిన నాగుమువలె లేస్తుంది) నేనేం చేసానని ఈ రభసంతా? ఇట్టిరభసను చూడటం ఇప్పుడే!

ఆల్ ; ఈ రభస నీదా లేక నాదా? అడగక అడిగిన దీన్ని నిరాకరించటం ఏమాత్రం న్యాయంకాదు..... సరేలే...

ఎమ్మా : ఈకథంతా మనకెందుకు? ...... ఈ చిలిపితనాన్ని ఇప్పుడే ......

ఆల్ : దీన్ని చిలిపితనంఅను. మరేదైనా కానియ్యి. ఏమ్మా-టలు వింటున్నాను? భార్య భర్త పట్ల చూపే ప్రేమ భాషాయిది?

ఎమ్మా : సరేలే. భర్త అడగాలసిన ప్రశ్నా ఇది? ఇలాగా అజ్ఞాపించటం?

ఆల్ : నేనా ఆజ్ఞాపించేది? నిన్ను వేడుకొంటున్నాను.

ఎమ్మా : (నవ్వుతూ) అంతేనా? నీవు ఆజ్ఞాపించినా సరే, వేడుకొన్నా సరే ......

ఆల్ : (కోపంతో) అవసరం వస్తే ......

ఎమ్మా : (కోపంతో) నువ్వు ఆలా ఆజ్ఞాపిస్తే...దాన్ని ...

ఆల్ : (గంభీరంగా) నేను భర్తను. భర్త కోరికను వొప్పు కోపోతివా?

ఎమ్మా : (గంభీరంగా) భర్త ఈలాటి పిచ్చి కోరికలను కోరటానికి మొదలు పెట్టైనా, తప్పక నిరాకరిస్తాను. తప్పక. తప్పక.

ఆల్ : ఎమ్మా! నీవా?

ఎమ్మా : ఆల్ఫ్రెడ్! నీవా నన్ను ఆజ్ఞాపించటం? ఏదైనా కోరిక వుంటే ...... అడుగ వలసిన మార్గావా అడగాలి ...... అప్పుడు ఆలోచిస్తాను. దానికిట్టి జవాబియ్యాలనో దాన్నే ఇస్తాను. (నౌకర్లకోసం బల్లమీద వున్న గంటను చేతబుచ్చుకొని కొట్టుతుంది)

ఆల్ : అప్పుడే పిలుస్తావా వాళ్ళను? ...... మన సంగదేమిటో దాన్ని పూర్తి చేసుకోవాలి కాదు? భర్తను నీవీలా అమర్యాద చేయటం మాత్రం సబబుగా లేదు.

ఎమ్మా : ఇంకేం చెయ్యమంటావు? భార్యను భర్త ఈలా క్షోభ పెట్టటం మన మర్యాదకూ ఏ మాత్రం మంచిది కాదు ...... భర్తవట? జో, భార్యను భర్త చూపే ప్రేమ ఇదే కాబోలు ....

(లిజబెత్ తలుపు తెరచి లోపలికి వస్తుంది. వాళ్ళ ఇద్దరి మధ్య వచ్చి నిలువ బడుతుంది)

మహిళల ఆరోగ్యరక్షణకు

లోధ్ర

గర్భాశయరోగ నివారిణి

స్త్రీలకు గలుగు ఋతుశూల, బహిష్ఠ కాకుండుట, అకాలబహిష్ఠ, మైల జాస్తిగాను తక్కువగాను పోవుట, కుసుమరోగము, సంతానహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధము, సూతికావాతము, కీళ్ళనొప్పులు, అరికాళ్ళు అరచేతులు మంట మొదలగు స్త్రీ మర్మ వ్యాధులను కుదుర్చును.

12 ఔ. రు. 4-4-0 6 ఔ. రు. 2-4-0

మాదీఫల రసాయనము

ఇది ముదిరిన మాదీఫలముల రసముతో తయారు చేయబడినది. గర్భిణిస్త్రీలకు కలుగు వాంతులకు (వేవిళ్ళు) యిది సంజీవివంటిది. తలతిరుగుడు, వాంతులు, అరోచకము, అజీర్ణము, మలబద్ధకము, నిద్రలేమి మొదలగు జబ్బులకు ప్రజాయుధము. జ్వరవేగమును తగ్గించుటలో యీ రసాయనము పేరుపొందినది. ఇది తేనెవలెయుండి నోటికి రుచిగను యింపుగను నుండును.

3 ఔన్సుల బుడ్డి రు. 1-4-0

గర్భరక్షక

స్త్రీలు బలహీనులగుటచేత గర్భము ధరించిన పిమ్మట పెక్కురుగ్మతల పాలగుచున్నారు. ముఖ్యముగ వీరలకు గర్భస్రావము, అకాలప్రసవము, అప్పుడప్పుడు కడుపు నొప్పి, నడుమునొప్పి, రక్తహీనము, శరీరమందు నీరు చేరుట, బలహీనము, అలసట, ఆయాసము, అజీర్తి, మలబద్ధకము మొదలగు జబ్బులు కలుగుచున్నవి. ఈ 'గర్భరక్షక' సేవించిన పైజబ్బులు రాకుండుటయేగాక ప్రసవించు వరకును శరీరము మంచి ఆరోగ్యస్థితి గలిగియుండి నిండు మాసములు గర్భము ధరించి సుఖముగ ప్రసవించెదరు.

3 ఔ॥ రు. 3-2-0 6 ఔ॥ రు. 5-8-0

క్షీరబలా తైలం

స్త్రీలకు ఋతుస్రావ దోషముచే గల్గు వాతవ్యాధులు, పార్శ్వపు తలనొప్పులు, తలపోటు, గర్భవాతము, శరీరము బలిసియుండుట, మూర్ఛ, అపస్మారవ్యాధులు, క్షయ వ్యాధి, నరముల బలహీనత, యీ తైలముతో అభ్యంజన మొనర్చిన నివర్తించును.

6 ఔ॥ల బుడ్డి రు. 3-0-0

సౌభాగ్యశొంఠి

బాలింతలేహ్యము

ప్రసవానంతరమున స్త్రీలకు బాలింతకారమను ఒక ఘాటు ఔషధమును యిచ్చు ఆచారము మన దేశమున చిరకాలముగనున్నది. అయితే ఈ కారమును లెక్కలేనన్ని పచారిదుకాణపు సామానులతో తయారు చేసి యిచ్చుచున్నారు. ఇందు కలియువస్తువుల పరిమాణమును, పదార్థజ్ఞానమును పాటింపక మందును తయారు చేయుదురు. ఈ కారము వారికి వేడిచేసి అనేక రుగ్మతలు సంభవించుచున్నవి. ఈ సౌభాగ్య శొంఠిని వాడిన ఆరోగ్యము చెడక తల్లియు బిడ్డయు సుఖముగ నుండగలరు. తల్లికి సమృద్ధిగ పాలుపడును.

బుడ్డి రు. 2-0-0

ప్రమేహాంతకం

(తెల్లబట్టవ్యాధికి)

అనేక కారణములవలన స్త్రీలకు గర్భాశయమునుండి తెల్లటిద్రవము వెడలుచుండును. స్త్రీజాతియందు యీ జబ్బు సర్వసాధారణముగనుండును. పసిపిల్లలకుగూడ యీ వ్యాధి సంభవించుచున్నది. చిరకాలముగ యీ వ్యాధివల్ల బాధపడువారి గర్భాశయము పుండగును. అట్టివారికి మేహజ్వరము, దగ్గు, నిస్సత్తువ, సంతాన హీనతసంభవించును.

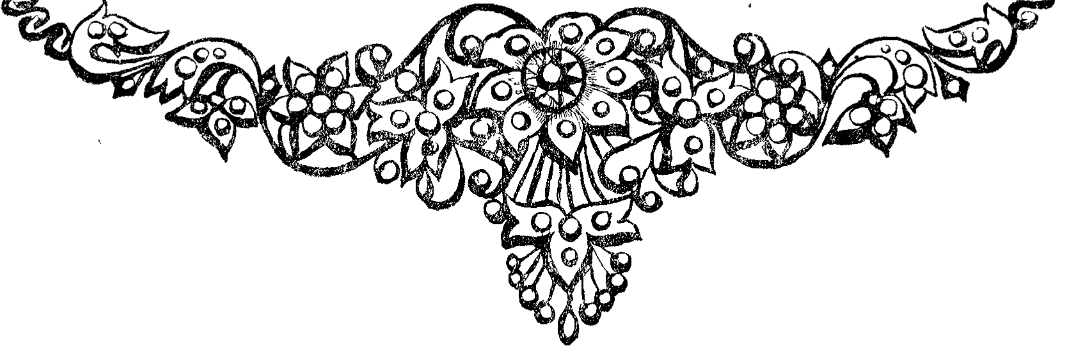
బుడ్డి రు. 4-0-0

కేసరికుటీరం లిమిటెడ్

15, వెస్టుకాట్‌రోడ్డు, రాయపేట, మద్రాసు 14

తెనుగుజిల్లాలకు, నైజామునకు ఏజంట్లు

శీతారాం జనరల్ స్టోర్సు, బెజవాడ - సికిందరాబాదు

నెక్లెస్

శ్రీ అడివి కనకరాజు.

సుజాతకి చిన్నప్పటినుంచీ చాలా పెద్ద కోరికలుండేవి. ఆమె ఒక పాఠశాల ఉపాధ్యాయుడి కుమార్తె మాత్రమే. ఓవిధంగా అందమైనదనే చెప్పాలి. నిడుపాటి నిగనిగలాడే ఆమె పొడవైనజుట్టు, చక్కటికళ్లూ-పచ్చటి శరీరచ్ఛాయా-ఆమె లావుగా,'ా కాకుండా సన్నగానూకాకుండా-కొంతవరకూ నాజూకుగా ఎటువంటివాళ్ళనైనా ఆకర్షించేది. ఆమె ప్రకృతి ఇచ్చిన అందంతో - యవ్వనపు బిగువుల్లో — మిసమిసలాడ్తూ ఉండేది. కాని, ఆమెకెప్పుడూ ఒకటేదిగులు. ఆమె అందాన్ని ప్రకాశింపచేయదగ్గ నగలుగాని, దుస్తులుగాని లేకపోవడమే దానికి కారణం. ఆమె ఎల్లప్పుడూ అద్దం ముందు కూర్చుని వేడినిట్టూర్పులు విడుస్తూ తన గత జీవితాన్నీ, భావినీ నెమరు వేసుకునేది.

ఆమె మొట్టమొదటి కనీసపు కోరిక ఒక ఉన్నతోద్యోగిని పరిణయమాడటం. కాని అదికూడా నిరాశ అవటానికెంతోకాలం పట్టలేదు. ఆమె తండ్రి తనకు తగినట్లుగానే ఒక సామాన్య గుమాస్తాకు ఆమెనిచ్చి వివాహం చేశాడేకాని, మంచిస్థితిమంతుణ్ణి కొని తేలేకపోయాడు. ఆమె జీవితం ఇంక ఒక సామాన్య గుమాస్తాతో స్థిరపడిపోయింది. ఈ విషయం ఆమె తలుచుకున్నప్పుడల్లా కండ్ల వెంటనీళ్ళు తిరిగేవి. ఆమె తన విధిని దూషించుకునేది.

సుజాత భర్తతో పట్నంలో కాపురం ఒక చిన్న ఇంటిలో ఒక చిన్నవాటాలో. అందులో రెండేరెండు చిన్న గదులు. ఒకటి వంటకీ, రెండవది పడకకీ. ఈయింటిని చూడగానే ఆమెకు బాధ కలిగింది. కాని, ఆమె విధికి బాధ్యురాలుకాదు.

ప్రతి రోజూ వంటవండి భర్తకి పెట్టి ఆఫీసుకు పంపి ఆమె సగంపతనమైన అపాతనిలువుటద్దం ముందు కూర్చుని రెండుకన్నీటిబొట్లు రాల్చేది. ఆమె వెంటనే తన దుస్తులవంక చూసుకునేది. తను కట్టుకొన్నవి....పాత బట్టలు. తన స్నేహితురాలు — ప్రక్క వీధిలో ఉంది. ఆమె శ్రీమంతురాలు. ఆమెకిమల్లే తనకు పట్టుచీరలులేవు. మెడలో నెక్లెస్ లేదు. బంగారు నగలు లేవు. ఆమె.... హాయిగా సాయంత్రం భర్తతో బీచికి వెడ్తుంది. కాని, కాని....తను ? తన భర్తకి వచ్చే డబ్బులో నాలుగోవంతు ఇంటద్దె ...తనకి చిరుగుల చీరలు. భర్తకి రెండే రెండు జతల బట్టలు ఆఫీసుకి—ఇంటిదగ్గర కట్టుకునేందు కో పాతపంచె. ఆమె దుఃఖం మితిమీరిపోయేది. ఒకొక్క రోజున భోజనం మాటమరచేది. విధి తననెందుకల్లా బాధిస్తుంది ? ప్రతి స్త్రీ వాంఛించే నగలూ మంచి దుస్తులూ తనకెందుకు లభించవు ?....తనకి డబ్బెందుకు లేదు ? తనేం పాపంచేసింది ? ఆమె ఆ కుక్కి మంచం గళ్ళల్లోంచి కన్నీటిబొట్లు ధారగావదిలేది.

సాయంత్రం భర్త వచ్చేవాడు. ఆమె మౌనంగా — బాధగా — నిట్టూరుస్తూ పరధ్యాన్నంగా కూర్చుని ఉండేది. అతనికి తెలుసామె బాధ. కాని, తనసమర్థుడు. పేదవాడు. భార్య కోర్కె తీర్చగల సమర్థుడింకా కాలేదు. ఇక

ముందైనా కాగలడా? ఆ ఛాయలెక్కడా కనిపించవు. అతడు తలవంచుకుని లోపలికి వెళ్ళి చొక్కా వంకిని తగిలించేవాడు. ఆమె తలవంచుకుని, మెల్లిగా అడుగులు వేస్తూ అతను కూర్చున్న ఆపాత మూడు కాళ్ళ కుర్చీని సమీపించేది. అతడు తలెత్తేవాడు. ఆమె అతని కళ్ళల్లోకి లోతుగా బాధగా చూసేది. అతడు తలదించేసుకునేవాడు.

రోజులిట్లాగే గడుస్తున్నాయి. సుజాత తను బాధ పడుతోంది - తన భర్తని బాధపెడుతోంది. ఆమె దరిద్రానికి కారకులెవరు? ఆమె ప్రశ్నకు జవాబెవ్వరూ ఇవ్వరేం?

ఆరోజు నామె భర్తని ఆఫీసుకి సాగనంపి తలుపుమూసి ఏదో యుద్ధంలో—బహుశా ఎన్నోఏళ్ళ క్రితం చిన్న పిల్లల యుద్ధంలో కాలుపోగొట్టుకున్న కుర్చీలో కూర్చుంది. తనెందుకు బ్రతుకుతోంది? తనకోర్కె ఏమి తీరింది? తన భర్త దరిద్రుడు. అతని మంచి హృదయం ఇచ్చేకంటె భగవంతుడు ధనం ఇవ్వలేక పోయాడా? తన భర్త దరిద్రుడైతే తనుకూడా అనుభవిం చాల్సిందేనా? ఇంట్లో ఒక్క కుర్చీలేదు. తన మిత్రు రాలి ఇంట్లోలాగ బల్లలులేవు. దీపాలు లేవు. పాత కొంప - రెండు గదులు — అందులో బ్రతుకుతున్నాం అనే పేరుకు మాత్రం రెండు ప్రాణాలుంటున్నాయి. అందులో ఏవక్క ప్రాణికీ సుఖంలేదు. శాంతిలేదు. తనకి మంచి బట్టలు లేవు. తన స్నేహితురాలింటికి వెళ్ళ టానికి కూడా సిగ్గుగా ఉంది. ఆమె భోజనాన్ని కూడా మరిచి అదేబాధతో చాలా కాలం గడిపింది. తరువాత బాధగానడుంవాల్చింది.

సాయంత్రం అయింది. ఆమెభర్త వచ్చేవేళైంది. ఆమె ఇల్లు శుభ్రంచేసుకోలేదు. వంట చేయలేదు. తను ప్రొద్దుట్నుంచీ భోజనం చేయలేదు. కాని....ఇంకా దిగులుగా సూన్యంలోకి చూస్తూ ఆలోచిస్తూనే ఉంది. ఆమెసున్నితమైన చెక్కిళ్ళమీదుగా జారిన కన్నీటి బిందు వుల చారలింకా వదిలిపోలేదు. ఆమె కళ్ళు బాధతో లోతుకు పోయాయి.

సుజాత ఇంకా ఆలోచిస్తూండగానే ఆమె భర్త వచ్చాడు. ఆమె తలెత్తలేదు. అతను సంతోషంగా అన్నాడు. "సుజా! నీకో మంచి కబురు చెప్పనా?" ఆమె బాధతోటే మెల్లిగా తలపైకెత్తి ఏమీ ఆశ్చర్యం లేకుండానే అతని కళ్ళల్లోకి "ఏమిటి?" అన్నట్లుగా చూసి తలదించేసింది.

అతడు చాలా నిరుత్సాహపడిపోయాడు. మెల్లిగా వెళ్ళి, ఆమె ముఖాన్ని రెండుచేతుల్తోటీ ఎత్తి, ఆమె కళ్ళల్లోకి లోతుగా చూస్తూ అన్నాడు.

"సుజా! ఎందుకంత బాధపడతావ్? మనం దరిద్రుల మనేనా? అతని గొంతులో జీరవినిపిస్తోంది, అతని కళ్ళల్లో నీళ్ళు నిలిచాయి. ఆమె అతని కళ్ళల్లోకి చూడ లేక తలదించేసుకుంది. నిజమే తమ దరిద్రానికి తామే కారణమా? ఆమెకి చాలా బాధగా ఉంది. కాని - భర్తని కూడా బాధపెడుతోంది. నవ్వు ముఖంతో హుషారుగా వచ్చిన భర్త బాధగా కళ్ళనీళ్ళతో చూస్తున్నాడు తనకేసి. అతని ఆనందాన్నీ సుఖాన్నీకూడా తనే నాశనం చేస్తోందా? ఆమె పెదవులమీదకి రానినవ్వును బలవంతంగా తెప్పించు కుని చురుకుగా అనడానికి ప్రయత్నించి అంది. "నేనా? అబ్బే! బాధపడటంలేదే? ఆ!....అన్నట్టు మీరేదో చెప్తానన్నారుకదూ!" ఆమె కళ్ళు మెల్లిగా మెరిశాయి. అతడు మళ్ళా కొంచెం ఉత్సాహంతో అన్నాడు.

"నాకు తెలుసు సుజా! మనం సుఖసమయంలోకూడా ఇంత బాధపడకూడదు. ఈవేళ నలుగురిలోనూ ఆనందంగా గడుపుదాం! మా ఆఫీసులో మేనేజరు ఇంట్లో విందు. నేనుకూడా ఒక ఆహ్వాన పత్రిక సంపాదించాను, అది సామాన్య గుమాస్తాలెవ్వళ్ళకీ దొరకలేదు. మనం అదృష్టవంతులంకాదు? పెద్దమనుషులందర్లోనూ విందు" ఆమె బరువుగా తలవంచి అంది. "నాకు మంచిబట్టలు లేవు." అతడామెను దగ్గరకు తీసుకుంటూ అన్నాడు. "పోనీలే. ఇవాళే జీతం వచ్చింది నీకో చీరా; జాకెట్టూ కొంటాను. ఎంతకాలమని పాతబట్టల్తో బాధపడ్తావు? ఉంటే తిందాం! లేకపోతే పడుకుందాం!" ఆమెకళ్ళు కొంచెంగా మెరిశాయి.

"మరి నగలుకూడా ఏమీ లేకుండా పెద్దమనుషుల్తో విందుకెళ్తే ఏం బాగుంటుందండీ?" "మరేం చేద్దాం? ఇప్పటికే బడ్జెట్టు సగం జీతాన్ని మింగేసింది....ఆ! అన్నట్లు మీ స్నేహితురాలుందికదూ! ప్రభ! ఆమెనడిగి ఏమైనా తేకూడదూ!"

"నిజమే! ఆమెకు నేనంటే ప్రాణం! ఇస్తుంది. తప్పకుండా ఇస్తుంది. ఏమడిగినా ఇస్తుంది." ఇద్దరూ

ఉత్సాహంగా లేచారు. ఆమె ముందు తన స్నేహితురాలు ప్రభ ఇంటికి బైల్దేరింది.

సుజాత వెళ్ళేటప్పటికి ప్రభ ఏదో పత్రిక చూస్తోంది. సుజాతను చూడగానే ప్రేమతో ఆహ్వానించి కూర్చో పెట్టి అడిగింది.

"ఏమీ సుజా! ఇన్నాళ్ళనుంచీ కనపడటంలేదు? నేనూ వద్దామనుకుంటానుకాని - తీరటం లేదు?"

సుజాత లోపల అనుకుంది. "మా యింటికొస్తే ఎక్కడ కూర్చో పెడతాను?" అని.

సుజాత పైకి అంది. "కాదు ప్రభా! ఈ మధ్య నా వంట్లో బాగుండటంలెదు.

ఒకక్షణం నిశ్శబ్దంగా గడిచింది. తరువాత సుజాత కంఠం నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చుకుంటూ మెదిలింది.

"నేను నీవల్ల ఓ ఉపకారం కోరివచ్చాను. నువ్వు చేస్తావనే నమ్మాను."

ప్రభ ఆశ్చర్యంగా సుజాత కళ్ళల్లోకి చూస్తూ అంది. "ఏం? అల్లా అడుగుతున్నావు? ఏనాడన్నా నిన్ను కాదన్నానా?

"కాదు ప్రభా! ఈవేళ ఒక విందుకు వెళ్తున్నాం. నా కంత చెప్పుకోతగ్గ నగలేమీలేవు నీకు తెల్సుగా! నువ్వేమన్నా ఇస్తావేమోనని వచ్చాను. మళ్ళా రేపు ప్రొద్దుటే నీ వస్తువు నీకు జాగ్రత్తగా అప్పచెప్తాను."

ప్రభ బాధగా చూస్తూ అంది. "క్షమించు సుజా! ఆయన ఊళ్ళో లేరు. పొరపాటున తాళంచెవులాయన దగ్గరే ఉండిపోయాయి.

ఆమె తన వద్ద అబద్ధ మాడదని సుజాతకి తెలుసు. కాని....ప్రభ తరవాత అంది. "ఒక నెక్లెస్ మాత్రం ఉంది. అదిస్తాను. చాలా బాగుంటుంది. తీసుకెళ్ళు." సుజాత ఆశగా చూసింది. ప్రభ పెట్టితాళం తీసి ఒక చిన్న కేసులోంచి తళతళలాడే ఒక హారాన్ని తీసి ఇచ్చింది. సుజాత సంతోషంతో దాన్నందుకుని శలవుతీసుకుని వెళ్ళిపోయింది.

సుజాత కొత్త బట్టలు కట్టుకుని, తన స్నేహితురాలిచ్చిన హారం ధరించి జట్కాబండిమీద విందుకెళ్ళింది. విందు ఘనంగానే జరిగింది. దానికెక్కువగా ఆఫీసర్లు హాజరయారు. అందులో చాలా మందితో సుజాతభర్తకు పరిచయమైంది. చివరికి ఆనందంగానే విందుముగిసింది. సుజాత భర్తతో తిరిగి జట్కాబండిలో ఇల్లుచేరింది. ఆమె తాళం తీస్తూంటే ఆమె భర్త బండివాడికి బాడుగడబ్బు లిచ్చి పంపివేశాడు.

సుజాత తలుపు తెరచి లోపల ప్రవేశించింది. ఆమె వెనుకనే ఆమె భర్త లోపలికి అడుగెట్టాడు. అతని దృష్టి ఆమె మెడమీద పడగా అతని కెందుకో ఆమె మెడలో ఏదో విశేషం గోచరించింది. ఆమె మెడలో నెక్లెస్ లేదేం? ఏమైపోయింది?

"సుజా! నీ నెక్లెస్ అప్పుడే తీసేసావా?" ఆమె మెడ తడుముకుంటూ అంది. "అబ్బేలేదే!" ఆమె చేతికి తాళితప్ప మరొక వస్తువు స్పర్శ కలగలేదు. అమె కంగారుగా అంది.

"అరె! నెక్లెస్ ...."

సుజాత కంగారుగా తనమెడనంతా పరీక్షగా పరిశీలించింది. కాని, నెక్లెస్ లేదు.

అతడుకూడా కంగారు పడ్డాడు. అమె కొంచెం ఆలోచించి బండిలో పడిపోయి యుంటుందండి అని అంది. అతడు హడావిడిగా బైటకు పరుగెత్తాడు.

నెక్లెస్ పోయిందా? తిరిగి దొరకదా? అది తనది కూడాకాదు. ప్రభ కెంత నమ్మకం చెప్పింది తను? ఆమె మళ్లా తనని విశ్వసిస్తుందా? అది తక్కువ ఖరీదుది కూడా కాదు. తను కొనివ్వగలదా? కొనివ్వకపోతే ప్రభే మనుకుంటుంది? తన భర్త ఎంతదుర్దశలో ఉన్నాడు? ఇటువంటి ఆలోచనలు సుజాతమేధస్సును కలచివేశాయి.

సుజాత భర్త నడివీధిలోకి వచ్చిచూస్తే బండి కనపడ లేదు. అతడు కంగారుగా వీధి రెండువైపులకూ కూడా వెళ్ళి వచ్చాడు. కాని లాభంలేకపోయింది. అతనికికూడా సుజాతకువలెనే మనస్సుపాడై పోతోంది. ఆలోచించిన కొద్దీ ఆమెమీద చిరాకు వృద్ధవుతోంది. అతడుతొందరగా నడుస్తున్నాడు. బండినెంబరైనా గుర్తించలేదే! తప్పకుండా జట్కాబండిలోనే జారిపడిపోయుంటుంది. ఒక వేళ సుజాతేమైనా బండినెంబరు గుర్తించిందేమో! పోలీసు రిపోర్టు ఇవ్వవచ్చు. అతడు వేగంగా ఆమె ముందుకిదూకి అన్నాడు. "సుజా! బండినెంబరు గుర్తించావా?"

ఆమె ఆలోచనల్లోంచి ఒక్కసారి ఉలికి పడి అంది. "లేదు ..."

అతడు చిరాకుగా వీధిలోకి పరుగెత్తాడు. వీధిలో కనుపించిన బండినల్లా పరిశీలిస్తూనే ఉన్నాడు పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్ళేదాకా. హారంతాలూకు వివరాలన్నీ రిపోర్టులో రాసి సబిన్స్పెక్టరుకిచ్చాడు. కాని, బండినెంబరు గుర్తులేదు. బండిమనిషి నానవాలుపట్టగలడు. ఐతేయేం! ఆ మహాపట్టణంలో ఏమో! దొరక్కపోతుందా అనే ఆశ మాత్రం అతన్ని వదలలేదు.

రోజులు గడుస్తున్నాయి, రాత్రులు పరుగులెత్తున్నాయి. గడియారాలు మ్రోగుతున్నాయి. కాని ఆమె, నెక్లెస్ జాడ మాత్రం దొరకలేదు. ఆమె నిద్రాహారాలు మానివేసింది. ఇప్పటికే ప్రభ ఏమనుకుంటుందోననే ఆవేదన ఆమె నావరించింది. కాని, ఆమె కోరిక తీరలేదు.

భగవంతుడు తన్నవమానపరుస్తున్నాడా? తనను పరీక్షిస్తున్నాడా? తనెందుకింత అగాధంలో పడింది? ఆనాడు విందుకి మానివేసినా బాగుండిపోయేదిగదా! అసలు పేదలైనంత మాత్రాన తనెందుకంత బాధపొందటం? దానివల్లేకదా ఇంతవరకూవచ్చింది! ఛీఛీ! ఇంకెప్పుడూ ఇటువంటిపనులు చెయ్యకూడదు. ఆలోచించగా ఆలోచించగా ఆమెమీద ఆమెకే అసహ్యంకలగ జొచ్చింది.

ఆమె భర్తకూడా చాలా బాధపొందుతున్నాడు. "నెక్లెస్ దొరక్కపోతే తనెల్లా మరొకటికొని ఇవ్వగలడు?" అనేదే అతన్ని సర్వావస్థలయందూ పీడించేబాధ.

రోజులు గడచిన కొద్దీ నెక్లెస్ దొరుకుతుందనే ఆశ సన్నగిలసాగింది. ఆమె రోజు రోజుకీ క్షీణించిపోతోంది. చివరికొకరోజున ఆమె ఒక నిశ్చయానికొచ్చింది. తన తండ్రి తనకిచ్చిన భూమి కాస్తా అమ్మి, నెక్లెస్ కొనాలి. అదే అభిప్రాయాన్ని ఆమె ఆనాడే ఆఫీసునుంచి వచ్చిన భర్తకి తెలియజేసింది. అతడూ గత్యంతరంలేక ఒప్పుకున్నాడు. "ఆ భూమ్ని అమ్మితే మూడు వందలో నాలు వందలో వస్తుంది. దాని ఖరీదెంతో కనుక్కురండి!" అన్నదామె భర్తతో. అతడానాడే వాకబుచేయగా అదే రూపంలోఉన్న నెక్లెస్ ఐదు వందలనితేలింది. మరిమిగిలిన డబ్బు?

అతడు కొద్ది రోజుల్లోనే తనకూ - తన భార్యకూ ఉన్న యావత్స్థిరాస్థినీ అమ్మగా నాలుగువందలువచ్చింది. ఇంకా వంద కావాలి. ఎక్కడనుంచి తేగలడు? తనను నమ్మి అప్పిచ్చేదెవరు? తను రోజు గడవని గుమాస్తా. ఎవరైనా ఇచ్చినా ఎల్లా తీర్చగలడు? చివరికామె ఆలోచించి దానికికూడా ఓ ఉపాయం చెప్పింది. పనిమనిషిని మాన్పించటం. దానివల్ల నెలకు రెండు రూపాయలుకూడ గట్టవచ్చు. తరువాత కాఫీ మానివేయటం.

ఇప్పుడు పాచిపనిదగ్గర్నుంచి ఇంటిపనంతా సుజాతే చేస్తున్నది. ఇరువురు కాఫీ మానివేశారు. ఇంకా ఇంకా ఏవిధంగా డబ్బును కూడదీయగలరో అణాపైసలులో కూడా జాగ్రత్త వహించారు. ఆమె నాటికీ ఆశ్చర్య పడుతోంది. ప్రభ తన నెక్లెస్కోసం కబురైనా పంపదేం? ఆమె ఉండబట్టలేక భర్తని ఒకసారి వెళ్ళిచూసిరమ్మంది. అతడు వెళ్ళివచ్చి ఆమె ఊళ్ళో లేదని చెప్పాడు. ఆమె కొంచెం ఊరటచెందింది.

సుజాత కనారోగ్యం హెచ్చిపోతోంది. డాక్టరు చూసి, ఆమె విశ్రాంతి తీసుకోవాలనీ, పుష్టికరమైన ఆహారం తీసుకోవాలనీ చెప్పాడుకాని, ఆమె ఒక్క నిట్టూర్పు విడచి అనుకుంది. "నాకు సుఖం ఈ లోకంలో లేదు గాబోలు!"

సుజాత సంవత్సరం గడిపింది. ఆ సంవత్సరం వేడి నిట్టూర్పుల్తో, బాధాకరమైన జాలిచూపుల్తో గడిపింది. ఐదు వందలు పూర్తిఐనాయి. ఆమె భర్త ఆనాడె వెళ్ళి క్రొత్త నెక్లెస్ అదేరకపుది అదేరకపు కేసులో జాగ్రత్త చేసింది కొనుక్కువచ్చాడు. సుజాత ఆనాడు సాయంత్రమే ప్రభ ఇంటికి బైలుదేరింది. దారిలో ఆమె ఆలోచించసాగింది.

తనని చూడగానే ప్రభ ఏమనుకుంటుంది? ఏమనుకుంటుంది? తనామెను మోసం చేసిందనుకుంటుంది. ఐతేనేం! జరిగిన కథ యావత్తు ఆమెతో చెప్తేసరి! తప్పకుండా మన్నిస్తుంది - ఆమెకు తనంటే ప్రాణం.

సుజాత ప్రభ యిల్లు చేరింది. అప్పటికి ప్రభ పత్రిక చదువుతోంది. సూజాతనామె ఆశ్చర్యంగా ఒకసారి లోతుగా ముఖంలోకి చూసి ఆహ్వానించి కుర్చీలో కూర్చొపెట్టింది.

సుజాత మారిపోయింది. ఎంతగా మారిపోయింది! ఇదివరకామె బిగువైన శరీరం! ఇప్పుడు చర్మం పల్చగా

వేలాడుతున్నది. చాలా చిక్కిపోయి సన్నపడిపోయింది. కేశాలు ఎర్రబడ్డాయి. ఆమె పిక్కలు నీరసించాయి. చెక్కిళ్ళువ్రేలాడ్తున్నాయి. ఈ విశేషాలే ప్రభని ఆమె ముఖపు లోతుల్లోకి ఆశ్చర్యంగా చూడనిచ్చినై.

ప్రభ సుజాత చేతిని సవరిస్తూ అడిగింది ! "సుజా ! ఏమిటిల్లా చిక్కిపోయావ్ ?" సుజాత వేడిగా ఓనిట్టూర్పు విడిచింది. తనల్లా మారిపోవటానికి కారణం ఏమిటి ? నెక్లెస్ .

"నామీద నీకుగాని కోపం వచ్చిందా ?" ప్రభ అంది. క్షమించు సుజా ! నువ్వు మా యింటికి వచ్చివెళ్ళినవారం రోజులకే మేం యాత్రలకి బైల్దేరాం ! అదైనా హఠాత్తుగా బైల్దేరాం. నీకు తెలియజేద్దామనుకున్నాగాని టైములేక పోయింది. తరవాత ఉత్తరం రాయటానికి అశ్రద్ధ ఐపోయింది. మేం ఇక్కడికొచ్చి సుమారు నెలరోజులైంది. అప్పట్నించీ ఏదో మహిళా సంఘానికి కార్యదర్శిగా ఉండటంవల్ల నిన్ను కల్సుకునేందుకు తీరికలేక పోయింది. ఇవాళో రేపో వద్దామనుకుంటున్నానింకా. ఇంతలోనే నీవూ వచ్చావు. అంతేగాని, నీమీద నాకు కోపం ఏంలేదు."

సుజాత కొంచెం ఆశ్చర్యపడింది. ఆమె నెక్లెస్ మాట ఎత్తదేం ? చివరికి తనే అంది.

"నువ్వానాడు నాకో నెక్లెస్ ఇచ్చావు .." "నెక్లెస్? ..." ప్రభ ఆశ్చర్యంగా ఆమె మొఖంలో కొకసారి చూసి, ఓ సారి ఆలోచనగా చూసింది. అహ ! అసలామెకు జ్ఞాపకమున్నట్టే లేదు.

"మరే ! అవును ... అప్పుడిచ్చాను. అదీ ?" ప్రభ సుజాతకేసి ప్రశ్నార్థకంగా చూసింది.

సుజాత మొదలు పెట్టింది "అది ఆనాడు విందుకెళ్ళి బండిలో వస్తుంటే ఎక్కడో పడిపోయింది. నా సంగతి నీకు తెల్సుగా ! ఒకళ్ళ వస్తువును దగ్గరుంచుకోను ఇన్నాళ్ళూ నేను బాధపడ్తూనే ఉన్నాను నువ్వేమనుకుంటావో అని" ప్రభ ఆశ్చర్యంగా చూస్తోంది వింటూ.

"దాని కోసం పోలీసు రిపోర్టిచ్చినా దొరకలేదు. తరవాత నా అరెకరం అమ్మితే నాలుగు వందలొచ్చింది. దాని ఖరీదు ఐదువందలట. మరోవంద ఇంట్లో పనివాళ్ళని, దూబరా ఖర్చులు, కాఫీ మొదలైనవి తగ్గించి, నేనే పనంతా చూసుకుంటూ కూడబెట్టాను. నే నీ విషయం అంతా చెప్పి క్షమాపణ కోరాలనుకున్నాను. ఈ రోజునే ఆయన కొనుక్కొచ్చారు. ఇదుగో. నన్ను క్షమించవూ !" ప్రభ చేతులు పట్టుకుంది సుజాత.

ప్రభ ఆశ్చర్యం, వేదనా మిళితమైన చిన్న నవ్వునవ్వి. ఒక్కసారి సుజాతని కౌగలించుకుంది.

"క్షమించు సుజా ! నిన్నన్ని కష్టాలు పెట్టాను. అసలు రహస్యం నీకు చెప్పలేదు. నేను నీకిచ్చింది నకలు నెక్లెస్. దాని ఒరిజినల్ ఇనప్పెట్టిలో ఉంది. తాళాలు మావారు పట్టుకెళ్ళారని చెప్పినట్టున్నాను బహుశా. దాని ఒరిజినల్ ఐదు వందలే. కాని, నకలది- అంటే నీకిచ్చినది ఐదు రూపాయలకంటే ఎక్కువవుండదు. ఈవిషయం చెప్తూంటే ప్రభ కళ్ళు కొంచెం కొంచెంగా మెరిశాయి.

సుజాతకి భూవలయం అంతా ఒక్కసారిగా గిర్రున తిరిగినట్లనిపించింది. కాళ్ళకింద భూమి పగిల పోతున్నది. ఆమె గుండె వేగంగా కొట్టుకొంటున్నది. చేతిలో రుమాలు జారి క్రిందపడిపోయింది. కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. ఆమె నిలబడలేక మెల్లిగా ప్రక్కనున్న కుర్చీలో కూలబడిపోయింది ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూ !

నవ్వు

శ్రీమతి ఏ. ప్రభావతి.

'నవ్వు' ఆరోగ్యానికి అమోఘమైన ప్రక్రియ. ఇది మానవజాతికి దైవప్రసాదితమైన పరమౌషధం. నవ్వు అందరికీ సులభ్యం— ఏ పదవిలో, ఏ వృత్తుల్లో, ఏ వయస్సులో, ఏ స్థితిగతుల్లోనున్నవారైనా— పైసా ఖర్చు అక్కరలేకుండా ఆనందించవచ్చు. రోజుకొక్కసారియైనా పక్కలు పగిలేటట్లు హాయిగా నవ్వుకొనేవారికి వైద్యుని అవసర ముండదని ఘనవైద్యులే చెపుతారు. ఆరోగ్య రక్షణకేగాదు, ఆయుస్సును పెంచగలిగింది నవ్వు. యంత్రాలకు చమురెలాంటిదో శరీర యంత్రానికి 'హాసం' అలాంటిది. శరీర మానసిక రోగాల్ని రెంటినీ బయటకు నెట్టేస్తుంది—నవ్వు. జీర్ణ శక్తిని హెచ్చించడమేగాదు, రుచిగానుండే పదార్థాల్ని రుచితరంగాను, రుచితమంగాను చేస్తుంది.

నిజంతెలుసుకుంటే— నవ్వు— శరీరవయవాలకూ మనస్సుకూ గూడ ప్రకృతి యేర్పరచిన ప్రశస్తమైన వ్యాయామ విధానం. ఊపిరి తిత్తుల్లోని శ్వాసను ప్రకోపింపజేసి, శరీరాంగాలనన్నింటినీ, ఝంఝూమారుతం వృక్షాల్ని కదిల్చినట్లు, కదిల్చేస్తుంది. ముఖానికీ అన్ని అంగాలకూ రక్త ప్రసారాన్ని హెచ్చిస్తుంది. కన్నుల్ని కాంతిమంతం చేస్తుంది. ముఖవర్చస్సు హెచ్చిస్తుంది. నవ్వే వారిముఖం. వికశించిన పుష్పంలాగున చూడబుద్ధేస్తుంది. ఆనందాన్నిస్తుంది. నవ్వేవారికి నూతనోత్సాహం, విపరీతమైన బలం వచ్చినట్లుంటుంది - వెంటనే. అనేక రోగాలికి హాసం తిరుగులేని దివ్యౌషధంగా పనిచేస్తుంది. ఎంత మోతాదు ఎక్కువైతే అంత అమోఘ గుణం యిస్తుంది. సమర్థులైన భిషగ్వరుల సిద్ధౌషధం కంటె, ప్రవీణులైన పాశ్చాత్త్య డాక్టర్ల ప్రిస్క్రిప్షన్‌లకంటె, పటుతరమైనదీనవ్వు. ఐనా ఎందరుదీన్ని సేవిస్తున్నారు? డబ్బిచ్చి కొనుకున్న గాజుపెంకుపై ఉండేమోజు ఊరికే వచ్చిన వజ్రంపై నుండదు- అదేమిచిత్రమోగాని!

నవ్వు ఆరోగ్య వర్ధనకరం, ప్రాణ రక్షకం, విజయప్రదం, ఆనందోత్పాదకం. సంఘ సన్మానం సమారాధనల్లో నవ్వుకంటె మంచి విందే లేదు; (ఐతే యదార్థంగా భోజనం చేస్తున్నప్పుడు మాత్రం వద్దు సుమండి!) ఉత్సవ సమయాల్లోను వివాహ సందర్భాల్లోను నవ్వుకంటె శ్రావ్యతరమైన వాద్యంలేదు. వసంత ఋతువుకు కోకిలాగమనంలాగున ఇలాంటి సందర్భాల్లో నవ్వులుంటేనేగాని రక్తే గట్టదు. నవ్వు ఒకరినుంచి ఒకరికి ఇట్టే వ్యాపించే గుణం కలది.

నిజంగా నవ్వుయొక్క రోగ నివారక శక్తులేగాదు, ప్రజారంజక గుణమేగాదు, ఆయుర్వృద్ధి తత్వమేగాదు ప్రజలు పూర్తిగా గ్రహించియుంటే, ప్రపంచంలో సగం మందుల షాపులు మూసేయవచ్చు, కష్టాలనుకొన్నవి వచ్చినప్పుడైనాసరే, వాటినిజూచి విరగబడి నవ్వగలిగే వారిముందు, అవి నీటి బుడగల్లాగ చితికి నశించిపోతాయి. ఒకరికోసరమే గానీయండి, లేదా మీ ఆరోగ్యరక్షణకే గానీయండి, కారణం ఉన్నా సరే లేకపోయినాసరే, మనః పూర్వకంగా, (డొక్కలు చెక్కలయ్యేటట్లు- అంటే అంత పూర్తిగా నన్నమాట), రోజుకు అధమం మూడు సార్లయినా, ఇల్లంతా మారుమ్రోగేలాగ, నవ్వుకోవాలన్న నియమం పెట్టుకోండి! పిచ్చి ఆసుపత్రి పేరు ఎత్తే పిచ్చివారెవరైనా ఉంటే, వారిని కూడగట్టుకొని, మళ్ళీమరోసారి నవ్వండి!

ఆనందం, హాసం, మీ స్వస్వరూపాన్ని తోపించడానికి, పుట్టుకవల్లనే మీకు సంక్రమించిన పరమ ఆస్తులని తెలుసుకోండి.

ఉల్లాస చిత్తత - నుండుదే నీవు,
నీతోడ నవ్వును- నిఖిల లోకంబు.
పాడుదే మారుగా - బాడును గిరులు,
నిట్టూర్పు గాలిలో-నే లయమందు.
హర్షమాకర్షించు - నందర దరికి,
దొలగి పోజేయును - దుఃఖమెల్లరకు
బెక్కురు సఖుల గా- వించు మోదంబు,
వారి నందర నెడ - బాపు ఖేదంబు.
విందన్న నింటిలో - బెక్కురుండుదురు,
పస్తన్న నందరు - బారిపోదురుగా!

వాక్చాతుర్యం !

శ్లో॥ "అనవేమ మహీపాల స్వ స్త్యస్తు తవబాహవే,
అహవే రిపుదోర్దండ చంద్రమండల రాహవే !"

అనవేమ నృపాలునిపై నొక కవి, పైశ్లోకమును చెప్పగా, రాజు సంతసించి మూడువేల రూపాయలు పారితోషికము నీయబోయెనట. కవి, "నేను నాల్గువేలు (వే అను నక్షరములు) ఒసగిన మీరు మూడువేలే యిచ్చుట ధర్మమా ?" యనెను. రాజు, నాల్గువేలొసగితిననెను. కవి, "మే మొసగినదే తిరిగి మా కొసఁగి పంపుట న్యాయమా ?" యనెను. రాజు, ఐదువేలు గైకొనుడనెను. కవి, తన (ఆర్వేలనియోగి) కులమును గురితించితిరా ? యనెను. రాజు, ఆరువేలిచ్చితిననెను కవి, "నేను పుట్టుపుతోడనే యార్వేలవాడ !" ననెను. రాజు, ఏడు వేలుగైకొని యిక సంతసింపుడనెను కవి, "సంతసించుటకు మీరిచ్చెదమన్న సంఖ్య మంచిదికాద"నెను ! రాజు, కవి వాక్చాతుర్యమునకు మెచ్చి, కడకు ఎనిమిది వేలిచ్చి సాగనంపగలిగెనట !

దశరా - మశరా !

పురాణం చదివే శాస్త్రిలుగారికీ, అర్థం చెప్పే శాస్త్రిలుగారికీ తర్కం వచ్చిందట ఒక రోజున. నేను బాగా చదివితేనేగాని పురాణం రాణించదని ఆయనా, నేను వ్యాఖ్యానం చేసి విడమర్చి చెపితేగాని పదిమందికీ అర్థంకాదని ఈయనా వాదులాడేరట. ఇందులో ఎవరు గొప్ప ? అని తగవులాడితే అర్థం చెప్పేవారే హెచ్చని సభికులంతా తగవుతీర్చేరు. ఐతే నా సంగతి చూపిస్తానను కున్నాడు చదివే ఆయన. "దశరా - మశరా !" అని చదివేడు ఒకచోట. ఇదేమిట్రా నాయనా, "రాముడి తోక-పివరుండిట్లనియె" అన్నట్లుందని అంతా కొట్టుమిట్లాడేరు ! మళ్ళీ చూడండి అన్నారు. ఈసారి "దశరామ - శరాః" అని చదివేడు. అంటే దశరథ రాముడియొక్క బాణాలు అని అర్థం చెప్పుకుందామన్నా కుదరకుండాయుంది. మళ్ళీ ఒక్కసారి చూడండి, శాస్త్రిలుగారూ అన్నారు. ఈసారి "దశ — రామశరాః" అని సరిగా చదివేడు. పదియైనటువంటి రాముని బాణాలు అని అర్థం చెప్పుకుంటే అప్పుడు సరిపోయింది ! చదివే ఆయనకు కూడా సమాన ప్రాధాన్యత ఉందని అంతా ఒప్పుకున్నారు. పండితులు పేచీలు వదులుకున్నారు. కాని అప్పట్నుంచీ 'దశరా — మశరా' మాత్రం మనల్ని వదల్లేదు !

వడ్డింపుల మేష్టారు

మాకో మేష్టారుండేవారు. ఆయన క్లాసులో ఎవరైనా అల్లరి చేస్తే బెత్తాం తెచ్చి, రెండు వడ్డించి వెళ్లేవారు. ఇది పోనీ కొంత బాగానే ఉందనుకోండి. అంతటితో ఊరుకుంటే మేముమాత్రం పేరెందుకు పెడతాం! ప్రక్క పిల్లాణ్ణి కూడా రెండు వడ్డించి మరీ వెళ్ళేవారు. "ఇదేంటండి- మేష్టాండీ— నేనేం చేసేనండీ ?" అంటే, "నీవు అల్లరి చేసినప్పుడు నీ కోసరం మళ్ళీ వస్తాన్రా ?" అనేవారు !

అత్తగారి పెత్తనం

కోడలు క్రొత్తగా కాపురానికొచ్చింది. ఇంట్లో అన్నిటికీ అత్తగారి పెత్తనం ఉంటుందని ఎరుగదు, పాపం ! బిచ్చగాడొస్తే, 'బియ్యం నిండుకున్నాయి— వెళ్ళిరా నాయనా" అంది. లోనున్న అత్తగారు చర్రున చక్కా వచ్చింది. పోయేవాణ్ణి తిరిగి పిలిచింది. (ఆశతో అతడొచ్చేడు, ఏమి అపరాధం చేసేనో అని ఈవిడ చూస్తూవుంది.) "పొమ్మనడానికి అదెవరు ? అది పొమ్మంటే మాత్రం నీ వెందుకు పోతున్నావు ? నేను పొమ్మంటున్నాను. ఇప్పుడు పో" అని ఆజ్ఞాపించింది. అప్పటినుంచీ ఇలాంటి పిచ్చి పెత్తనాల కన్నింటికీ 'అత్తగారి పెత్తనం' అని లోకం పేరెట్టింది.

సత్యకాలపు అవ్వ

మనుమడు: అవ్వా, అవ్వా ! రేపు రైలుకెళ్ళాలి ; పదింటికల్లా వంటచేసేయ్ ?

అవ్వ : పదెందుకురా ? రెండు గంటలకల్లా వంట చేసేసి, వడ్డిస్తే సరా ?

మనుమడు : అందుకే మిమ్మల్ని సత్యకాలం వాళ్ళంటారు ! నీ పుణ్యమా అంటూ ముందు చెప్పేవు- రక్షించేవ్ !

అవ్వ : అదేమిట్రా ?

నవ్వు

అమాయకపు ఇల్లాలు

నేనంతకు ముందెన్నడూ నీటి కుళాయిలు చూడలేదు. పట్నం వెళ్ళిన క్రొత్తలో నీటి గొట్టంగల గదిలోనికి వెళ్ళితిని. త్రాచు బుసకొట్టు చున్నట్లు కుళాయినుండి శబ్దము వినవచ్చెను. హడలిపోయి, బయటకు పరుగెత్తి, ఇతర స్త్రీలకు చెప్పితిని- 'నీటి గొట్టములో పామున్నది, బుసకొట్టుచున్నద'ని. వారందరు పక్కున నవ్వి- 'పాము గాదు, నీరు వచ్చుటకు ముందు బుస బుస మను శబ్దము వచ్చును' అని ఊరడించిరి. అంతట మేమందరము కలిసి పక్కలు పడిపోవునట్లు నవ్వ నారంభించితిమి!"

(శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస సతీమణి- శ్రీ శారదా దేవి చరిత్ర నుండి)

అందమైన అమ్మాయి

ఎల్. ఎం. బాబు

ఒక చిత్రకళా ప్రదర్శనంలో
ఒక అమ్మాయి అడిగింది.

"ఏమండీ! ఇటు చూడండీ!
ఎనిమిదో నెంబరు చిత్రంలో
ఏమిటున్నది గొప్పతనం?
తెలుపునలుపు రంగులలో
తెల్లకళ్ళ నల్లపిల్లను
తేలికగా చిత్రించారు.

వెలచూస్తే వందరూకలు
వర్ణంచూస్తే నల్లపిల్ల
దానికిచ్చిన నామకరణం
"అందమైన అమ్మాయి"
ఎక్కడున్నదా అందం?
ఎక్కడున్నదా చందం?"
అని తర్కించి తర్కించి
అడిగింది ఆ అమ్మాయి.

నేను కొంత చెప్పాను
నేను చెప్పింది ఆమె వినలేదు
వెనుకకూ ముందుకూ జరిగి,
ఒక కన్ను మూసి, ఒక కన్ను తెరిచి
చూసింది — చూసింది నిలబడి
కడకు మరల తిరిగి
అడిగింది ఆ బొమ్మగురించి
"ఎవరీ బొమ్మ చిత్రించింది
ఎడ్రసు మీకు తెలుసా? యిస్తారా?"
నవ్వుకుంటూ యిచ్చాను
ఆ చిత్రకారుని చిరునామా.

అద్దాల చేతి సంచీ తెరిచి
ఆ చిరునామా కాగితాన్ని మడిచి
అందులో అడుగున ఉంచింది.

* * *

ఒక రోజు ఉదయం గదిలో
ఒక చిత్రం చిత్రిస్తున్నాను
టక్....టక్....మని తలుపుకొట్టిన శబ్దం
కిర్...కిర్....మనిజోళ్ళ చప్పుడు
సరిగా వినిపించుకోలేదు నేను
మరలా తలుపుకొట్టిన శబ్దం
"ఎవరక్కడ? లోపలకు రండి"
అన్నానుకాని తిరిగి చూడలేదు.
తలుపు తెరిచిన శబ్దం
గదిలో అడుగుల శబ్దం
అప్పుడు నేను బొమ్మమీద
అన్నిరంగుల కలయికనూ
ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాను.
అయిదునిమిషాల తర్వాత
అక్కడకు వచ్చినవారెవరో
ఒకసారి తిరిగి చూశాను.
ఆశ్చర్యం కలిగింది యిద్దరికీ
"నమస్తే" అందామె
"నమస్కారం" అన్నాను నేనూ
అంతవరకూ నిలబడే ఉందామె
కుర్చీలు లేవు గదిలో—
కూర్చోమన్నాను చాపమీద
పరికిణీ నలిగిపోతుందనో
వల్లెవాటు మాసిపోతుందనో

అందమైన అమ్మాయి

ఎందుకో! ఆమె కూర్చోలేదు.
"ఆరోజు ఎగ్జిబిషనులో
"అందమైన అమ్మాయి" బొమ్మ
చిత్రించింది మీరేనన్నమాట
అంటే జ్ఞాపకం లేదేమో!
ఆ తెల్ల కళ్ళ నల్ల పిల్ల బొమ్మ."
"ఔనన్నాను" నేను
"అయితే చెప్పలేదేమి?
అసలాబొమ్మకు మీరు
అందమైన అమ్మాయని
ఎందుకు పెట్టారు పేరు?
ఎక్కడున్నదా అందం?
నాకు నచ్చలేదా చిత్రం
నాకు నచ్చలేదా వర్ణం
ఇంకా మీ బొమ్మలిక్కడ
ఏమైనా ఉంటే చూపిస్తారా?"

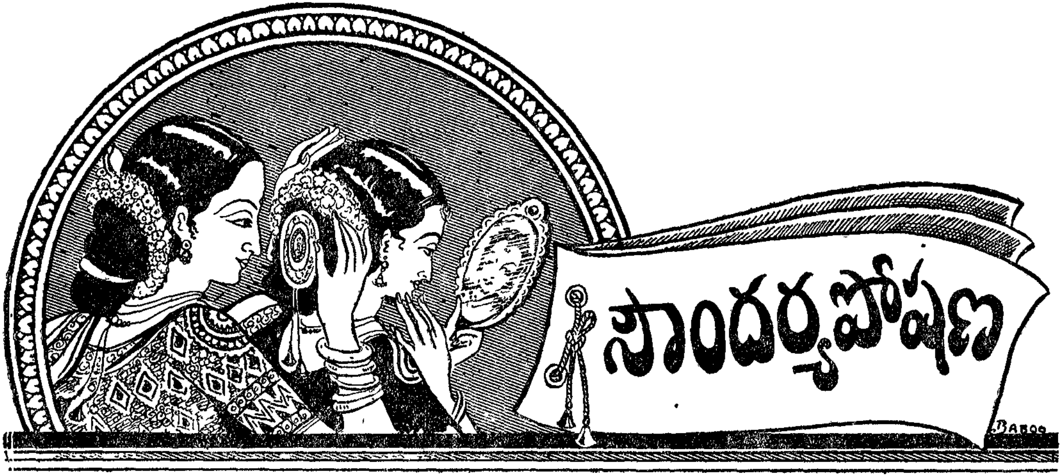
నాదగ్గరున్న బొమ్మలన్నీ
నాలుగు గోడలచుట్టూ
వరుసగా నిలబెట్టాను.
పురాతన చిత్రాలు చూసి
వర్ణములు నచ్చలేదంది
క్యూబిస్టు చిత్రాలు చూసి
పిచ్చిపిచ్చి బొమ్మలంది.
ఆధునిక చిత్రాలు చూస్తూ
మరలా అడిగిందామె
"అదిగో! ఆమూలనున్నది
నల్ల పిల్ల బొమ్మ
దానిగురించే నేనడిగేది
దానికి "అందమైన అమ్మాయని"
ఎందుకు పెట్టారు పేరు."
నాజవాబుకు ఎదురు చూడకుండానే
ఆమె ప్రశ్నలవర్షం కురిపించింది.
"ఎక్కడున్నది అందం అంటే
ప్రతిచోటా ఉందంటాను
ప్రతి వస్తువులో ఉందంటాను
కలువరేకుల్లాంటి కళ్ళలో
కాటుకపెట్టిన కనురెప్పల్లో
లిప్‌స్టిక్ దిద్దిన పెదవుల్లో
పెన్సిలు దిద్దిన కనుబొమల్లో
పౌడరుకొటిన ముఖముల్లో
ఉందంటావు అందం నీవు.
వాటిలోనే కాదుసుమా!
మంచితనం కలిగిన మానవులలో
మఱుఁగుపడి ఉందొక అందం
ఆ అందం చూచుటకు మనకు
కళ్ళురెండూ సరిపోవంటాను
వాటికితోడు ఆత్మసహాయపడితే
కనుగొనగలవా అందం.

మంచితనంవలన గలిగిన
అందానికి లేదు చలనం
ప్రొద్దుట కొట్టిన రంగుపౌడరు
చెమటతో కలిసిపోతుంది.
ఉదయం వేసిన లిప్‌స్టిక్ రంగు
మద్యాహ్నం మాడిపోతుంది.
ఇందులోనే ఉందంటావు
అందం చందం నీవు.

ఇంతకూ నల్లపిల్ల బొమ్మలో
రంగులు నచ్చలేదంటావు
తెలుపురంగు ఆమె సుఖం
నలుపురంగు ఆమె కష్టం
తెలుపునలుపు కలయిక ఆ చిత్రం
కష్టసుఖాల కలయిక ఆమె జీవితం
తెలుపంటే ఒకటే రంగనుకున్నావు
కాదు కాదు ఏడు రంగుల కలయిక
ఆ తెల్లకళ్ళలో ఏడురంగులున్నాయి.
కరుణ, ప్రేమ, సత్యం, ధర్మం
న్యాయం, శాంతం, అందం
ఈ ఏడూ ఆ తెల్లకళ్ళలో
ఉన్నాయి చూడునెమ్మదిగా
అందుకే ఆ బొమ్మకు
"అందమైన అమ్మాయని
పేరు పెట్టాను నేను."
నేను చెప్పడం ముగించాను.

ఆమె బొమ్మదగ్గరకు వెళ్ళి
అయిదు నిమిషాలు చూసింది
"ఈ బొమ్మ నాకు కావాలి"
అంటూ అద్దాల చేతిసంచీ తెరిచి
వందరూపాయలు తీసింది
ఆ అందమైన అమ్మాయి.

నోరు

స్త్రీ సౌందర్యాన్ని పెంపొందించే వాటిల్లో అందమైన నోరు ఒకటి. చిన్న నోరు కలిగి వుండడం నిజంగా అదృష్టమనాలి. చిన్న నోరు కలవాళ్ళు పాడుతున్నా, మాట్లాడుతున్నా ముచ్చట వేస్తుంది. "నోరు మంచిదైతే ఊరు మంచిదౌతుంది" అంటారు పెద్దలు! వాస్తవం. ఇప్పుడు నోటి పరిమాణాన్ని గురించే మనం చెప్పుకుందాం. చిన్ననోరు లేదని విచారించక్కర్లేదు. కొన్ని సమయాల్లో ఎటువంటి నోరైనా ఆకర్షణీయంగానే ఉంటుంది. ఈ నోరు చిన్నదైనా పెద్దదైనా పెదిమలు సన్నగా ఎర్రగా వుంటే ముఖానికొక ఆకర్షణ వస్తుంది. ఈ పెదిమల కలయికలో ఎంతో ఆకర్షణ అందము ఇమిడి ఉంటాయి. కొంతమంది నవ్వేటప్పుడు పెదిమలను వంకరగా తిప్పుతారు. అలాగే మాట్లాడేటప్పుడుకూడా. ఈ నవ్వు కొంతమంది కెంతో శోభనిస్తుంది. కొంతమంది వంకరనవ్వు అసహ్యంగా కూడా వుంటుందనుకోండి. కొంతమందికి పెదిమలు కొరకటం గిల్లడం మొదలైన అలవాట్లుంటాయి. దాని వల్ల చూసేందుకు అసహ్యంగా వుండటమే కాక పెదిమల సహజ అందం పోయి అవి లావుగా మొద్దుబారి పోతాయి. ఈ అలవాట్లు మానుకోవడం మంచిది. చలికాలంలో పెదిమలు పగిలి రక్తం రావడం జరుగుతుంది. అలాంటప్పుడు సైబాల్, జాంబక్ మొదలైన ఆయింట్‌మెంట్సో లేక వాసలైన్, నూనె, కోల్డ్ క్రీమ్ మొదలైనవో పెదిమలకు రెండు పూటలా నెమ్మదిగా రుద్దడం మంచిది. ఇలా చేయడం వల్ల పెదిమలు మెత్తపడ్డమేకాక పెదిమల మీది నలుపు విరిగి చూసేందుకు చక్కగా వుంటుంది.

ఈ పెదిమలు ఎంత అందంగా వున్నా పై పెదిమల మీద వెంట్రుకలుంటే అందవికారంగా ఉంటుంది. అలాంటప్పుడు ఆ వెంట్రుకల్ని తీసేసేందుకు చూడాలి. వ్రేళ్ళతోనో, లేక చిన్న తండసంతోనో తీసేయడం తేలిక. లేదా కోల్ట్‌క్రీమ్ కొంచెం మందంగా రుద్దడం మంచిది. ఈ వెంట్రుకల్ని తీసేందుకు యింకో మార్గంఉంది. నాలుగు చిటికల పసుపులో ఒక చిటిక టేబుల్ సాల్టు గాని, మెత్తగా నూరిన మామూలు ఉప్పుగాని వేసి, నీళ్ళలో కలిపి కొంచెం మందంగా రుద్ది, పావుగంట సేపు అలా ఉంచితే రోమాలు సులువుగా వచ్చేస్తాయి.

ఇలా చేసి ఆమీదట కోల్డ్‌క్రీమ్‌గాని, స్నో గాని రాయడం మంచిది. అసలు సహజంగా స్త్రీల అధరోష్టం దొండపండులా అందంగా ఉంటుందికాని, కొందరు ముఖ్యంగా పాశ్చాత్తులు, పెదిమలకి లిప్‌స్టిక్ వేస్తారు. ఇది వేయడం తప్పు కాకపోయినా ముఖానికొక విధమైన కుత్రిమఅందంవచ్చి మన సంఘంలో విపరీతంగా చూస్తారు. కనుక యిది సందర్భానుసారంగా వాడడం మంచిది,

శ్రీ సువేణికాశ్యప్.

నోరు

లిప్‌స్టిక్‌కు బదులు మన సంఘంలో తాంబూలం వాడతారు. అది ఉత్తమమైన ప్రక్రియ. పెదిమలకు అందమిస్తుంది; నోటికి సుగంధ మిస్తుంది.

ఇలా పెదిమలను మాత్రం అలంకరిస్తే చాలదు. పండ్లను గురించి మంచి శ్రద్ధ తీసుకోవాలి, ఇంకా చెప్పాలంటే మన శరీరంలో దేనికీ యియ్యని శ్రద్ధ, జాగ్రత్త పండ్లకు చూపాలి. మన అందమూ ఆరోగ్యమూ చాలా వరకు మన పనువరుసను బట్టి ఉంటుంది.

పండ్లు మామూలుగా ప్రొద్దుటే కడుగుతాం. ఆకడిగేటప్పుడు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. పండ్లను సామాన్యంగా పండ్లపొడితో రుద్దుతాం, ఇది మంచిది కాదనలేముగాని యీ పండ్ల పొడిని చేత్తోకంటె, వేపపుల్లతోనో, గానుగ పుల్లతోనో, యింకా ఉత్తమం ఉత్తరేణివేరు, మర్రి ఊడ వగైరా పుడకలతోనో అద్ది ఉపయోగించటం మంచిది. పేస్టు, బ్రష్ ఉపయోగించటం మంచిదే గాని బ్రష్‌ను తగిన జాగ్రత్తతో ఉంచుతూ దాన్ని నాలుగు నెలలకన్నా ఎక్కువ ఉపయోగించకుండా ఉండాలి. కొంత మంది రెండు పూటలా పండ్లు తోముకుంటారు. ఇది పండ్ల ఆరోగ్యానికి బాగా తోడ్పడుతుంది. రాత్రుళ్ళు పండ్లను తోముకుని చల్లని నీటితో ముఖం కడుక్కుంటే హాయిగా ఉండి సుఖ నిద్ర పడుతుంది.

పండ్లను బలంగా వుంచేది కాల్షియమ్ (సున్నం). ఇది తినే తిండిలో లోపిస్తే పండ్లు కదలడం, ఊడడం జరుగుతుంది. క్యాలిషియమ్ తీసుకోవడంలో ఏమర కూడదు. దీనివల్ల ఎప్పటి కప్పుడు కొత్త కొత్త ఎముకలు వచ్చి పండ్లు గట్టిగా ఉంటాయి, ఇది తెలకపిండి వగైరా కూరల్లో సమృద్ధిగా ఉంటుంది.

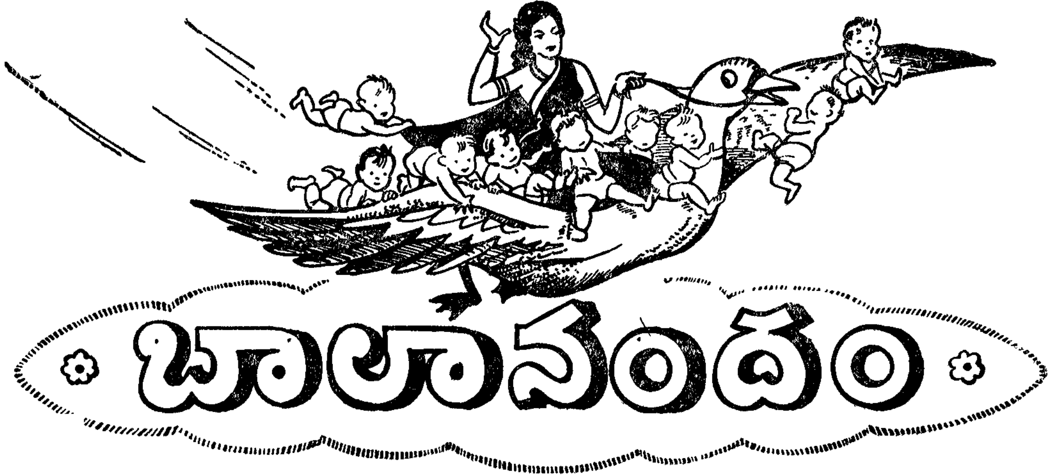
కొంతమంది ఎప్పుడు పిప్పరమెంట్లు, చాకలెట్లు మొదలయిన తీపి పదార్థాల్ని నములుతూ ఉంటారు, ఇది పండ్లకు చాలా చెడ్డది. పంచదార పండ్ల బలాన్ని పోగొట్టడమే కాకుండా అందాన్నిచ్చే పండ్లపై నుండే ఎనామిల్‌ను నాశనం చేస్తుంది. కనుక యీ తీపి పదార్థాల్ని విరివిగా నమిలే అలవాటు పోగొట్టుకోవాలి. పండ్లలోనుండి నెత్తురు కారడం, పండ్లు నొప్పి పెట్టడం, 'సి' విటమిన్ లేకపోవడంవల్ల జరుగుతుంది. ఈ 'సి' విటమిన్ ఎంత తీసికొన్నా మితమనేది వుండదు. పెద్ద ఉసిరి, టొమెటో, నిమ్మ వగైరాల్లో యిది విస్తారంగా ఉంటుంది. Tooth Drops వేసుకోవడంవల్లకూడా ఒక్కొక్కసారి నొప్పి తగ్గుతుంది. సొంఠి పొడి, వుప్పు కలిపి అద్దితే పండ్ల తీపు తగ్గుతుంది. ఇలా ఆహారములో జాగ్రత్త మాత్రమే కాకుండా పండ్లను ఉపయోగించేటప్పుడుకూడా జాగ్రత్తగా ఉండాలి. గట్టి పదార్థాలేమీ మోటుగా కొరకరాదు. ఐస్‌క్రీమ్ మొదలైన విపరీతంగా చల్లగాఉండే పదార్థాల్ని ఎక్కువగా తినడం మంచిదిగాదు. దానివల్ల పండ్లు ఊడిపోవడం, పెచ్చులు, పెచ్చులుగా విరిగిపోవడం జరుగుతుంది.

పండ్లతో పాటు చిగురులకుకూడా శ్రద్ధ చూపడం అవసరం. తెల్లని చీరెకు ఎర్రటి అంచులాగ పండ్లకు ఈ చిగుళ్ళు ఒక వింత అయిన అందాన్నిస్తాయి. ఈ చిగుళ్ళని ప్రొద్దుటా సాయంకాలం పండ్లతోపాటు వేలితో రుద్దాలి. ఇలా రుద్దడంవల్ల చిగుళ్ళమీద నున్న నలుపు రంగు పోవడమె కాకుండా పండ్లకు బలం వస్తుంది. కొంతమందికి చిగుళ్ళు నల్లగా అసహ్యంగా ఉంటాయి. అలాంటప్పుడు ఎర్ర మిరియాలు, పచ్చమిరియాలు నమలడం మంచిది. అవి దొరకని పక్షంలో 'బి' విటమిన్ గాని అది ఉన్న మార్మైట్‌గాని లేదా ఆ విటమిన్ విస్తారంగా నున్న ఆకుకూరల వంటివిగాని ఎక్కువగా తీసికొంటే ఆ నలుపు పోతుంది.

ఒక్కొక్కసారి పైత్యం వల్ల, జబ్బువల్ల నోరు వాసన వేస్తుంది. అలాంటప్పుడు పైత్యానికి విరుగుడు తీసుకోవడం, ఉప్పు నీళ్ళతో పుక్కిలించడం మంచిది. ఇలా శ్రద్ధతో నోటిని కాపాడుకొన్నప్పుడే ఆకర్షణీయమైన చిరునవ్వును పొందగలం.

★

డూ డూ బసవన్న

• శ్రీ ఎల్. ఆర్. కె. శర్మ. •

డూడూడూ — బసవన్న
రారారారా బసవన్న -
అయ్యకి దండం పెట్టరా -
వంగి సలాములు చెయ్యరా -
కనికరించమని వేడరా -
దయచూడమని కోరరా -
డూడూడూ — బసవన్న !

నిజం చెప్పరా బసవన్న
నిన్నే నమ్ముకున్నాంరా -
పిల్లలగీత అయ్యకు
ఉందేమో చూడరా -

"అంబా ! అంబా !"
చూస్తిరా బాబుగోరు
ఔనన్నాడు బసవన్న
మీకు గీతుంది బాబుగోరు
గొప్పోరు మీరు బాబుగోరు !

నిజం చెప్పరా బసవన్న
నిన్నే నమ్ముకున్నాంరా.
పెద్దుద్యోగం అయ్యకు
ఔతుందేమో సూడరా !

"గణ గణ గణ గణ"
చూస్తిరా బాబుగోరు
నిజం పలికేడు బసవన్న
మహారాజౌతారు బాబుగోరు.
మహాదొడ్డవారు బాబుగోరు
పండగ పూటిది బాబయ్యా
పప్పు దప్పళం పెట్టించండి.

మంచోడివిరా బసవన్న
మరి పోదాం రారా బసవన్న
డూడూడూ బసవన్న
రారారారా బసవన్న —

కష్టార్జితం

శ్రీ పిళ్ళా సుబ్బారావుశాస్త్రి.

అవి ఉజ్జయినీ నగరాన్ని భోజరాజు పరిపాలిస్తూవుండే రోజులు. భోజరాజు గొప్పవాడు. ఆయన రాజ్యంలో దారిద్ర్యం అనేది లేకుండా చేశాడు. పండితులను, కవులను పోషించేవాడు. ఎవరు యేది అడిగినా లేదనక యిచ్చేవాడు.

అటువంటి ఉజ్జయినీ పట్టణంలో ఒక పేద బ్రాహ్మణ కుటుంబం వుండేది. బ్రాహ్మణుడు ధర్మబుద్ధి, న్యాయబుద్ధి గలవాడు. ఆతని భార్య చెప్పింది "ఏమండీ! మన రాజుగారు ఎవరు యేది అడిగినా యిస్తున్నారట....! మీరు గూడా పోయి మన దరిద్ర బాధ ఆయనకి చెప్పండి! ఆయన ఏదన్నా యిస్తే సుఖపడదాం!" అని.

"పిచ్చిదానా! రాజులు ఎందుకు అలా అడగ్గానే యిస్తున్నారో ఆలోచించావా? అది వారి కష్టార్జితమైతే యిస్తారా....? అది వారి కష్టార్జితం కాదు! దొంగ సొమ్ము....!! ప్రజలను పీడించి ఆర్జించిన పాపపు సొమ్ము ....!!! పట్టపగలు పోయి దోచుకున్న దోపిడీ సొమ్ము....! ఈ ఆకలి బాధతో చచ్చినా సరే. వారి దగ్గరకు వెళ్ళి యాచించను!!! ముష్టి యెత్తుకునేటంత వెధవపని మరొకటి లేదు....!!!" అన్నాడు ఆ బ్రాహ్మణుడు.

ఒకనాడు బ్రాహ్మణుడు భార్య నిర్బంధం మీద భోజరాజు దగ్గరకి వెళ్ళాడు. తన దరిద్ర బాధని ఆయనకి వివరించి చెప్పేడు! "స్వామీ! అయితే మీరు ఏరాజ్యం నుండి వచ్చారూ?" అని ప్రశ్నించాడు భోజరాజు.

"ప్రభూ! నేను యీ పట్టణంలోని వాడినే!" అనగానే రాజు చాలా బాధపడ్డాడు— తర్వాత కావల్సిన ధనం యిచ్చి పంపమని ఆజ్ఞాపించాడు.

"ప్రభూ! నాకు కావల్సింది మీకష్టార్జితం మాత్రమే!" అన్నాడు బ్రాహ్మణుడు. భోజరాజు యీమాట విని కొంతసేపు ఆలోచించి "బ్రాహ్మణోత్తమా! ప్రస్తుతం నా కష్టార్జితం దమ్మిడీకూడా లేదు! రేపు రా!" అని ఆయన్ని సాగనంపేడు.

భోజరాజు ఆరోజురాత్రి మారువేషంలో బయలుదేరాడు పని కోసం!— పట్టణమంతా తిరగ్గా ఒక కమ్మరివాడు కనిపించాడు. అక్కడికి వెళ్ళి వాడిని యేదయినా పని యిమ్మని బ్రతిమాలేడు— యెలాగయతేనేం ఉదయానికి నాలుగు రాగి కానులు సంపాదించేడు!

మర్నాడు బ్రాహ్మణుడికి అవి యిచ్చేశాడు. బ్రాహ్మణుడు అవి ఎంతో సంతోషంతో పుచ్చుకున్నాడు. వాటిని తీసుకుపోయి భార్యచేతికివ్వగానే ఆమె ఖస్సుమంటూ ఒక గూటిలో పారేసింది!

మర్నాడు ఆ రాగి కానులను చూడబోతే బంగారు కాసులయి వున్నాయి! బ్రాహ్మణ దంపతులు వాటిని తీసుకొని పగలగొట్టి బజార్లో అమ్మి కావల్సిన సరుకులు తెచ్చుకున్నారు. ఇలా వీరు వాటిని విరుస్తూవుండడం, అవి తిరిగి యథాప్రకారంగా కాసులవడం జరుగుతోంది!

ఒకనాడు భోజరాజు పట్టణ పరిస్థితి చూడటానికి వచ్చాడు. ఆయనకళ్లు ఒక పెద్ద భవనాన్ని ఆకర్షించేయ్! ఆ భవనంలోనుండి బ్రాహ్మణుడు వచ్చి ఆహ్వానించేడు.

"మహారాజా! మీరు యిచ్చిన నాలుగు రాగి కానులే యిలా బంగారు కాసులుగా మారినై! ఇవి తుంచినా తిరిగి కాసులయిపోతున్నాయి!!" అంటూ చెప్పాడు.

రాజు వాళ్ళు సుఖంగా వుండటంచూసి ఆనందిస్తూ తన రాజ్యం చేరుకున్నాడు.

జాలిగలవారెవరు?

* శ్రీ సన్నాకుల సుందరరావు. *

ఆవూరిచివర ఏకాంతంగా పూరిగుడిసెలో నివసించే దల్లా, ఒక మనుమడూ, ఒక ముసలి అవ్వ. వారిసంగతి, అందరికీ తెలియదు. వాళ్ళిద్దరూ ఏమి తింటున్నారో, ఏమి త్రాగుతున్నారో తెలియదు. కాని, వాళ్ళుమాత్రం, నిరుపేద అని చూసినవారికి చప్పున గుర్తుకువస్తుంది. ఉదయాన్నే లేచి, పనిచెయ్యలేని స్థితిలో ఫ్యాక్టరీకి వెళ్ళి బొగ్గు మోయటమే అవ్వ చేసేపని. చాలీచాలని గంజితో అవ్వా మనుమళ్ళు ప్రశాంతంగా భగవధ్యానం చేస్తూ ఉండేవారు.

దసరా పండుగ వచ్చింది. ఇంటింటా ఆనందంతో పిల్లలంతా కబుర్లాడుకుంటూ యున్నారు. బడిపంతుళ్ళు మామూళ్ళకొరకై బడిపిల్లల్ని వెంటబెట్టుకుని, ఇంటింటికి తిరుగుతూయున్నారు. ఒకరిమీద ఒకరు పట్టుదలతో విల్లునుధరించి రాళ్ళురువ్వుకుంటూయున్నారు. ఇంటి ముందు చక్కటి ముగ్గులు చూడటానికి ముచ్చటగా ఉన్నాయి. ఎవరి ఆనందం వారికేగాని ఊరి చివర పూరి గుడిసెలోయున్న అవ్వా మనుమళ్ళ విషయం ఆలోచించిన వారెవ్వరూ లేరు. అప్పటికి రెండు దినాలనుంచి అవ్వకు జ్వరంగాయుంది. ఊరి ప్రజలంతా ఆనందంగా యున్నా అవ్వా మనుమళ్ళకు ఆనందం లేదు. తొమ్మిది సంవత్సరాల మనుమడు. అవ్వ శరీరముమీద చెయ్యి ఉంచి చూశాడు. శరీరం నిప్పులా వెచ్చగాయుంది. అవ్వా! నీకు జ్వరంగాయుంది. పట్నం వెళ్ళి డాక్టరుగారి వద్ద మందుతీసుకొస్తాను అని అన్నాడు. వద్దు నాయనా! వద్దు! ఏడుమైళ్ళు నడచి నీవు వెళ్ళలేవు నాయనా! బీద వారి మీద జాలిపడేవారెవ్వరూ ఉండరు. అని కన్నీరు కారుస్తూ పలికింది, అవ్వ.

అవ్వా నీవపుడపుడూ భగవంతుడు, పేదలకు సహాయం చేస్తాడని చెప్పావు. ఊరంతా ఈపండుగకు సంతోషంగా యుంది. ఈ ఆనందంలో మనల్ని రక్షించే వాళ్ళెవరూ ఉండరా? నేవెళ్ళొస్తానవ్వా. కూర్చున్నవాడల్లా లేచి నిల్చున్నాడు. చీకట్లో జాగ్రత్తగా వెళ్ళు నాయనా? నీకూ, నాకూ భగవంతుడే దిక్కు అని చెప్పేమాటలేమీ వినిపించుకోకుండా పరుగెత్తి రోడ్డు మీదకు వెళ్ళాడు. ఆతృతతో నడచి నడచి సాయంత్రం ఆరుగంటలకు బయలుదేరిన రాము డాక్టరుగారి ఇంటికి పదిగంటల రాత్రికి చేరి, తలుపుతట్టాడు. అపుడే నిద్రపోతూయున్న డాక్టరు గారు, కళ్ళు నలుపుకుంటూ, తలుపుతీశారు తలుపుతీసిన వెంటనే రాము డాక్టరుగారి కాళ్ళు రెండూ పట్టుకొని డాక్టరుగారూ? మా అవ్వకు జ్వరము అపరిమితంగా యుంది. మీరు మందివ్వకపోతే నేనిక్కడే ప్రాణం వదలుతాను. మాకెవ్వరూ దిక్కులేరు. మీరే మాకు దిక్కు అని అన్నాడు ఏడుస్తూ. డాక్టరుగారిది జాలిహృదయం; వెంటనే సీసా తీసి, మందుపోసి రాము చేతికిఅందించారు. మందు పుచ్చుకుని ఒకటే సంతోషంతో ఇంటిముఖం పట్టాడు రాము. డాక్టరుగారు రామువెళ్ళిన తరువాత, తా నతనకి ఇచ్చిన మందువైపు చూసి, నిర్ఘాంతపోయారు. నిద్రమత్తులో పిల్లాడికి విషమిచ్చానని తెలిసికుని కాళ్ళు చేతులూ వణకటం మొదలెట్టాయి వెంటనే భగవంతుని ఫోటో ఎదురుగా కూర్చుని, తండ్రీ నేను ఈతప్పును చెయ్యాలని చెయ్యలేదు. ఇప్పుడన్యాయంగా ఆ ముసలమ్మ ప్రాణం పోతుంది. పోనీ నాప్రాణమైనా తీసికుని ముసలామెను బ్రతికించండి అంటూ ప్రార్థిస్తూయున్నాడు. ఆఖంగారులో డాక్టరుగారి పెదిమలువణకుతూ ఉన్నాయి. ఇంతలో దుఃఖస్వరంతో, డాక్టరుగారూ? అని పిలచిన పిలుపు వినిపించి వెళ్ళి తలుపుతీశారు డాక్టరుగారు. ఎదురుగా మోకాలునుంచి రక్తం కారుతూయున్న రాముని చూసి దుఃఖంగా, బాబూ ఏమైంది? మళ్ళా వచ్చావు అని అన్నారు.

డాక్టరుగారూ! నేను మందు దొరికిందనే సంతోషంతో ఇంటికి పరుగెత్తుతూయుండగా రాయితగిలి సిమెంటు రోడ్డుమీద సీసాపగిలి మందంతా కారిపోయింది. నేను అవ్వదగ్గరకు వట్టిచేతులతో పోను. ఈసారికూడా దయ ఉంచి, మందు ఇస్తారా అని అన్నాడు రాము. అలాగే నాయనా! అంటూ జరిగిన సంగతంతా, తెలియపరచి, బాబూ భగవంతుడు జాలిగలవాడు, తెలియకచేసిన తప్పు లన్నిటినీ క్షమిస్తాడు. ఈ ఐదు రూపాయలూ అవ్వకు ఇయ్యి నాయనా అని అన్నారు.

డాక్టరుగారూ! మీఅంతటి జాలిగలవారు, ప్రపంచంలో లేరు అని అన్నాడు రాము. తప్పు నాయనా అలాఅనకు. అందరికంటె జాలిగలవాడు భగవంతుడు అని అన్నారు డాక్టరుగారు. అలాగేనండి, నేవెళ్తాను. మిమ్మల్ని దేవుడు కరుణించాలి, అంటూ పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు రాము. రామూకింతవరకూ భగవంతుడు జాలిగలవాడో డాక్టరుగారు జాలిగలవారో తెలియలేదు. మీరుమాత్రం ఎవరు జాలిగలవారో తెల్పండి, మనం ఎల్లపుడూ బీదలకు సహాయం చేస్తుంటేనే గొప్పవారమవుతాం. ఈమాట మరువకండి.

బిడ్డలు - తలిదండ్రులు

• శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య •

[బిడ్డలను పెంచుటలో తలి దండ్రులకు శిక్షణ యవసరము. శిశు నిర్వహణమునందలి దోషములే బిడ్డల ప్రవర్తనా సమస్యలకు కారణములు. ఆదోషము లేవన 1. నిశ్చితోద్దేశములేని విద్యావిధానము 2. బిడ్డల దృక్పథమునుండి చూడకుండుట 3. బిడ్డల కాయావయస్సులందు గలుగు అవసరములను గుర్తింపకుండుట, 4. క్రమశిక్షణమునుగూర్చిన తప్పభిప్రాయములు. 5, తలి దండ్రుల కేకాభిప్రాయము లేకుండుట— ఈ విషయములనుగూర్చి గత వ్యాసమందు విశదీకరింపబడెను.]

———. ० :———

కొన్ని కుటుంబములందు, ప్రతి వారమును వచ్చు శలవు దినములలో తండ్రియే బిడ్డల సంరక్షణ బాధ్యతను పూర్తిగ వహించుచుండును. దానివలన తల్లికి తగిన విశ్రాంతి చేకూరుటయేగాక తండ్రికి బిడ్డతో కలసియుండుటకు తగిన అవకాశము కలుగును.

బిడ్డలను బెంచు విషయములందు తలి దండ్రులకు భిన్నాభిప్రాయము లుండరాదు. చాల కుటుంబములలో తండ్రి బిడ్డను కఠినముగా దండించిన తల్లి గారాబముగా జూచును, తల్లి కఠినముగానున్న, తండ్రి గారాబము జేయును. దీని వలన బిడ్డలు చెడిపోవుటయేగాక తలి దండ్రులలో తరచుగ కలతలు పుట్టుచుండును. అట్టి స్థితులలో బిడ్డలు తలి దండ్రులలో నొకరి నండగా జూచుకొని తమ యాటలను సాగించుట నేర్చుకొందురు. బిడ్డ యభివృద్ధికి కుటుంబములో శాంతియు నైకమత్యము నత్యంతావసరములు. తామేకీభవింపని విషయములను తలి దండ్రులు బిడ్డల యెదుట చెర్చింపరాదు.

నా తలి దండ్రులు నన్ను ప్రేమింతురు; నా క్షేమమునే గోరుదురు; నన్ను కాపాడుదురు; నాకెట్టి భయమును లేదను నమ్మిక బిడ్డలకు గలుగునట్లు తలిదండ్రులు ప్రవర్తించుకొనవలెను. అప్పుడే బిడ్డలు సుఖముగా నుండగలరు. వారు పెరిగి పెద్దవారైనను తలి దండ్రులను మరువక అనురాగముతో నుండగలరు. ఇది తలిదండ్రులెరిగి బిడ్డల నర్థము జేసికొనుచు వారికి తమయెడ నమ్మిక యుండు రీతిగ మెలగవలెను.

ఇక బిడ్డ ఎదిగెడి విధానమునుగూర్చి ఇట వివరించుచున్నాము.

బిడ్డ ఎదిగెడి విధానము : శిశు నిర్వహణములోగల కొన్ని సామాన్య దోషములను గూర్చి ఇదివరకే చర్చింపబడెను. ఆదోషములు లేకుండ జేయదలచినయెడల బిడ్డ ఏయే దశలలో నేవిధముగ నెదుగుచుండునో అర్థము జేసికొనుటయు, పరిశీలించుటయు చాల అవసరము. బిడ్డ యెదుగుట యనగా శరీరము పెరుగుట మాత్రమేయని అనుకొనరాదు. మానసికముగను, శారీరకముగను, సాంఘికముగను క్రమముగా నభివృద్ధిచెంది సంపూర్ణత్వము బొందుటయే ఎదుగుటయని తెలిసికొనవలెను.

ప్రారంభదశయందు బిడ్డ మనస్సును, శరీరమందలి వివిధ భాగములును, వాని వ్యాపారములను నిర్వర్తించుటకు తగిన స్థితిని బొందియుండవు. అట్టి సమయమున వానికి పనికల్పించుట గాని అభ్యాసము నిచ్చుటగాని హానికరము. బిడ్డ శరీర భాగములు పెరిగిన కొలదియు పనిచేయుటకు తగిన స్థితిని బొందుచుండును. అప్పుడు బిడ్డ సహజముగనే ఆయా భాగములను వాడుటకు ప్రయత్నించుచుండును. కాళ్ళయందును, వీపునందును గల కండరఘ్నులు బిడ్డ పది పండ్రెండు నెలల వాడగువరకును పెరుగుచునేయుండును. ఆకండరములకు సంబంధించిన నాడీ కేంద్రములు మెదడునందును, వెన్నుపామునందును ఏర్పడుచుండును. అవి సిద్ధ స్థితిని బొందగనే అతడు నడచుటకు ప్రయత్నింపగలడు. అట్టి ప్రయత్నమును చేటయుకు తగిన శక్తి నతడు పొందకుండగనే బలవంతముగా నడిపించినయెడల దొడ్డి కాళ్లు రావచ్చును. నడచుటకు ప్రయత్నించునపుడు కదలకుండ తొట్టెలో నుంచుటయో మరి యేవిధమునైనను ఆటంకపరచుటయో జరిగిన యెడల బిడ్డ సహజాభివృద్ధి సరిగాజరుగకుండును. ఇట్లే బిడ్డ

మానసికాభిరుచులు ఏర్పడకుండ వాని కభ్యాసము నీయ ప్రయత్నించుటగాని ఏర్పడినపుడాపుటగాని పనికిరాదు.

అందరు పిల్లలు నొకే విధముగా నెదుగరు. కొందరు తొందరగా నెదుగుదురు. మరికొందరు నెమ్మదిగా నెదుగుచుందురు. ఎప్పుడు నేదో కొంత భేదముండును. ఇది తెలియక తలిదండ్రులు కొందరు తమ బిడ్డలు సమవయస్కులగు ఇతర పిల్లలవలె నభివృద్ధి జూపుటలేదని బాధపడుచుందురు. దీనివలన వారు తమ బిడ్డలను బాధించుట గూడ తటస్థించుచుండును.

బిడ్డ యెదుగుట క్రమముగను అవిచ్ఛిన్నముగను జరుగును.

బిడ్డ లెప్పుడును ఎదుగుచునేయుందురు. వారి యభివృద్ధి ఒక క్రమము ననుసరించి యుండును. ఈ విషయమును గుర్తించి బిడ్డ లెదిగిన పిదప వారేవిధముగనుండ గోరుదుమో దాని కనుగుణముగ మొదటినుండియు తర్ఫీదు నొసగుట యవసరము. బిడ్డ లెదిగిన పిదప తర్ఫీదు నొసగుట సాధ్యముకాకపోవచ్చును. స్వతంత్రముగనుండుట, ఒరులకు సహాయపడుట, న్యాయము పాటించుట మొదలగు సుగుణములను బిడ్డకు మొదటినుండియు నలవడజేయక అతడే ఎనిమిదేండ్లవాడో కాగానే ఆగుణములతనికి లేవనుకొనుటలో నర్థములేదు. ఇట్లే చిన్నప్పుడత డేదడిగిన యిచ్చుచు, గారాబముగా పెంచి పాడుజేసి తొలి యౌవనము రాగానే ఇంద్రియనిగ్రహము జూపవలెనని తలచుటలో నర్థములేదు.

బిడ్డ ప్రతి దశయందును తన సహజ శక్తులను పూర్తిగా నుపయోగించుచు అభివృద్ధి జెందుటకు తలిదండ్రులు సహాయపడవలెను. ఏయొక్క దశయందైనను బిడ్డల యభివృద్ధి తత్పూర్వదశయందలి యభివృద్ధిపై నాధారపడియుండును. వారు సంపూర్ణాభివృద్ధిని బొందవలె నన్న ప్రతియొక్క దశయందును ఆదశకు తగిన యభివృద్ధిని బొందవలెను. అట్లభివృద్ధి జెందినప్పుడే వారియందలి సహజశక్తులన్నియు వికాసమునొంది సాంఘిక జీవనమున కెంతయు తగియుందురు.

శిశు దశ యందలి లక్షణములు: అప్పుడే పుట్టిన జంతువునకును, బిడ్డకును భేదమంతగా నగుపడదు. బిడ్డకు గావలసినవియు ఆహారము, నిద్ర, సుఖోష్ణత, రక్షణయే యగును. కాని మానవులకు సహజమై, ఇతరజంతువులకు లేని కొన్ని శక్తులను బిడ్డ మొదటినుండియు చూపుచునే యుండును. అతడేడ్చును. కొన్ని మనోవృత్తులను జూపును. జంతువులట్టివి చేయనేరవు.

బిడ్డకు పుట్టుకతోనే నాడీ మండలము, ఇంద్రియములు, కండరములు, ఇతర అంగములు ఏర్పడియుండును. ఇవి ఇంకను సరిగా పెరిగియుండవు. అంతేకాక ఇవి బాహ్య పరిసరముల కలవాటు పడవలసియుండును. తల్లి గర్భమందున్న బిడ్డకు కాంతి, శబ్దము, స్పర్శ అనునవి తెలియవు. శీతోష్ణములందలి భేదములును తెలియవు. చలనము బహుస్వల్పము. కాని బిడ్డ పుట్టగనే కేవలము క్రొత్త పరిసరములేర్పడును. అతనిని కాంతి ఆవరించును. శబ్దముల సందడి, శీతోష్ణములందలి మార్పులు బాధించును. తన్నందరు కదలించుట, ఇటు నటు ద్రిప్పుట, స్నానము చేయించుట అతనికి చాల క్రొత్త యనుభవములైయుండును. తల్లి గర్భమునందున్నంతకాలము ఆమె రక్తమే బిడ్డను పోషించును. శ్వాసించు యవసర మాతనికుండదు. కాని పుట్టినంతనే బిడ్డ శ్వాసించవలెను. ఆహారమును గ్రహింపవలెను, ఇవియు నతనికి క్రొత్త యనుభవములే. అతడు శ్వాసించుటకు చేయు ప్రయత్నమే తొలి యేడ్పునకు కారణము కావచ్చును.

బిడ్డ పుట్టినది మొదలు ఎన్నో కార్యములను జేయగలిగియుండును. తన కండరముల ననేక విధముల చలింపజేయగలడు. కాని ఆ చలనములలో క్రమత యుండదు. ఒడుదుడుకుగానుండును. మరియు నవి ఉద్దేశరహితములై యుండును. దేనినైనను గుప్పిలితో పట్టుట బిడ్డకు మొదటినుండియు బాగుగ తెలియును. పాలు కుడుచుట, గుటక వేయుట, తల నిటునటు ద్రిప్పుట, వ్రేళ్ళను మెలిపెట్టుట మొదలగు కార్యముల నతడు చేయగలిగియుండును. కాని అతని చూపు ఇంకను సరియై యుండదు. రెండు కండ్లును కలిసి పనిచేయుట కింకను అలవాటుపడి యుండవు. అతడు వస్తువులను చూచునే గాని దేనిపైనను దృష్టి నిలుపజాలడు. దూరము చూడలేడు. ఇట్లే వినుటగూడ ఇంకను సరిగా నుండదు. పెద్ద శబ్దములు మాత్ర మతని నాకర్షించును. బిడ్డ పుట్టినప్పు డెక్కువగా నుపయోగపడునది ఒక స్పర్శేంద్రియమేయని చెప్పవలెను. చూపు వలన కంటె స్పర్శనుబట్టియు వాసనను బట్టియే అతడు మొదట తల్లిని గుర్తించును.

బిడ్డలు - తలిదండ్రులు

బిడ్డలు పుట్టిన తొలి దినములలో ఆహార స్నానాదిక విషయములకు దప్ప తక్కిన కాలమంతయు నిద్రించు చునే యుందురు. మొదటి వారము నుండియు వారి ప్రవర్తనలలో భేదములగుపడుచుండును. ఒక బిడ్డ శాంతమును సాధుత్వమును జూపుచుండును. మరియొక బిడ్డ తన ఇష్టా నిష్టతలను స్పష్టము జేయుచు పట్టుదలజూపును. ఇది తల్లి లెరుగనిదిగాదు.

బిడ్డ పుట్టిన మొదటి వారములలోను, నెలలలోను ఎట్టి మార్పులు గలుగునో కొంచము విచారింతము. అతడు బాహ్య ప్రపంచములోనికి రాగానే జ్ఞానేంద్రియములు వికాసముచెంద నారంభించును. నేత్రములు రెండును కలసి పనిచేయుట మొదలిడగానే అతడు చూచుట కారంభించును. తన్నన్ని విధముల సంరంక్షించి పోషించునది తల్లియే గనుక అతడామెను జూచుటకే మొదట కుతూహలము జూపును. ఈస్థితియందున్నప్పు డతనిని మెరయు రంగులును, కాంతులును ఆకర్షించుచుండును. రెప్పవేయక దృష్టి నిలిపినంత మాత్రమున బిడ్డ చూచు చున్నాడని మనమనుకొనరాదు. తొలుత నతడు తన దృక్పథమును దాటి చనిన వస్తువునుగూర్చి తలంపడు. కాని ఒక దినమున నతడు తన చూపునకు గోచరమై కదలిపోయిన వస్తువులను తిరిగి చూచుటకై తల ద్రిప్పును. బిడ్డ మానసికాభివృద్ధిలో నిదియొకమెట్టు. దీనిని బట్టి అతడు వస్తువులను గుర్తించి జ్ఞప్తియందుంచుకొన గలుగుచున్నాడని తెలియును. ఇట్లు జ్ఞాపకముండుట కొన్ని క్షణములే కావచ్చును. స్పష్టము కాకపోవచ్చును. ఐనను ఈ తాత్కాలికానుభవమునుండియే స్మృతి, ఊహ, హేతుజ్ఞానము కలుగుచున్నవి.

చలనము : బిడ్డ పుట్టిన కొన్ని వారములవరకు కాలు చేతులను కొట్టుకొనుచుండును. ఈ చలనములు క్రమత లేక ఒడుదుడుకుగా నుండును. పద్ధతి, ఉద్దేశములేనివిగా నగుపడును. కాని ఒక నెల గడచినంతనే ఇవి ఉద్దేశ ప్రేరితములగును. బిడ్డ నిరంతరము చలించుచుండుటచే నేవో కొన్ని యనుభవములు కలుగుచుండును. అవి సంతోషదాయకములైనను కావచ్చును. బాధాకరములైనను కావచ్చు. ఆ కలిగిన యనుభవములనుబట్టి యే బిడ్డ తాను చేయదగిన పనులేవో మానవలసినవేవో తెలిసికొను చుండును.

కాలు చేతులను కదలించుచుండుటచే ఆయా భాగములకు తగిన అభ్యాసము కలిగి నడచుశక్తిని, పనిచేయు నేర్పును బిడ్డ పొందుచుండును. మన మించుక నేర్పు జూపిన అతనికి సహజమగు నీ చలనములే ఉపయుక్తమగు క్రీడగా మారగలవు. ప్రతి దినము స్నానమైన పిదప బిడ్డ కేదుస్తులను తొడుగక కొంతసేపు స్వేచ్ఛగా నుండనీయవలెను. అప్పుడతడు తన కాలు చేతులను కొట్టుకొనుచు ఆడుకొనును. అట్టి సమయములందు తల్లి తన చేతులను అతని పాదముల కెదురుగ పట్టియుంచిన వాని నతడావలకు తన్నుచుండును. అతని పాదములొక గోడ కెదురుగ నుండునట్లు పరుండబెట్టిన గోడను తన్ను చుండును. ఇట్టి యుపాయములచే బిడ్డ కాళ్ళకు మంచి అభ్యాసము కలుగజేయవచ్చును. ఆటసమయములందు (మధ్యాహ్నవేళ దాటిన పిదప) తల్లి ఒక కాగితము నతనిపై గప్పిన దానిని తన్నుచు, శబ్దము చేయుచు అతడెంతో ఆనందముగా నాడుకొనగలడు.

పైనుదహరించిన ఆటలో బిడ్డ ఒక ఆటంకమును (కాగితమును) ఉద్దేశముతో త్రోసివేయుట జరుగుచున్నది. ఈవిధముగా నాడుటచే దేహమునకు బలము కలుగుటయే గాక ఉద్దేశముతో పనులను జేయుటగూడ బిడ్డల కలవడును. మరియు తల్లిపై నాధారపడకుండ తానేదైన పని చేయుచు కులాసాగా నుండుట అతని కలవాటగును.

సహవాసము : బిడ్డను సంరక్షించుట యనగా ఆహారమిచ్చుట, స్నానము చేయించుట, దుస్తులు తొడుగుట, నిద్రపుచ్చుట మాత్రమేగాదు. ఎదుగు కొలది అతడితరుల ప్రేమను స్నేహమును గూడ గోరుచుండును. ఇది తెలిసికొని తల్లి ప్రతిదినము ఒకటి, రెండు గంటలకాలము బిడ్డతో నుండుట అవసరమగును. ఇట్లాతనితో నుండుట కతని మధ్యాహ్నపు ఆటసమయమెంతయు తగియుండును.

రెండు నెలలు దాటినది మొదలు బిడ్డ యితరులను జూచి ఏదో మాట్లాడబోవును. దోబూచులాడగోరును. ఒరుల సహవాస మపేక్షించును ఇట్టి కాలమున బిడ్డకు తగిన సహవాసము చేకూరనియెడల తనలో తానే ఆనందమును బొందుటకు ప్రయత్నించును. వ్రేళ్ళు చీకుట, వెనుకకు, ముందుకు ఊగుట, హస్తప్రయోగము చేయుట ఇత్యాదులు బిడ్డ తనలో తాను సంతోషమును బొందుటకు చేయు ప్రయత్నములే యగును. బిడ్డకు గలుగు యీ

యలవాట్లు అంత పాటింప వలసినవిగావు. భయపడవలసినవియునుగావు, అతడు కులాసాగా నున్నయెడల ఇవి యెంతకాలమో ఉండవు. కాని మాతృప్రేమ యందాతనికి నమ్మిక సరిగాలేదని మాత్రమివి సూచింపగలవు.

అన్నిటిని తన వశమునందుంచుకొనవలెననెడి కోరిక : కామేచ్ఛయును, అధికారేచ్ఛయును మానవులకు సహజములు. ఏదో విధముగ నీరెంటికిని తృప్తి చేకూరినగాని మానవునకానందముండదు. శిశువు జనించినది మొదలు తన పరిసరములను స్వాధీనము జేసికొనుటకై ప్రయత్నించుచుండును. ఏడ్చుట వలన ఇతరులను తన కడకు రప్పింపనగుననియు తనకు కావలసిన వేవైనను పొందవచ్చుననియు అతడాదియందే గ్రహించును. తలిదండ్రుల జాగ్రత్తగ మెలగుచుండిన అతడేడ్పునొక ఆయుధముగ వారిపై ప్రయోగింపసాగును. తన పరిసరములలోని వస్తువులను స్వాధీనము జేసికొనుటకుగూడ బిడ్డ ప్రయత్నించును. కాని పెద్దల నధీనులుగ జేసికొనుటయే అతనికెక్కువగా పట్టువడును.

ఏడ్చినపుడెల్ల తల్లి తన కోర్కెల దీర్చునెడ బిడ్డ ఏడ్పుచే నామెను సాధించుచు తన పనులను కొనసాగించుకొనుచుండును. అట్లగుటచే నతడెదిగియు పశివానివలె ప్రతివిషయమునకు తల్లిపై నాధారపడుచుండును.

ఏకాగ్రత : పశిబిడ్డ విషయములో ఏకాగ్రతనుగూర్చి చెప్పుట అసందర్భముగా తోచవచ్చును. కాని యీ మానసిక ప్రవృత్తిని వానిలో కొన్నిటిని గూర్చి ఇట సూచించుచున్నాము—

ఆహార సమయములందో, ఆటల సమయములందో తప్ప తక్కిన సమయములందు బిడ్డను తొట్టె యందైనను త్రోపుడు బండియందైనను ఏకాంతముగ నుండనిచ్చుట మంచిది. అతడు మెలకువగానున్నచో అప్పుడప్పుడు పలుకరింపవచ్చును. ముద్దుగా తట్టవచ్చును. అంతేగాని వేళ పాళలు లేక అతని నెత్తుకొని ముద్దాడుట పనికిరాదు. చుట్టములుగాని, స్నేహితులుగాని సమయాసమయములను గుర్తింపక బిడ్డను ముద్దాడవచ్చిన తల్లి దానికెంతమాత్రము ఒప్పుకొనరాదు. బిడ్డ కొంచెమెదిగిన పిదప అతని నాకర్షించు వస్తువు నొకదానిని తొట్టె దగ్గర వ్రేలాడగట్టుట మంచిది. అది యతనిదృష్టి నిటునటు పోనీక నిలుకడగా నుంచగలదు. రంగు గిలక, రంగు రిబ్బనులు మొదలగునవి ఈపని కనువైయుండును.

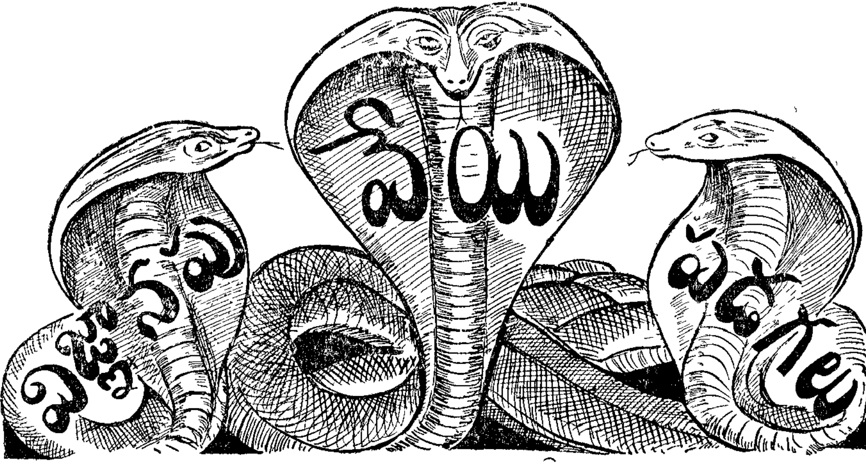
బిడ్డ యింకను కొంచెమెదిగిన పిదప చేతితో పట్టి ఆడుటకును, అవలకు ద్రోసి తిరిగి లాగుకొనుటకును వీలుగ నొక గిలకనో బంతినో తొట్టెకొక త్రాటితో కట్టనగును. దానివలన బిడ్డ వ్యర్థముగా కాలము గడుపకుండుట నేర్చుకొనగలడు.

మానసికాభివృద్ధికి ఏకాగ్రత ఎంతయు ముఖ్యము. ఏవిషయమందైనను బిడ్డ ఏకాగ్రత జూపునెడ ఆటంక పరచుట తగదు. కదలిపోవు బండిని జూచుటయందో, బూటును తొడుగుకొను ప్రయత్నమునందో అతడేకాగ్రత జూపుచున్నాడనుకొందము. ఆసమయమే ఆహారపువేళ యని అతని ఏకాగ్రత కద్దు వచ్చుట పనికిరాదు. బిడ్డ చూపు ఏకాగ్రత ఎంతకాలమో జరుగదు. ఆహారము దీసికొనుటకు అయిదారు నిమిషములాలస్యమైనను ప్రమాదములేదు. వేళకు భుజించుటకంటె, ఏకాగ్రత కలవాటగుటయే బిడ్డ కెక్కువ ముఖ్యము.

భద్రత : బిడ్డకు కోపముగాని భయముగాని గలుగకుండ జూచుకొనుట శిశు నిర్వహణములో చాల ముఖ్యము. వీని వలన బిడ్డ శీలతాభివృద్ధికి భంగము కలుగును. మరియు నతనికి తలిదండ్రుల ప్రేమయందు నమ్మిక సరిలేక ప్రవర్తనా సమస్య లారంభమగును.

(సశేషం)

"ఏకంసత్ - విప్రా బహుదా వదంతి"

శ్రీ మద్దూరి శ్రీరామకృష్ణ

(గత సంచిక తరువాయి)

<u>సూక్ష్మ పరీక్ష</u>:- ఇంతవరకు కొంత స్థూల దృష్టితో గూడిన ప్రపంచం. ఇక సూక్ష్మ దృష్టితో చూద్దాం. ఐతే మరి, 'ధాతు' వంటే ఏమిటీ? ఆ ధాతు గుణాలుగల (Molecules) సమూహం. ఆ అణువులు, పరమాణువుల (Atoms) వల్ల ఏర్పడ్డాయి. 'పరమాణువు' అంటే? అంటే పరమాణువేను! దాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయడం సాధ్యం కాదు- అన్నారు- కొంత కాలం. ఇటీవల దీన్ని పగలగొట్టగలిగేరు (అంటే సుత్తీ- సమ్మెటా పెట్టిగాదుసుమండి! దీనికి వేరే పద్ధతులున్నాయి) పరమాణువు నిర్మాణంకూడ, సూర్యుడు నవగ్రహాల నిర్మాణంలాగే అపూర్వంగాఉంది. కేంద్రంలో ప్రోటాను, దాని చుట్టూ అపరిమితవేగంతో పరిభ్రమిస్తున్న ఎలెక్ట్రానులతో ఏర్పడి ఉందన్నారు. ఇవేమిటీ? అంటే విద్యుతావేశాలు అన్నారు, 'విద్యుత్తు' ఏమిటీ? అంటే, శక్తి తెలియదా- (వేడి, వెలుగు, శబ్దం, అయస్కాంతశక్తి, ఎలెక్ట్రిసిటీ అన్న పంచ) శక్తుల్లో ఒకటి. మొన్నటివరకు పదార్థం (Matter) వేరు, శక్తి (energy) వేరు, అని చెప్పేం- బొడ్డుకు త్రువ్వ:- ఈ రెండూ ఒకటేను, పరస్పర రూపాంతరాలు- అంతేను అన్నారు. అదెలాగ? అంటే, ఎలెక్ట్రాన్— ద్రవ్యమా అంటే ఒకప్పుడు ద్రవ్య గుణాలు, శక్తా అంటే ఒకప్పుడు శక్తి గుణాలు చూపించి శాస్త్రజ్ఞుల్ని ఢిల్ల పరుస్తూంది- అవునూ కాదూ కూడాను అన్నట్లుంది! అన్నారు.

విశ్వంలోని అన్ని పదార్థాలూ, ధాతువులు యావత్తూ కూడ ప్రోటాన్లు, ఎలెక్ట్రాన్లువల్ల ఏర్పడ్డవే నన్నారు. ఉదాహరణ: ఒక ప్రోటాను, ఒక ఎలెక్ట్రాను కలిస్తే (అన్ని ధాతువుల్లోకి తేలికైన) హైడ్రోజన్ (ఉదజని) అనే పరమాణువయ్యింది. (అన్నిటికంటె పెద్దదయిన) యురేనియం ఆటంలో 238 ఎలెక్ట్రానులున్నాయి. ఇలాగే మళ్ళీ అన్నిటికీ మూలపదార్థం ఎలెక్ట్రాన్ అన్న కాడికి మరో మజిలీలోకి చేరేం. వెనకటికి 'ఏనుగ'ంటే ఏమిటంటే, ఒకాయన 'దంతి' అన్నాట్ట; అదేమిటంటే, 'కరి' అన్నాట్ట; మళ్ళీ అదేమిటి అంటే, 'గజం' అన్నాట్ట; అదేమిటయ్యా నాకు అర్థమయ్యేట్లా చెప్పు అంటే, ఏనుగంటే ఏనుగేనూ - ఎరుగవా— చేటల్లాంటి చెవులు, స్తంభాల్లాంటి కాళ్ళు, పాములాంటి తొండం వగైరాలు కలిగి ఉండే పే - ద్ద జంతువన్నాట్ట! ఇదీ కొంతనయమేను, ఏడుగురు గుడ్డిప్రభుతులు ఒక్కొడొక్కడే ఒక్కొక్క అంగాన్ని తాకిచూచి, తాను గ్రహించిందే ఏనుగం

కొనని వాదులాడినట్టుగాక — ఇది కొంత సమగ్రంగా ఉంది! ఏనుగును ఏనుగంటేనే చాలాగా అర్థమవుతుంది!

ఇంకా సులువు పద్ధతి :- శాస్త్రజ్ఞులు ఇలాగ పరిశోధనలు, ప్రయోగాలు చేసి చేసి, పదార్థమూ - శక్తీ ఒక్కటే నన్న వరకు వస్తే - ప్రపంచ ప్రఖ్యాత శాస్త్రవేత్తయైన ఐన్‌స్టీన్ మహాశయుడు - [illegible]! 'కాలం' వేరనడం పొరపాటు ; త్రిధావిస్తృతమైన (Three dimentional) ప్రదేశానికి కాలం అనే చతుర్థం (fourth dimention) కలిపి, దేశ-కాల-అవిరతికం (space - time - continuum) అనాలి! అని ఒక పట్టాన సామాన్య శాస్త్రజ్ఞుడికి, మామూలు మనిషికీ అవగాహనగాని (relativity theory) సాపేక్ష సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించేడు.

మొత్తంమీద శాస్త్రజ్ఞులు చుట్టుదారి త్రొక్కినా, చివరకు అంతా ఒకటేనన్న సత్యానికి కనుచూపుమేరవరకు రావడం హర్షించదగ్గ విషయం. మనం ఇదివరకే అద్వైతోనను అక్కడకు చేరి తిష్టవేసేం. “సదేవసౌమ్యేదమగ్ర ఆసీదేక మేవాద్వితీయం.”

— “ఏకం సత్ విప్రా బహుధావదంతి” —

ఐతే ఒకటి : ఇలా కష్టపడి సేకరించిన — జ్ఞానమనుకోండి - విజ్ఞానమనుకోండి - దాన్ని సద్వినియోగం చెయ్యాలి. విజ్ఞానం 'వేయిపడగలు' ఎత్తి, ఆడి, అందరిని రంజింపజేసి, ఆనందం చేకూర్చి, మానవాభ్యుదయానికి తోడ్పడితే లోకం హర్షిస్తుంది ; 'వెఱ్ఱితలలు' వేసి, మారణయంత్రనిర్మాణానికి దిగి, మానవజాతినే నిర్మూలించడానికి చప్పున విషపు కాటు వేయబోతే మాత్రం లోకం గర్హిస్తుంది. సత్యాన్వేషణ అనండి, శాస్త్రపరిశోధన అనండి, అది, సదా, మానవశ్రేయస్సుకు దోహదం కావలసిందే. ఇలాంటి కాల కోటి సర్పాల్ని లొంగదీయడం, హారాల్లాగ ధరించడం, సన్మార్గంలో పెట్టడం, భారతీయులకు, సామెత చెప్పినట్టు ఆదిభిక్షు శంకరుడు దగ్గరనుండీ వస్తున్న వారసత్వం. అటంబాంబులుగాదు, హైడ్రోజన్ బాంబుగాదు, వాటి అబ్బ అంగి మింగి హరించి లీనమైపోతుంది మన సాంప్రదాయంలోను.

భారత వర్ష పునరభివృద్ధికి

ఒక శిక్షణకేంద్రానికి చెందిన పొలాల్లోని నారుమళ్ళకు నీరుపోస్తున్న నారీమణులు — సోషల్ ఎడ్యుకేషన్ ఆర్గనైజర్లు. ఇలా దేశసంపత్తిని నూతన విధానంలో సమన్వయించి అభివృద్ధి చేసే ప్రజల నిర్మాణ కార్యక్రమావళి వల్ల నవభారత నిర్మాణం జరుగుతూవుంది.

క్లిష్ట పరిస్థితిలో ఉద్యోగం చెయ్యడానికి ప్రతిస్త్రీ సంసిద్ధంగా ఉండాలి

రచన : శ్రీమతి శారదాబాయ్.

సమర్పణ : శ్రీ బుద్ధవరపు సత్యనారాయణ.

మా కుటుంబం చాలా కష్టదశలో పడింది. 1946 వ సంవత్సరం చివరలో నా భర్త ఉద్యోగం పోయింది. 1947వ సంవత్సరమంతా అప్పుడప్పుడు మేము కూడబెట్టుకున్నదానితో ఎల్లాగో కాలం గడిపివేశాం. ఆయనకు ఎంత ప్రయత్నించినా ఉద్యోగం దొరకలేదు.

ప్రతిరోజూ ప్రొద్దున్నే లేచి ఉద్యోగం కోసం బయలేరి పోయేవారు. ఆదుర్దాతో ఎక్కడేనా ఖాళీ ఏర్పడిందేమోనని పత్రికలన్నీ తిరగవేసేవారు. కనిపించిన ప్రతిదానికి దరఖాస్తు పెట్టేవారు. ఎంప్లాయ్‌మెంట్ ఎక్స్చేంజి కార్యాలయానికి ఆయన వెళ్ళనిరోజు వుండేదికాదు. క్రమంగా మేము కూడ బెట్టుకున్న ఆ కాస్తా కూడా హరించిపోయింది.

1948 లో నేను ఒక పనిలో ప్రవేశించాను. అవి చాలా గడ్డు రోజులు. అందరూ అలాగే బాధపడేవారు. మాపని మరీ ఇబ్బందిగా వుండేది. అప్పటికి మాకు ముగ్గురు పిల్లలు. నాన్న రోజూ ఇంట్లోనే వుండడం, అమ్మ ఉద్యోగం చెయ్యడం- ఇదంతా వాళ్ళకు విచిత్రంగా వుండేది.

గత కొద్ది సంవత్సరాలలోనూ నాలో చాలా మార్పు వచ్చింది. అనుభవం సంపాదించాను. జన్మతః నేను గృహ మానస పుత్రికను ; వంట చెయ్యడమంటే నాకు ఎంతో సరదా. కుట్టుపనిలో నాకు చక్కటి అభిరుచి, ప్రవేశం వున్నాయి.

కాని, ఉద్యోగం మూలాన ఇంటి పనులు చూసుకుందుకు టైము లేకుండా పోయింది. హడావిడిగా అది అలా చెయ్యమని, ఇది ఇలా చెయ్యమని వంటమనిషికి పురమాయిస్తూంటాను. నేను దగ్గరుండి చూసుకునే వీలు లేకపోవడంవల్ల ప్రతిరోజూ భోజనాలదగ్గర అసంతృప్తిగానే వుంది.

నాకు శారీరకంగా అలసట ఎక్కువయింది. తీరిక దొరికినప్పుడల్లా ఆయనా నేనూ కూర్చొని ఇద్దరికీ ఆహ్లాదన్నిచ్చే సరదాలలో నిమగ్నులమయ్యేవాళ్ళం.

నేను ఒక పాఠశాలలో పని చేస్తున్నాను. ప్రతి సంవత్సరం పాఠశాల వృద్ధిచెందడంతో పాటు నాకు నిర్ణయించిన పనికూడా పెరుగుతోంది. స్కూల్లో చేసినా ఇంకా పని మిగిలితే ఇంటికి తెచ్చి పూర్తి చేస్తున్నాను.

సరిగ్గా విశ్రాంతి తీసుకొనడానికైనా వ్యవధి వుండడం లేదు. పిల్లలతోటీ ఆయనతోటీ ఆనందంగా హాయిగా కాలం-గడపలేకపోతున్నాను. జీవితం ముళ్ళమీద నడకగా మారింది. కాని గత్యంతరం లేదుమరి. దీని కంతకీ కారణం మా లేమితనం.

నేను ఉద్యోగంలో ప్రవేశించిన కొత్తలో నాకు జీవితం చాలా కష్టంగా వుండేది. ఐదారు నెలలు గడచేటప్పటికి పరిస్థితులు విషమిస్తున్నాయని గ్రహించాను. ఆయన చాలా చిన్నతనంతో బాధపడుతున్నారు. వాళ్ళ అమ్మ దగ్గర లేకపోవడం వల్ల పిల్లలు పక్క ఇళ్ళ పిల్లలతో తిరిగేవారు. ఎప్పుడూ ఎవళ్ళతోనో ఒకళ్ళతో పోట్లాడి తగాదా తెచ్చేవారు ఇంటికి వచ్చేసరికి.

ఇంటికి రాగానే వాళ్ళని వోదార్చి కష్ట సుఖాలు చూసే వోపికా నాకు కనిపించలేదు. సాయంకాలమప్పుడు దగ్గరకు చేరితే ఒకో సారి కసిరేదాన్ని.

ఒకరోజు రాత్రి — గాలి వెయ్యక — నిద్రపోవడం అసాధ్యమయింది నాకు. నాప్రవర్తనగురించి ఒక్కసారి

స్త్రీలు : ఉద్యోగాలు

యోచించుకుని- సాధక బాధకాలు సమీక్షించుకున్నాను. నేను పనిచేసి కుటుంబాన్ని నిర్వహిస్తున్నాననే అహంభావం కొన్నాళ్ళనుంచి నాలో ఎక్కువయింది. ఇంటి పనుల విషయంలోనూ, పిల్లల విషయంలోనూ, నా భర్త విషయం లోనూ నా కనీస బాధ్యతలనైనా నేను నిర్వహించడం జరగడంలేదు- ఇదీ సారాంశం.

నిద్ర పట్టక లేచి కూర్చున్నాను. మగవాళ్ళు చేసే పని చేస్తున్నాను. ఇది నా శక్తికి మించి కనిపిస్తోంది. పైగా ఇంటి బాధ్యతలొకటి. స్కూల్లో సాయంత్రం దాకా— పాఠ్యపుస్తకాలతోనూ, పాఠాలతోనూ, పరీక్ష పేపర్లతోనూ సతమతమవుతూ మళ్ళీ ఇంటికి వచ్చి— పిల్లలతో ఆడుతూ పాడుతూ వుండడానికి గాని, ఆయనతో కులాసాగా కబుర్లు చెప్పడానికి గాని కాస్త బాధగా వుండేది. ఈ రెండు తరహా పనులకు సఖ్యత కుదర్చలేకపోవడం ఒక ఇబ్బందయింది.

ఏమయినాసరే. కొన్ని మార్పులు చెయ్యాలనుకున్నాను. ఆదేవిధంగా నా కార్యక్రమాన్ని తగినట్టుగా మార్చు కున్నాను. ఆరాత్రి నా పంథాలో గొప్ప మార్పు తెచ్చింది. పరిస్థితులు కాస్త బాగుపడ్డాయి. కాని నా మట్టుకి నాకు కొద్దిగా కష్టంగానే వుండేది. గృహిణిగావుంటూ సంసారం చేస్తూ అటు ఉద్యోగం నిర్వహించడమంటే అంత సులువైన పనికాదు. మనోస్థైర్యం కావాలి. చురుకుతనం వుండాలి. శరీర దారుఢ్యం వుండాలి. ధైర్యంగా ముందుకు పోతే పరిస్థితులు వాటంతట అవే చక్కబడతాయిలే అని మనస్సుని స్థిమితం చేసుకున్నాను.

ఎప్పుడేనా కాస్త తీరిక దొరికితే ఏదో నవలో, కథో చదువుకోడానికి బదులు కష్టం సుఖం మాట్లాడుకుంటూ ఆయనతో కాలం గడిపేదాన్ని. సాయంకాలం షికారుకి వెళ్ళేదాన్ని ఆయనతో. ఇంటి సంగతులన్నీ చర్చించే దాన్ని ఆసమయంలో.

ముఖ్యమైన వంటపనంతా పనిమనిషే చూసుకున్నా. ఏదో తీరిక చూసుకొని మా అందరికీ ఇష్టమైన దాన్ని నా అంతట నేనే ప్రత్యేకంగా తయారు చేసేదాన్ని. ఈ విధంగా ఇంటి పనుల్లో ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపడంవల్ల చాలా మార్పు వచ్చింది. మానసికంగా నాకు ఎంతో హాయిగాను సంతృప్తిగానూ వుంటోంది.

మొన్న మా చిన్నపిల్ల- తారకోసం- బ్లూ గౌను మీద ఎంబ్రాయిడరీ కుట్టి- ఎంతో అందంగా తయారుచేశాను. ఆగౌను తొడిగితే తార నిజంగా చాలా పొంగి కేరింతాలు కొట్టిందంటే నమ్మండి. అవును మరి. దానికా సంతోషాన్ని కలిగించడానికి మూడు రాత్రులు కూర్చొని ఆ ఎంబ్రాయిడరీ కుట్టాను. మామూలు బద్ధకపు ధోరణిని మార్చుకోబట్టేకదా మా చిట్టి తారను అంత సంతోషపెట్ట గలిగాను!

మా పిల్లలకు తండ్రిమీద గౌరవాన్ని భక్తిని కలిగించ వలసివస్తోంది. దానికి కారణం ఆ పశి హృదయాలలో- ఊళ్ళో కొందరు- చెడ్డ మాటలు చెప్పి చెడు అభిప్రాయాలు ఏర్పరుస్తున్నారు. కొందరు ప్రబుద్ధులు పనిగట్టుకొని- "మీ నాన్న ఎక్కడైనా పనిచేస్తున్నాడా, ఏ ఆఫీసులో?" అని ప్రారంభించి ఆయనను చులకనగా మాట్లాడుతు న్నారు పిల్లల దగ్గర.

కొందరు మిత్రులు సానుభూతి చూపేవారు. "మీ నాన్నకు ఎక్కడైనా ఉద్యోగం దొరికిందా! పాపం మీ అమ్మ ఎల్లా నిర్వహిస్తోందో సంసారాన్ని. శారద చాలా కష్టపడుతోంది!" అని కష్టసుఖాలు తెలుసుకునేవారు.

ఇదీ మా కుటుంబ పరిస్థితి. మా ఇంట్లో సంగతులు అసహజంగానే వున్నాయిమరి. మా రోజులు ఇవ్వాళ కాకపోతే రేపైనా బాగుపడతాయి. ఆయనకు తగిన ఉద్యోగం దొరికితే మాకు ఆశాజనకమైన భవిష్యత్తు లేదంటారా! ఇబ్బందుల్లో వున్నాం కాబట్టి ఉద్యోగంలో చేరాను. ఎవరో ఏదో అనిపోతారని భయపడి నేను ఉద్యోగంలో చేరకపోతే మా కుటుంబ పరిస్థితి ఎలా వుండేదో ఒక్కసారి మీరే ఊహించండి.

వివాహితస్త్రీ ఉద్యోగం చెయ్యడం తన అభిరుచికి సరిపడకపోయినా, కష్టాల్లో వున్నప్పుడు ఉద్యోగంలోచేరి కుటుంబ భారాన్ని వహించడానికి సంకోచించకూడదు. ఇదే మహిళా లోకానికి నా మనవి.

పిల్లల ప్రవర్తన

శ్రీమతి గురుజు సరస్వతీరామ్

అదుగో, పాపాయి మళ్ళీ నోట్లో వేలు పెట్టుకు చీకుతూవుంది ; తల్లి ఏమీ తోచక చూస్తూవుంది. "ఏమి చెయ్యను ; ఎంతమానిపించినా మళ్ళీ తయారు ;" అని విచారిస్తూవుంది.

అసలు ఎందుకిలా బొటనవేలు చీకుతుంది పాపాయి ? ఎందుకూ లేదు ; పిల్లలకదొక అలవాటు. బొటనవేలు, ఇతరవేళ్ళూ, కాలిబొటనవేలూ, కర్రదొండపండూ, బొమ్మ తలకాయి, ఇలా ప్రతీదీ నోట్లో పెట్టుకోవడం పిల్లలకు సహజం. ఈ సంగతి ప్రధమకాన్పుగనుక తల్లికి అర్థంకాక హడలిపోతూవుంది. కొన్నాళ్ళకు పాపాయే మానేస్తుంది ఈ అలవాటు. ఈలోపున లోపలకు మింగటానికి వీలుగా ఉండే చిన్న చిన్న వస్తువులు మాత్రం అందుబాటులో లేకుండా చూచుకుంటే అంతే చాలు.

అదుగో, రాధిగాడు మసిబొగ్గు పుచ్చుకొని గోడలన్నీ బొమ్మలతో నింపేస్తున్నాడు ; వాడి అన్న గోపిగాడు, పాతడబ్బాతెగవాయించి చెవులు చిల్లులుపడగొట్టేస్తున్నాడు; "ఎలాగురా భగవంతుడా ! డబ్బాలాక్కుపడేస్తే మళ్ళీ తెచ్చేడు వీడు. గోడ పాడుచేయకురా అంటే వికారం బొమ్మలన్నీ చిత్రిస్తున్నాడు వాడు !" అని తల్లి ఆలోచిస్తూ ఉంది.

ఎందుకలా రాధిగాడు బొమ్మవేస్తాడు ? గోపిగాడు చప్పుడు చేస్తాడు ? పిల్లలకు ఇలా బొమ్మలు వేయడం చప్పుడు చేయడం చాలా యిష్టం. గోడ పాడవుతుందని గాని, ఇతరులకు గొడవవుతుందనిగాని వాళ్ళకు తలంపే ఉండదు. వాళ్ళకు తెలియకుండానే పిల్లలీ మాదిరిగా ఆడుకుంటారు. దానికోసరం తల్లులు విసుక్కుంటే మరింత ఎక్కువ చేస్తారు. విసుక్కోక ఆడుకోనివ్వాలి. గోడ పాడయితే పలక - పలకపుల్లా, కాగితం - పెన్సిలో యిచ్చి డ్రాయింగులు వేయమనాలి. అంతేగాని అడ్డు తగలరాదు.

రాముణ్ణి వేసుకుని తల్లి ప్రక్కింటి వారింటికి వెళ్ళింది. మాటల సందర్భంలో తల్లి మర్చిపోతే, కుర్చీపీటవేసుకొని బల్లలమీద బొమ్మలు దిగలాగుతున్నాడు — రాముడు. "ఇంకొకరి యింటికి వెళ్ళినప్పుడు అల్లరిచేయకుండా కాలు చేతులు కట్టుకుని చక్కగా కూచోవాలి" అని అమ్మ అనేకసార్లు చెప్పింది. కాని మళ్ళీ ఎలా తయారయ్యేడో చూడండి .

అసలు ఎందుకిలా చేస్తారు పిల్లలు ? వాళ్ళను వట్టినే కూర్చోమనడంకంటె శిక్షలేదు ; వట్టినే కూచుంటే వాళ్ళకు ఒక్కఘడియ తోచదు ; కాలికో, చేతికో, నోటికో ఏదో వ్యాపకం ఉండాలి ; ఆడుకొందుకు తగినన్ని ఆటబొమ్మలో మరే వస్తువులో ఉంటే వాళ్ళకు బ్రహ్మానందం. ప్రక్కింటికెళితే మాత్రం - బొమ్మలెక్కడుంటే అక్కడే వాళ్ళ దృష్టి, అక్కడే ఆటలు - వాళ్ళ ప్రపంచమే వేరు ;

రంగడు ఎన్ని చెప్పినా పక్కలో ఉచ్చపోయడం మానలే ; తన పక్కలో పడుకోబెట్టుకొనే నాయనమ్మ కొట్టీ, తిట్టీ, ఎన్నిసార్లో చెప్పి చూచింది. మళ్ళీ పోసేడు — ఈవేళ ; "చూసేరా, రంగడేమి చేసేడో" అని తడిగుడ్డలు ఇంట్లో అందరికీ చూపించింది — రంగడికి సిగ్గొచ్చి మానేస్తాడని. (తల్లీ దండ్రీ) ఏమిట్రా రంగా ? అంటే, "నేనుకాదు, మామ్మే"నని పారిపోయేడు ;

అసలు ఎందుకిలా ప్రవర్తిస్తారు పిల్లలు ? ఒక్కొక్క వయస్సులో ఒక్కొక్క అలవాటు ఉంటుంది పిల్లలకు. పక్కలో ఉచ్చపోస్తే తప్పనితెలియదు. ఒంటిమీద గుడ్డ లేదని సిగ్గు ఉండదు. సిగ్గు వచ్చేటట్లు చేయాలని కొట్టీ తిట్టి మాన్పించాలంటే అదిసక్రమ పద్ధతిగాదు చూసేరుగా రంగడి జవాబు ;....తల్లి మంచిపన్నాగం పన్నింది ; రంగడికొక మంచిలాగూ, పక్కకు చిన్న దుప్పటీ తయారు చేసి యిచ్చింది "నా"లాగూ, "నా"దుప్పటీ ఆప్రొద్దంతా అందరికీ చూపించి ఊరేగేడు. "రాత్రి పిటిల్లో ఉచ్చపోసుకోడు రంగడు, చాలా మంచి మగాడ"ని ఉబ్బించేరు - అంతాను. తన 'మంచితనం', 'మగాడితనం' నిలబెట్టుకోవాలన్న ఊహవల్ల ఉచ్చపోయడం అప్పట్నుంచీ మానేసేడు — రంగడు ;

ఇలా చక్కటి పద్ధతుల్లో పిల్లల్ని సక్రమవిధానాల్లో పెట్టడంలోనే ఉంది మాతృశిక్షణ.

శ్రీ త్యాగ గురుస్తుతి కీర్తనలు

* శ్రీమతి కె. ఎమ్. సౌందర్యవల్లి *

కీర్తన - 29

రాగం హిందోళ, ఆదితాళం.

ఆ. సగమదనిస — అ. సనిదమగస

ప॥ అర్ధమునేనరులు, ఆశింతురనుట
వ్యర్ధము చేసితివౌర, త్యాగవర ॥అర్ధము॥

అ॥ప॥ పార్థివోత్తముల, పొందును గోరక
సార్థక నాముడవై, జగతినివారక

చ॥ నిధిసుఖ మారాము, సన్నిధి సుఖమాయని
దధిరుచియోనామ, సుధరుచియోయని
బుధులు నుతింపగ, మదికుపదేశించి
మధురమౌకృతితతి, విధవిధములగూర్చి ॥అర్ధము॥

/4	0	0
ప॥ ; మా మ, మా మా గ మా, గా అ ర్ధ ము నే న రు లు	స సా ని ధ, నీ . ఆ శిం .	సా సా మ గ మా తు ర ను - ట
; గా మా ద నీ సా గ స ని ద నీ వ్య - ర్ధ ము చే , . సి . తి స గ (మామమామా) . , (అర్ధమునే)	స గ స గ నీ సా స స వౌ . . . ర . త్యా ,	ని ని ద ద మ మ గ గ . . గ . వ . ర .
అ॥ప ; దా ద దా, ద నీ స నీ దా పా ర్థి వో త్త ము - ల	; ద ని సా సా పొం దు ను	సా గ గ స ని సా గో . . ర . క
; స మా గా సా సా స ని ద నీ సా - ర్థ క నా ము డ - వై స గ॥ (మా మ మా) . . అ ర్ధ ము.	; దా నీ ద మ జ గ తి ని	మ గ ద మ గ మ గ స వా . . . ర . క .
చ॥ ; మా మ మా మా మా; గ స గ ని ధి సు ఖ మా రా ము , స	మా గా మా ద మ - న్ని ధి సు ఖ	మా, గ మ గా స మా యి . ని .
; స మా గ సా సా ని ధా ని సా ద ధి రు చి యో నా . . మ మా	; సా సా మ గ సు ధ రు చి	మా, ద ద మ గ . యో య . ని .

అ. ప. వలె.

బుధులు నుతింపగ, మదికుపదేశించి
మధురమౌకృతితతి, విధవిధములగూర్చి॥

శ్రీ త్యాగ గురుస్తుతి కీర్తనలు

కీర్తన- 30

మధ్యమావతి రాగం, రూపక తాళం.

ఆ. స రి మ ప ని స — అ. స ని ప మ రి స

ప॥ శ్రీ త్యాగరాజస్వామిని, నిత్యంబుదలతు నాదు మదిని ॥శ్రీ॥

అ॥ప॥ అత్యంత భక్తిమీర, సత్యాత్మకుడైన గురుని ॥శ్రీ॥

చ॥ వరరాగ తాళగతుల, స్వరసాహిత్య విధుల

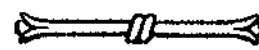
నెరిగి నాద సుధనుగ్రోలి, ధరణిజాధిపు పొగడు ఘనుని (శ్రీత్యాగ)

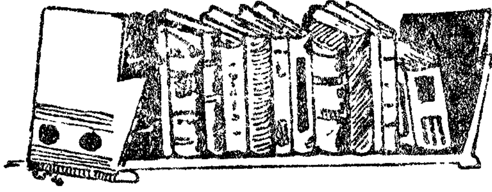
0	/4	0	/4
ప॥ సా ;	; స స ని ప ప మ	రీ , రి	సా రీ; ప మ
శ్రీ	త్యా . , . గ .	రా జ	. స్వా మి .
రీ ;	సా; సా సా	రి మ రి మ	పా ప మ ప ని స రి
ని	. . ని	త్యం . .	బు త . ల . తు .
మ రి మ రి	రి స స ని ప మ ప ని	(సా .)	
నా . . .	దు . మ . ది . ని .	(శ్రీ)	
అ॥ప॥ ; రీ	రీ ; మ రి రి స	సా రి స	సీ పా ని సా స
అ	త్యం . . త .	భ క్తి .	. మీ . . ర
; రీ	సా, రి రి ని నీ	ని స స ని	ప మ రి స రి మ ప ని॥సా॥
స	త్యా . త్మ . కు	డై . . .	న . గు . రు . ని . ॥శ్రీ॥
చ॥ పా	నీ పా పా పా	ప ప మ రి	మా పా పా పా
;			
వ	ర రా . గ	తా . . .	ళ గ తు ల
; రీ	మా ప ని స ని ప మ	రీ ;	మా రి స రీ సా
స్వ	ర సా	హి	త్య వి . ధు ల

అ. ప, వలె.

నెరిగి నాద సుధనుగ్రోలి

ధరణిజాధిపు పొగడు ఘనుని॥

గ్రంథ సమీక్ష

★

శతపత్ర సుందరి

శ్రీ బాలాంత్రపు రజనీ కాంతరావుగారి విరచితములైన రసవత్తరములగు 260 గేయముల సంపుటి. శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతకవిగారి ఆశీస్సు పరిచయ వాక్కులతోను, చక్కటి ముద్రణ, గెటప్పులతో 381 పేజీలుగల గ్రంధ రాజము.

'ఏగూటి చిలుక ఆగూటి పలుకే పలుకుట సహజము.' వసంత ఋతాగమమున కోయిలకు మధురగీతికల నాలపించుట ఎవరు నేర్పింపవలెను ? లోనపొంగిపొరలే రాగసుధారస మధురామృతమును లోకమునజిలికి, లోకము తన్మయత్వమున మారుపలుకునట్లు జేయుచు, హాయిగా పాడుకొనుట కోయిలకు స్వభావము

"నే పాడుదును గళమెత్తి, స్థాయులు ;

మూడు పైపై హెచ్చగా, రాగమ్ము తీగలుసాగ, శ్రోతలు
బాగుబాగని మెచ్చగా, నేపాడుదును,
కవిరాజహంస గురుప్రసాదము, కవనమై ఫలియించగా
ఆకాశవాణీ సేవలోనా, గానధోరణి మించగా,
నేపాడుదును
శతపత్ర సుందర కావ్య కన్యక, సమితిమన్ననలందగా
సహజన్మిమన్యుల సత్కృతుల సహ, సన్నుతుల
నేపొందగా, నేపాడుదును,
స్వాతంత్ర్య విభవామోదమోహిత, తల్లిభారతి పొంగులో
అభ్యుదిత రాష్ట్రనందవర్థిత
అమ్మ ఆంధ్ర వెలుంగులో, నేపాడుదును"

ఈపక్కని ఉగాది గీతములు, బృందగానము, ప్రణయ గీతలు, ప్రబోధ గీతలు, రాష్ట్ర గీతలు, మంగళ గీతలు ఇత్యాదులెన్నెన్నియో గలిగి ప్రేమ, భక్తిమున్నగు అపూర్వభావముల రెకెత్తించుచు కవిత్వ సామర్థ్యము - శబ్దమాధుర్యము - భావపౌష్కల్యము ఒకదానితోనొకటి వియ్యమందుచు నున్న యీ ఉత్తమ శ్రేణికి జెందిన గేయ రచనలకు విమర్శలక్కరలేదనుటయే సమంజసము.

ఆంధ్రు లెల్లరు విరివిగా పఠించి, మరిమరిపాడుకొనుచు, 'శతపత్ర సుందరి' కావ్యకన్యక గూర్చు ఆనందము నవారిగా ననుభవింపవలసినదే.

ప్రకాశకులు : వావిళ్ళ రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్సు.
పుస్తకము వెల రూ. 3.

—కె. సు.

గ్రామాయణము

రచన : "ఆరుద్ర" - కుబేరా ప్రచురణ, మద్రాసు.
వెల : ఒక రూపాయి.

దేశ సౌభాగ్యానికి ఆటపట్టైన గ్రామాలనూ గ్రామస్థులనూ పునరుద్ధరించి సంఘసంస్కరణకీ, దేశము యొక్క భావి భాగ్యోదయానికీ తోడ్పడ్డమే యీ గ్రామాయణ కథా సారాంశం. త్రాగుడు, దొంగతనం, దోపిడీలు మొదలైన అవినీతులకు లోనైన వారికి నీతి నియమాలు, సహకారోద్యమం అలవరచి సమాజంలో వారికి గౌరవ మర్యాదలను పెంపొందించడమే ఆశయంగా నుంది. ఈ ఆశయాన్ని సాధించడానికి, దేశానికి వరవడియైన సత్యాహింసా సూత్రాన్నే ఆయుధం చేసుకున్నారు రచయిత.

—గిడుగు లక్ష్మీకాంతమ్మ.

తీరని కోరిక

(తమిళ రచయిత చిరంజీవి నవలకు అనువాదమట)
అనువాదకుడు : బి. విశ్వేశ్వరరావు. ప్రకాశకులు పళనియప్ప బ్రదర్సు, మద్రాసు 5.

వెల : 1-0-0

వైవాహిక జీవితం గడుపుతూ స్వార్థంకోసం నీతి నియమాలను అతిక్రమించి సంచరించే కామాంధుల జీవితగాథ కథా వస్తువు. కథ మొదటినుంచి చివరవరకు చదివాను. అక్కడక్కడ అపశబ్దాల ప్రయోగం, అసభ్యపు విషయాలను యేమాత్రం లౌక్యం లేకుండా యెత్తి చూపిస్తూ ఉన్నదున్నట్లుగా అతి వాస్తవికంగా చెప్పడం లేకపోతే కథ చదువుకోతగినదిగానే యుండేది. ఈతీరని కోరిక కథలోని పాత్రలకు. ఆ పాత్రలు సృష్టించిన కవికీ, చదువరులమైన మనకు, ఆంధ్రభాషామ తల్లికీ తీరనికోరికే. ఏ ఒక్కరూ సఫలీ కృత మనోరథులు కాలేకపోయారు.

గాడేపల్లి సుందరీశంకరం.

ఆంధ్ర మహిళా సభ

మైలాపూర్ మద్రాసు

మహిళా విద్యాలయము : హిందీ, కాశీ విశ్వవిద్యాలయపు ఎడ్మిషన్, ఇంటర్‌మీడియెట్, ఇ.యస్.ఎల్.సి., పరీక్షలు.

పారిశ్రామిక విద్యాలయము (గవర్నమెంటువారిచే రికగ్నైజ్ చేయబడినది) : కుట్టు, ఎంబ్రాయిడరీ, ఊలు, అల్లికలు, నూలు వడకుట, చేనేత, అచ్చుకూర్పు, ముద్రణ, బైండింగ్ ఇత్యాది పరిశ్రమలలో గవర్నమెంటు పరీక్షలకు శిక్షణ. బీద విద్యార్థినులకు ఉచితము.

వస్త్రములపై అద్దకపుపని మిషనుకుట్టు, మిషను అల్లిక, చేనేత- బుక్ బైండిగు, ఎంబ్రాయిడరీ. : భారత ప్రభుత్వ పునరావాసశాఖవారిచే ఆంధ్రమహిళా సభ పారిశ్రామిక భవనములు, 7-ఎ రోజరీ చర్చి రోడ్డులో నడుపబడుచున్నవి.

టెక్నికల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ : స్త్రీలకు టైపు.—గవర్నమెంట్ పరీక్షలకు శిక్షణ.

మహిళా మందిరము : స్త్రీవిద్యార్థినులకు వసతిగృహము.

ఆంధ్ర మహిళ : స్త్రీలలో విద్యావ్యాప్తికై, స్త్రీలచే నడుపబడుచున్న సచిత్ర మాసపత్రిక.

నిర్మలాదేవి గ్రంథాలయము : సభ్యురాంద్ర, విద్యార్థినుల ఉపయోగార్థము సేకరించిన తెలుగు, హిందీ, ఆంగ్ల గ్రంథ సముదాయము.

నర్సింగ్ హోమ్ : స్త్రీ, శిశువుల, సంరక్షణశాల, ప్రసూతిశాల, ఉచిత వైద్యశాల— అడయారులో నిర్మించబడినది. భారత ప్రభుత్వ ఆరోగ్యశాఖవారి విధానాన్ని అనుసరించి, సంక్షిప్త నర్స్‌ఎయిడ్—మంత్రసాని పనులలో శిక్షణ యివ్వబడుచున్నది.

ముద్రణశాఖ : ఆంధ్ర మహిళా సభవారిచే స్వంతంగా స్థాపించబడినది. విద్యార్థినులకు అచ్చుకూర్పు, బైండింగు, ప్రూఫ్ రీడింగు, మొదలైనవి వుచితంగా నేర్పబడును.

క్రీడా, క్లబ్బుశాఖలు.

సభ్యురాండ్రుగా జేరి, యీ జాతీయ సంస్థను పోషించండి.

Edited by Mrs K Lakshmi Raghuram, B.A.,
Printed & Published by Mrs A C. Krishna Rao, M.A., L.T.,
at the Andhra Mahila Press, Mylapore, Madras 4